

XX. ÉVFOLYAM
31. SZÁM

BUDAPEST, 1930
NOVEMBER 1.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ:
PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS

SEGÉDSZERKESZTŐ:
MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS

MEGJELENIK HAVONTA HÁROMSZOR
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, I., BÖSZÖRMÉNYI-ÚT 21 SZ.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ: PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS, SEGÉDSZERKESZTŐ: MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Egész évre 12 pengő,
félévre 6 pengő

Megjelenik
havonta háromszor

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, I., Böszörményi-út 21.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

A százéves Ludovika.

Ennek a százados évfordulónak történelmi adatairól napunk más helyén írunk; itt egyéb mondanivalóink is vannak a Ludovika Akadémiáról.

Jól tudjuk, hogy a régi m. kir. honvédségnek milyen akadályokat kellett leküzdenie, amíg egy olyan tokeletes katonai gépezet mellett, amilyen a közös hadsereg volt, komoly tényezővé fejlődhetett. Abban pedig, hogy azzá fejlődött, a honvéd nevelőintézeteket s ezek között is a Ludovika Akadémiát illeti meg az első érdem. A régi honvédtisztikar ezekből az iskolákból és — mert most elsősorban arról beszélünk — a Ludovika Akadémiából vitte a gyakorlati életbe azokat a magyar katonai erényeket, amelyek előtt a legelfogultabb s legfeltékenyebb magyarelles tényezőknél is meg kellett hajolniuk. Ennek az intézetnek a neveltjei bebizonyították a monarchia hadvezetőségének azt, hogy a magyar katonai erényeket lekicsinyelni nem lehet, ezekkel az erényekkel számolni kell, mert a monarchia katonai mérlegén ezek az erények még a hatalmas k. u. k. haderő mellett is erőt és súlyt jelentettek. Ha nem lett volna Ludovika Akadémiánk, a kezdetben lekicsinyelt m. kir. honvédség talán meg is maradt volna annak, aminek szánták: nekikeseredett magyar honatyák hangcsillapítójának. A honvédtisztek keze alatt azonban ez a honvédsereg a világháború híres-neves magyar honvédségévé nőtt. Nemzeti szempontból keserű és eredményeiben negatív, katonai szempontból azonban örökdiességű bizonyossága ennek Volhynia, Doberdó, a Piave és a távolnyugati harctereknek nem egy pokoli szakasza.

Természetes, hogy a Ludovika Akadémia háborúelőtti munkája, termelése is rombadőlt 1918-ban, később a forradalmak zivatarában pedig teljesen össze-roppant. Tény azonban ennek ellenére is az, hogy a magyar katonai erényeket a közös hadsereg árnyékában is önálló életerejében megőrizte, továbbfejlesztette és a legújabb kor küszöbéhez átmentette. Ezen a küszöbön összeroskadt ugyan, de egy bátor és hívő magyar ember riadója elég volt ahhoz, hogy márhólnapra talpra álljon és rövid egy évtized alatt a mai nagyszerű, színtiszta magyartartalmú és szellemű, más nemzetek hadereje mögött erkölcsiükben semmivel sem hátrább álló honvédséggé varázsolódjék a szemünk előtt.

Távol áll tőlünk, hogy a „rég közös — régi honvéd” elkopott sma már semmiképpen sem aktuális vitáját felfrissítsük. A közös hadsereg magyar tagjai

a közös keretben még fokozottabban őrizték meg magyarságukat, de éppen a közös hadsereg karaktere, katonai létaipja és nem utolsá sorban a magyarsággal szemben megnyilvánult antagonizmusa lehetlenné tette a magyar katonai szellem komolyabb érvényesülését és életlehetőségét. Az ósrégi magyar katonai szellem mint egység, mint a nemzet életének önálló, mindentől független darabja, ebben a közös keretben az egyesek izzó magyarsága mellett is halálra volt, ítélve s ha történetesen nincs Ludovika Akadémiánk, ha nincs önálló honvédségünk, a közös hadsereg többévtizedes egyeduralma a magyar nemzet önálló katonai életképességét, katonai szervező és alkotó tehetségét elsorvasztotta volna, aminek beláthatatlan következményei lehettek volna éppen ezekben a válságos időkben. Ezért töltött be a mindössze két másik honvéd nevelőintézet mellett éppen a Ludovika Akadémia felbecsülhetetlen értékű történelmi hivatást.

És viszi ezt a hivatását fokozottabban ma s vinni fogja a jövőben. Paradoxonként hangzik, de katonai szempontból természetes, hogy a tisztikart, a vezetésre hivatottak területét még a szovjethadsereg sem nélkülözheti s nem is nélkülözi. Amikor a tisztikar ellen intéz propagandatámadást, ezt csak a mások hadseregeire érti, a maga ármádiájára nem. Mindegy, hogyan nevezik a szovjet-tisztet, a lényeg az, hogy van, hogy vezet s hogy a többi hadseregekben ismert és használatos vezető hatalmi eszközöknél is súlyosabb jogkörrel van felruházva. Nálunk fogságot kap a függelemsértő, a szovjet-tiszt egyszerűen agyonlövi a függelemsértő elvtárs-katonát. Ők így, mi másként, a lényeg egyezik: vezetők nélkül nincs fegyveres erő, anélkül pedig érvényesülést, gazdasági és erkölcsi nemzeti hatalmat csak a népszövetségi dajkamesék regélnek. Ebből következik, hogy a tisztikar nívója az egész nemzet hatalmának és súlyának egyik legfontosabb fokmérője és tényezője.

S ha még azt is meggondoljuk, hogy a katonai vezetéshez manapság már nem elegendő a virtus, a személyes bátorság, hanem emellett tudományok tömegét is el kell a tisztnek sajátítania: teljes méreteiben bontakozik ki előttünk az a munka, amit ez az intézmény végez. A tekintélyt, erőt ma nem a külső adja, hanem a tudás és a feltétlen erkölcsi felsőbbrendűség.

Akinek csak egyszer is alkalma nyílt bepillantást nyerni a Ludovika Akadémia falai között folyó munkába, az megnyugvással látja, hogy a magyar tisztisarjadék nevelése világviszonylatban is kiváló kezekben van letéve, hogy ez az intézet nemcsak elsőrendű szakfőiskola, hanem bástyája a magyar katonai, férfiúi és hazafias erényeknek s ezek útján ígérete a szebb és boldogabb Magyarországnak.

Az elemi csapások alkalmával követendő eljárásról.

írta: CZEGLÉDY JENŐ százados.

Elemi csapások alatt általában olyan eseményeket értünk, amelyek a természet erőinek (elemeinek) működése folytán szoktak bekövetkezni.

A két közismert elemei csapáson: a tűzvészen és a vízáradáson kívül még számosat ismerünk. Ilyenek: földrengés, vulkánkitörés, földcsuszamlás, ciklon, tornádó, orkán, hógörgeteg (lavina), szárazság, tengerrengés, sáskajárás, jégverés.

Az elemi csapások legfontosabbjai, aminők a föld-, tengerrengés, földcsuszamlás, lavina, áradás, ciklonok, jégverések, szárazság (ennek kapcsán esetleg éhínség, járványos betegség), tűzvész, sáskajárás, részben olyan természetűek, hogy a Földnek rendszerint ugyanazon a helyén jelentkeznek (tengerrengés, vulkánkitörés, lavina); ezek csak ott fordulhatnak elő, ahol erre a megfelelő előfeltételek: tenger, vulkán, magas hegységek megvannak. Mások, mint az áradás, szárazság, rendszerint időszakosan jelentkeznek, előreláthatók és a veszedelem megfelelő intézkedéssel már előre csökkenthető. Ciklonok, tűzvészek pedig szórványosan jelentkeznek, előre rendszerint nem láthatók és így nagyon nehéz ellenük küzdeni.

Nálunk, Magyarországon az elemi csapások között első helyen áll az árvíz, azután a szárazság, jégverés és férgek okoznak nagy károkat. Ezek a csapások 1924 és 1925-ben 109.854 megművelt kat.

holdon pusztítottak és 26,859.128 P kárt okoztak; 1926-ban pedig 115.559 kat. holdon 25, 548.607 P kárt becsültek meg. Jégkár címén a biztosító társaságok 1924-ben 4,389.661.62 pengőt, 1926-ban 1,307.224.05 pengőt fizettek ki. A szerencsétlenül jártaknak az állam 4,640.000 pengő kedvezményes kölcsönt adott; 1926-ban a kormány 38 vagon gabonát osztott szét a károsultaknak (104.000 P kár). Az állam és a magánosok által nyújtott segélyek összege 185.924.62 P volt.

E kis statisztika szomorú képet nyújt az elemi csapások által okozott károk nagyságáról s így arról a veszélyről, amely ezek nyomában jár.

Tekintettel arra, hogy e téren gyökeres javulást alig várhatunk, sőt a trianoni „béke” teremtette helyzet még nagyobb károk lehetőségét is méhében hordja, fokozott mérvben szükséges, hogy csendőreink e kár megelőzése és a már bekövetkezett csapás alkalmával bekövetkezendő eljárás felől teljesen tájékozódva legyenek.

Ismeretes ugyanis, hogy a trianoni szerződés a régi Magyarország tökéletes vízrajzi egységét megbontotta, megnehezítette, sőt csaknem lehetetlenné tette a mai Magyarország területén a küzdelmet az árvízveszedelem ellen. Hosszú évtizedek fáradságos munkájával, sok százmilliónyi befektetéssel épített gátak, töltések az utódállamok kezére jutottak s így az árvízveszedelmeknél az egységes vezetés és irányítás nem érvényesülhet. Szakértők véleménye szerint emiatt az 1838-i pesti és az 1879-i szegedi árvíz-csapáshoz hasonló szomorú sors érheti újból Buda-

Hősök sírjára.

— Halottak napján —

*Ti nem haltatok meg hiába,
Lesz még a gyásznak is virága.
Hat részre szét hiába osztják,
Egy és nagy lesz még Magyarország!*

*Ha pihentek is sírgödörbe,
Ti élni fogtok mindörökre.
Virágban, dalban, napsugárba
S minden magyar szívébe zárva.*

*Ne könnyezzen itt senki sem.
A sok hős, aki lenn pihen,
Nyugodjék szépen, csendbe.
A hála és a kegyelet
Virrasszon szent poruk felett,
Örökre, végtelenbe.*

*Hazánk titeket nem feled soha,
Hisz az életet adtátok oda,
Legdrágább kincsetek.*

*Kik erre jártok, boruljatok térdre,
A hősöknek örök nyugalmat kérve
S hantjukra virágokat hintsetek.*

*Megölni egy nemzetet
Soha, soha nem lehet.
Ha kiáltják minden fiát,
Lelke tovább él titokban
Virágszállban, bús nótákban
S lent, a néma, mély sírokban.*

FELEKI SÁNDOR.

Virtus.

írta: Horváth Kálmán.

A viszlói vásáron csúnyán kikaptak a terehegyi legények, akik eddig veretlenül álltak a vásárok és búcsúk csetepatéinak krónikájában. Vereségüket azzal próbálták mentegetni, hogy a ravasz viszlóiak a szerdahelyiekkel szövetkeztek ellenük.

A megalázott terehegyiek nem nyughattak addig, míg revánsot nem vesznek. Erre legalkalmasabbnak az őszi bodonyi búcsú kínálkozott. Ilyenkor már van ráérő idő s az se baj, ha aztán egyideig az ispotály vagy a fogház lakója az ember.

A hadüzenet a siklósi hetivásáron történt meg, ahol Kasza Jancsi, a vert sereg vezére szembekerült Balog Pistával, a viszlóiak vezérével. A két keménykötésű legény végigmérte egymást s aztán Kasza odavetette:

— Na hősök, lesz-e kurázsitok elgyünni Bodonyba?

— Nekünk lesz, csak nektök lögyön, — vállalta Balog a kihívást.

pestet, Baját, Gyórt, a Tisza mellett pedig Szolnokot, Szentest és Szegedet.

*

A Szut. 89. §-a a tüzeset, vízáradás és egyéb elemi csapás esetében való eljárásra fontos rendelkezéseket tartalmaz, felsorolja mindazokat a lényeges tudnivalókat, amelyeket e csapások megelőzésére, részben pedig a már bekövetkezett esemény alkalmával szem előtt kell tartani. Ezenkívül a Szut. 13. § 7. pontja foglalkozik e kérdéssel. Előírja, hogy ilyen esetekben a segélynyújtás a csendőr, illetve az őrsparancsnokság szolgálati feladatai közé tartozik.

Tekintettel arra, hogy Magyarországon a tűzvész és a vízáradás az a két fő elemi csapás, amely minket, csendőröket leginkább érdekel, valamint, hogy ezek tovaterjedését az idejében alkalmazott megelőző rendszabályokkal sokszor meggátolhatjuk, mérsékelhetjük — különösen e két veszélyre vonatkozó rendelkezéseket kidomborítva —, összefoglalom az elemi csapások alkalmával szükséges tudnivalókat, főképen azokat a megelőző (preventív) intézkedéseket, melyeket ilyen esetben minden csendőrnek feltétlenül ismernie kell; végül megemlítem azokat a fontos teendőket, melyek minden ilyen esemény lezajlása után foganatosítandók.

*

Előbb felsorolt veszélyeknél a csendőr tevékenysége általában két csoportba tagozódik:

1. A megelőző (preventív),

* A statisztikai adatokat dr. Vondra Antal „Küzdelem az elemi csapások ellen” c. cikkéből vettem. (Természettudományi Közlöny 1929. évi márciusi szám.)

— Lesz! De akkor szorultok...

— Hencőgni, azt tudtok, — legyintett Balog s azzal ment mindegyik az útjára.

Odahaza Kasza Jancsi meghányta-vetette a dolgot a pajtásaival s aztán betért a kocsmába.

— Salamon, beszédöm van magával, — szólott oda a kocsmárosnak.

A ravasz, óvatos Salamon előbújt a kármentőből, elnézett a semmibe s únottan kérdezte:

— Mit kíván, Kasza barátom?

— Hozasson vasárnapra muzsikát, mulatni akarunk egyet!

Salamon elhúzta a száját s tagadólag rázta a fejét:

— Ajajaj, Kasza barátom, az nem megy. A multkor is ráfizettem.

— Vállalom a veszteségöt, — vágott közbe Kasza.

Salamonnak felderült az arca. Szaporán pislogott s engedékenyebb hangon folytatta:

— Meg aztán mindig verekednek, kárt csinálnak. Minek az nekem?

— Vállalom a kárt is! — csapott az asztalra Kasza. — Mindönért felelök. Ezt én mondom: Kasza János. Értötte?

— Tökéletesen, Kasza barátom, — dörzsölgette a kezét Salamon. — Öt cigány elég lesz?

— Ölég. Csak aztán a flótás is embör lögyön, ne valami heptikás...

— Bizza csak azt rám!

— Hát akkor ebbe maradunk. Isten áldja!

Másnap hírnök ment a szomszéd faluba Babos Palihoz, az első legényhez, kinek a csapatát egyszer már szintén elrakták a viszlóiak.

2. a már bekövetkezett esemény alkalmával követendő eljárásra.

Tűzvésnél:

Ad 1. A gyakori és nemzetgazdasági szempontból is nagyon káros tüzesetek, beláthatatlan súlyos következményekkel járó tűzvézsek megelőzése, kitört tűzvézsek továbbterjedésének meggátolása végett mindenképp szükséges, hogy a csendőr a tűzrendészeti intézkedéseket ismerje.

Főbbek ezek közül:

A takarmány és a termények összehalmozását a házak között kerülni kell, a községek azok tartására — amennyiben ez kivihető — inkább a községeken kívül jelöljenek ki alkalmas helyeket s a cséplést lehetőleg szintén künn eszközölgjék.

Takarmány és gabona behordásánál, csúrókben, szérűskertekben, istállókban, padláson stb. helyeken a dohányzás, nyílt lánggal való járás, tüzelés stb. tilos. Gyufát, más tüzelőszert a gyermekek elől gondosan el kell tenni. Tűzveszélyes gyermekjátékszerek használata tilos.

A szükséges tűzoltószereket állandóan jókarban kell tartani, a hiányzókat azonnal pótolni kell.

Minden háznál, csürnél stb. helyen a megkívánt mennyiségű víz, a tűzoltáshoz szükséges házieszközök kéznél legyenek.

A kéményeket rendszeresen és szabályos időközökben kell tisztogatni.

Minden helyiségben a helyi viszonyoknak megfelelő tűzőrséget kell létesíteni.

Ellenőrizni kell a csendőrnek — különösen azon a vidékeken, ahol villany-, gázvilágítás nincs — a vi-

— Vasárnap muzsika lesz nálunk. Kasza tisztótet, oszt elvár vendégségbe, — mondta a hírvivő.

— Mi is tisztótetjük Kaszát s ott leszünk, — válaszolt fejedelmi többszben Babos Pali.

És vasárnap valóban felvonult a szomszéd falu fiatalsága is a muzsikára.

A mulatozás megkezdése előtt a két falu legénysége összebújt tanakodni.

— Hát titóket is megverték? — kérdezte Babos.

— Meg, de a szerdaheliekkel, — válaszolta Kasza.

— Aszondom én, egykomám, hogy fogjunk össze mi is.

— Neköm is ez a vélekődésöm, testvér.

— Akkor hát szerbuc!

— Szerbuc!

Kezeltek és kész volt a véd- és dacsövetség a bodonyi búcsúra.

A faluban meg suttnogni kezdték: vér folyik az idén Bodonyban.

A bodonyi búcsút megelőző szombaton délceg csendőrőrmester tünt fel Terehegy utcáján. Dallos Gábor volt az érkező, özvegy Dallos Jánosnének a fia, aki szabadságra jött haza az édesanyjához.

De más is vonzotta szülőfalujába a daliás őrmestert. Kasza Jancsi huga, a szépséges Juliska volt ez a mágnes, aki nemcsak módos leány, az első gazda lánya volt, hanem iskolázott is.

Dallos csakhamar elérte a szülői házat és szembe került az anyjával.

— Édes anyám!

— Édes fiam!

Aztán megölelték egymást.

lágításra alkalmas ásványolajoknak szállítását. Üveg-edényben való szállítás tilos. Öt q-nál nagyobb mennyiségben csak olyan épületben lehet ilyen anyagokat tartani, melyet lakásra nem használnak s más lakott épülettől a helyhatóság által megszabott távolságban állnak.

Általában ellenőrzendő a robbanó, gyulékony anyagok gyártása, ellenőrzése, raktározása. Földalatti helyiségben, pincékben raktározott gyulékony anyagoknál szemelőtt tartandó szabályok: a helyiséget a tulajdonos mindig elzárva köteles tartani és azokba csak biztosítólámpával szabad menni, nyitott lánggal soha. Dohányozni, gyufát használni tilos. A pincehelyiség világos legyen.

Ad. 2. Első teendő: a lakosságot felriasztani, a tűzoltókat értesíteni stb. (L. Szut. 512. pont.)

Főkötelessége továbbá a csendőrnek: az emberélet és vagyon megmentése.

Ha az emberélet veszélyben forog, azt még saját élete vagy testi épsége és biztonsága kockáztatásával is megmenteni törekedjék.

Igaz ugyan, hogy a szabályok ezt a csendőrtől határozottan nem követelik, amennyiben ott csak arról van szó, hogy a csendőr a veszélyeztetett élet és vagyon megmentésére minden lehető elkövesse, mindamellert az általános gyakorlat már mintegy törvényesítette azt az elvet, hogy a csendőr életét és testi épségét nem kímélve, a veszélyeztetett emberéletet, ha csak az keresztülvihető, mindenáron megmentse és hogy ez tényleg gyakorlatban is érvényesül, ezt az a számos jelvényes kitüntetés és miniszteri elismerés is bizonyítja, melyet a csendőrség fennállása óta életmentésért kiosztottak.

A hosszú ölelésből kibontakozott öregasszony végigsimogatta szemével a fiát s megindult ajkán a kérdések árja:

— Hogy vagy? Hogy utaztál? Nem vagy éhes? Nem vagy fáradt? Mit adjak, fiam? Miért nem teszed magad komóttá?

— Most nem kérek semmit, édesanyám. Kicsit rendezem magam s aztán...

— Átmegy a Juliskáékhoz, — mosolygott az öregasszony. — Menj is, de ebédre várlak.

Juliskát a kertben találta Dallos Gábor. Az őszi rózsáktól kérdezgette éppen, hogy merre járhat az, ki szívének oly kedves. Halk léptek nesze felelt erre s megrebbevenve fordult hátra.

— Jé, maga az, Gábor! — csilingelt a hangja s édes mosoly üzte el a szeme ijedtségét.

Besétáltak a házba, ahol Kaszáék már családtagként üdvözölték Gábort, hiszen Juliskát rég neki ígérték.

Jancsi kedvtelve nézegette a leendő sógort s oda-szólott neki:

— No, nem vagy még generális?

— Az nem, Jancsi, de lehet, hogy még az idén törzs-örmester leszek.

Az estét menyasszonya társaságában töltötte Gábor s úgy határoztak, hogy másnap ő is elmegy velük Bodonyba. A hold már elfáradt az égen, mikor Juliska a vőlegényét kikísérte. Gábor gyöngéden magához vonta a remegő leányt s az ajkát kereste.

— Még nem szabad Gábor! — próbált ellenkezni Juliska, de a további tiltakozás már a csókok árjában veszett el.

Gábor hazament, lefeküdt s megelégedve nyújtózott ki ágyában. Nem hiányzott neki semmi sem abból, amit

Vagyon megmentése miatt azonban már nem helyes, ha a csendőr életét kockára teszi. Ilyen esetekben helyénvaló a fokozott óvatosság, már csak azért is, mert egy szerencsétlen kimenetelű vagyonmentés folytán a rendszerint fejtévesztett lakosság jelentős támaszát, rendfenntartóját vesztheti el. Sokkal eredményesebb és hasznosabb munkát végez az a csendőr, ki a mentést, oltási munkálatokat célszerűen irányítja, vezeti stb., mintha mivel sem tördöve, mások földi javait igyekszik megmenteni.

Minden tüzesetnél a csendőr addig, míg arra hivatott hatósági személy részéről intézkedés történik, a körülményeknek megfelelően intézkedik.

A felügyelet, illetve gondoskodás azonban a tűz eloltása után is folytatandó és különösen arra kell ügyelni, hogy a tűzoltás vezetőjének a tűz újabb kiütésének meggátlása végett tett intézkedései pontosan betartassanak.

Vízáradásnál.

Ad 1. Ha a vízáradás veszélye már előre megállapítható, gondoskodni kell, hogy a szükséges óvintézkedések idejekorán megtéssenek. (L. Szut. 513. pont.) A csendőr intézkedésének alapjául — mint minden más elemi csapás esetében — a hatósági felhívás szolgál, ha pedig a késedelem veszéllyel jár, akkor a csendőrnek önállóan, saját kezdeményezéséből kell eljárni.

Ad 2. Általában a „tűzvész” ad 2. alattiak értelemszerűleg ide is vonatkoznak (élet-, vagyonmentés stb.)

Vízáradás esetében a csendőr a legközelebb érintett lakosoknak és azok ingóságainak biztos helyre

boldogságnak neveznek. Gyönyörű hivatás, mit nem cserélne le semmivel, szerető édesanya, a földkerekség legszebb leánya, erő, egészség, előlépés: kellhet-e ennél több egy embernek?

— Én édes Istenem! De jól teremtetted meg ezt a világot! — sóhajtott a aztán egészséges, mély álomba merült.

A bodonyi búcsún nagy volt a sokadalom, de a dél-előtti csendes áhítatoskodást nem zavarta semmi. A lovagias ügyek elintézésére alkonyatkor szokott sor kerülni.

Estefelé tetőfokra hágott a búcsú zivaja. Nagy kurgongatással felvonultak a legények is a környékbeli pincékből s az újbor már dolgozni kezdett bennük. A viszlóiak a lacikonyha sátra alá mentek, Kaszáék meg velük szemben a mutatóványos bódé körül helyezkedtek el. Kissé távolabb Babos Paliék, a szövetségesek álltak, hogy a megállapodás szerint szükség esetén beavatkozhassanak.

Itt volt a kellő pillanat az ellenségeskedés megkezdésére. Kasza Jancsi nem is késett soká, hanem bekiáltott a viszlóiaknak:

— Na, pupákok, hát bűdös kigyünni!

— Kinek mondtad ezt? — ugrott fel Balog Pista s egy szempillantás alatt a kijáratnál termett. Nyomában felsorakoztak a viszlói legények, a terehegyiek meg Kasza mellé álltak.

Véletlenül ekkor vetődött oda Dallos örmester s látva a fenyegető helyzetet, az ellenfelek közé állt.

— Ne bomoljatok, fiúk! Nincs jobb dolgotok? — szólt rájuk erélyesen.

Kasza Jancsi felpaprikázva ugrott elé:

— Neköd meg mi közöd az egészhez?

Dallos felelet nélkül hagyta az okvetetlenkedést s most már ellentmondást nem tűró hangon mondta:

való szállításáról és a lakosok elszállásolásáról is gondoskodik.

Ha az árvíz valamely helyiséget vagy vidéket már ellepett, akkor gondoskodik, hogy a szomszéd helyiségekkel az összeköttetés lehetőleg fenntartás-sék.

A csendőrség malmokra és egyéb vízművekre is felügyel, különösen, hogy a zsilipek megnyitása csak a műszaki hatóság vezetése mellett eszközöltessék.

Vízáradás veszélyekor különösen a töltéseknél akad munkája a csendőrnek, miután az érdekelt lakosság, hogy vagyonát megmentse, sok esetben a töltés átvágása által akarja az árvizet másfelé terelni, ami, mint büntény, feltétlenül meggátlandó.

Általában összes elemi csapások esetében.

Ad 1. A csendőrség kötelessége az elemi csapásokat mindennemű rendelkezésre álló eszköz felhasználásával már keletkezésében elfojtani, a vész által fenyegetetteket figyelmeztetni, segítségükre lenni; általában mindent megtenni, hogy a veszély elháríttassék. (Szut. 514. p.) Kötelessége továbbá minden veszélyes jelenségre felügyelni. Ha bármilyen jelenséget észlel, mely miatt kár vagy veszély bekövetkezésétől kell tartani — tőle telhetőleg — elejét venni tartozik. Ha valahol tűzzel, világítóeszközzel stb.-vel vigyázatlanul bánnak, ha valaki különösen a szalmakazalnál, zsilipeknél, vízműveknél, töltéseknél stb. olyasmit követ el, ami veszélyes lehet, vagy ha járványos vagy ragályos betegség jeleit vagy nyomát fedezi fel, az utasítások értelmében nyomban intézkedjék s jelentését tegye meg.

— Azonnal oszoljanak szét!

Az elvakult Kasza azonban nem törődött semmivel. Szeme vérbe borult s bőszülten rontott neki Dallos őrmesternek.

Dallos a nem várt támadásra kissé megtántorodott, de a másik pillanatban már megvillant a kardja s a vakmerő legény vértől borítva rogyott össze. Az asszonyok sikoltoztak, a legények pedig meghökkenve néztek össze.

A verekedésből nem lett semmi, Kasza azonban kórházba került.

Dallos a falunak vette útját s egyszerre szemben találta magát Juliskáékkal. Kaszáné az izgalmaktól fuldokolva, csak ennyit kiáltott neki:

— A lányomra ne számítson soha!

Juliska a kezeit tördelve zokogott.

Dallos kocsit fogadott s hazasietett. A hír azonban már megelőzte. Édesanyja ezzel fogadta:

— Mit tettél, szerencsétlen?!

— Csak a kötelességemet teljesítettem.

— Akkor te rám is fegyvert emelnél, ha arra kerülne a sor?

— Meghálnék utána, anyám, de a kötelességemről akkor sem feledkeznék meg...

— Eredj, te istentelen! — fordult el tőle az öregasszony, az ajtóra mutatva.

Gábor kiment s felugrott a kocsira:

— Mehetiünk Péter! — szólít oda a kocsisnak s hangjában mélységes szomorúság zengett.

Az öregasszony odabent ekkor eszmélt fel.

— Gábor, Gábor; ne menj el! — futott utána, de későn. Péter már megvagdalta az esikókat s a kocsi elrobogott.

Ad 2. Rendfenntartás (Szut. 515. p.), élet-, vagyonmentés, megmentett vagyon megőrzése fontos feladat.

Valahányszor a csendőr a veszélyeztetett élet- és vagyonmentésben kötelességszerűen eljár, nemcsak jogosult, hanem köteles nappal vagy éjjel bármelyik veszélyeztetett házba behatolni, a lakóknak tőle telhetőleg segítségükre lenni, továbbá gondoskodni arról, hogy a megmentett személyek, különösen a gyermekek, betegek stb. alkalmas helyen biztonságba helyeztessenek.

Kiváló szolgálatokat tehet továbbá minden csendőr, ha elemi csapások alkalmával a lakosságot a védekezési, oltási munkálatokra buzdítja, serkenti, ott, ahol szükséges, a késedelmeskedőt befolyásolja, általában, ha minden esetben helyes érzékétől, kötelességérzetétől vezéreltetve, a veszély elhárításában, leküzdésében férfiasan helytáll.

Tűzvész, vízáradás stb. utáni teendők:

Tűzesetnél mindenekelőtt lehetőleg kipuhatólandó és megállapítandó, vajjon a tűz elemi csapás, vétkes gondatlanság vagy pedig szándékos gyújtogatás folytán keletkezett-e?

Minden tűzesetnél a tűz keletkezési módján kívül nyomozandó: mely napon, napszak és órában, mely és hol levő tárgyon ütött ki a tűz, kinek tulajdona volt a kigyulladt tárgy, volt-e biztosítva és mennyire; mennyi a kár, vajjon ember vagy állat nem veszett-e el?

Szándékosnak látszó gyújtogatás, gyújtogatási kísérlet vagy gondatlanságból okozott tűzvész eseté-

A kórteremben az ápolónő a bekötött fejű Kaszához lépett.

— Egy csendőrőrmester keresi, — mondta egykedvűen.

— Kihallgatott már a törvényt, hát mit akar tülem? — szólta Kasza.

— Nem is avégett jött az, hanem látogatóba. Itt volt már akkor, mikor magát behozták s még kérte is a főorvos urat, hogy nagyon vigyázzanak magára. Valami Dallosnak hívják.

— Dallos?! — vetette fel a fejét Kasza s melegség simogatta meg a szívét. Hát csak gyűjjön be.

— No, hogy vagyunk, János? — kérdezte a belépő őrmester.

— Ebesont! — legyintett Kasza. — Három nap mulva kint löszök. Hát te mán nem haragszol?

— Én? Minek? Nem is haragudtam.

— Akkor minek csaptál úgy meg?

— Téged, barátom, nem Dallos Gábor vágott meg, hanem a megsértett és megtámadott csendőrőrmester. Katona voltál, tudhatod, mi ez.

— Igön ám, ha szolgálatban lettél volna.

— A csendőr mindig szolgálatban van, ha veszélyt lát. Akkor kötelessége beavatkozni.

— Eztet, sógor nem tudtam!...

— Sógor? Annak is vége már. Anyád kiadta az utam.

— Hát még mi a fityfenét nem. Majd rëndöt terem-tök én, csak hazaérjek.

Egy hét mulva dróton ment az üzenet, hogy Gábor jöjjön, amint lehet.

Gábor ment és az esküvőt is megtartották a far-sangban.

ben a fentebbik felül még kiderítendő: a gyujtogatásnak, illetőleg a tűzvész okozásának módja, a gyujtogatásnál használt anyag minősége, végre vajjon nem volt-e előrelátható, hogy a tűzvész tovább terjedhet, vagy az ember életét veszélyeztetheti.

Vízáradás esetén értelemszerűleg ugyancsak ezen irányelvek a mértékadók.

Tüzeset mikénti bejelentésére vonatkozólag a Szut. 515., illetve 516. pontja intézkedik. Egyéb bejelentési kötelezettséget — tekintve, hogy a jelentékenyebb elemi csapások a rendkívüli esetek közé sorolhatók — a Nyut. 9. melléklete rendeli el. Lásd e melléklet 11., 26. folyó számát, mely szerint a ragályos betegségeket — a fekete himlő, keleti marhavész, kiütéses tifusz stb. — be kell jelenteni. A 21. folyószám szerint pedig jelentendő minden olyan elemi csapás, mely alkalmával többeknek súlyos anyagi káruk lett, vagy pedig az több ember halálát, illetve súlyos sérülését okozta.

Olaszország mozaik.

Egy csendőrtiszt uti feljegyzéseiből.

A trieszti gyors elhagyja Rakek határállomást.

Viaduktokon keresztül — hatalmas törzsű haragoszöld fenyvesek között — kapaszkodik fel a magasba. Ez még jugoszláv terület. Valamikor erre jártam harcászati tanulmányúton — akkor Krajna volt. Most felejtük ezt és gyönyörködünk a vonatablakból az alattunk és körülöttünk elterülő remek panorámában.

A szerb kalauz odalép hozzám és figyelmeztet, hogy néhány perc múlva odaát leszünk olasz területen.

Még be sem fejezte mondanivalóját — rámutat a kezével egy gránit felkiáltójelre. Ez a határ. Én már csak az innenső feliratát látom az oszlopnak: Italia.

Most már az olasz királyság területén robog vonatunk és meg sem állunk a postumiai határ-laktanyáig.

A karsztos hegyoldalon — kerítésével szorosan a vaspálya mellett — újonnan épült kaszárnya áll. Ujjoncok néztek ki a kerítés mögül, míg csak trombitaszóra el nem futottak az istállók irányába, az esti abrakoláshoz.

Ahogy ott a kerítésre támaszkodva nézegettek és mustrálgattak bennünket, a vonat utasait, egész csomó tipikus magyar arcot fedeztem fel.

Gino Cucchetti olasz publicista szerint az olaszok a magyarokkal turáni vonatkozású rokonságban állanak. Szerinte az olaszok ősei: az etruszkok, turáni származásúak voltak. Ha ez így van, akkor az imént látott katonák biztosan a rokon etruszkok késői utódai voltak.

A szemafor karja felszaladt, a vonat szabad bejáratot kapott, símán megállt és megláttam: az első fascistát (fasisztát).

Mögötte egy pénzügyőr tollas nemezkalapban. Mindketten a megtettesült udvariasság jelképei.

Rövid podgyászvizsgálat. Szabad a leszállás.

Kutató szemmel futottam végig a perront és amit annyira kerestem, megtaláltam: két carabinieri állt, mint két élő szobor a kijárat mellett. Az olasz államhatalom méltó és díszes képviselői.

*

Az államhatalom eme képviselőit Leon Marcelli és Francesco Ventimo-nak hívják. Szép szál calabriai, szénfeketehajú legények.

Öltözetük igazán szín pompás. Sokszor láttam már fényképen olasz csendőrt, de távolról sem tesznek olyan színes benyomást képen, mint a valóságban.

A határállomásokon teljes díszben — gálában — feszítenek. Ez pedig igazán festői viselet: Napoleon korabeli kalap (cappello) vörös és kék tollforgóval (pen-nacchio), fekete, vastag posztóruha, fehér, domború pitykével.

A frakkszabású kabát szélesen ezüstpaszománnyal kivarrrva, hátul a lebbentyük alján egy-egy kicsinyített bomba. Aki tábori csendőr volt, emlékezni fog arra, hogy egyes hadseregeknél a sapkákon viseltek ilyen kis fém-bombákat.

A nadrágon tenyéryni széles vörös sáv (lampass). A szíjazat fehér s azon a mi gyalogcsendőr kardunk öse — a rézmarkolatú csendőrkard — függ. 1918-ig ilyen kardot viseltek a horvát és osztrák csendőrök is. A legjobb benyomást teszi a díszes zsinórzat és nem legutolsó sorban az ezüst vállrózsák.

A két csendőr, mintha skatulyából vették volna ki őket, páváskodva, méltóságteljesen járt fel-alá a peronon, anélkül, hogy komolyabb dolguk akadt volna.

Ezt elintézik a fascista milícia közegei.

*

Mielőtt a vonat továbbmenne, álljunk meg még egy percre a díszes egyenruhánál.

Az olasz csendőrökön háromféle ruhát láttam.

Gálaruhát, amilyen a cikkem végén képen látható. Ezt teljes díszben hordják. Idegenforgalmi gócpontokon és díszeléseknél viselik.

Ha a frakkról leveszik a vállrózsákat és a díszes zsinórzatot, a kalapról meg a tollforgót, kész a kis-díszegyenruha. Ezt helyi szolgálatban stb. viselik. A fürdő-ügyeleti járőröket ilyen öltözetben láttam.

Külszolgálatban fekete kabátot, fekete-vörössel szegélyezett nadrágot és fekete kamáslit viselnek. A kalap elmarad, illetve sapkát visel a csendőr, mely azonban magasságánál fogva méltó testvére lehetne egy békebeli csáknak.

A gála (nagydísz) egyenruha valóban díszes, szín pompás és a szemnek tetszetős is, de talán már kevésbé állja meg a helyét 1930-ban, abban az eleven ritmusban és környezetben, melyet a Duce diktál az olasz életnek.

Éjszaka antik paloták között sétáltam olasz földön.

Az ódon épületek oszlopcarnokai alól carabinieri járőr körvonalai bontakoztak ki. Más alkalommal egy térségen öreg templom tövében csendőrijárőr vonult el. Körültötte népviseletben vásári sokaság sürgött-forgott.

Itt, ebben a környezetben, igazán stílszerűen hatott a kalap és a frakk.

De expresszvonat vagy luxusautó ablakából nézve, már kevésbé harmonizál a rohanó modern étellel a műzeális értékűnek mondható egyenruha.

*

A főbb vasúti vonalakon állandóan fascista kísérettel közlekednek a vonatok.

A határállomáson a mi vonatunkba is három fascista szállt fel. Argusszemekkel mérték végig az utazóközönséget, egyébként azonban a legmesszebbmenő udvariasságot tanusították. Feladatuk rendészeti természetű, de amellet a külföldiek útbaigazítását is igen nagy körültekintéssel végzik.

Mindjárt meglátjuk, hogyan.

Az étkezőkocsiban, a mögöttünk levő asztalnál egy magyar család vacsorázott, a legnagyobb nyugalommal. A kalauz végigjárta az utasokat és a jegyeket kezelte.

Kiderült, hogy a magyarok értékes podgyászait a vonat legutolsó vagonjában hagyták s ők — abban a hiszemben, hogy az is Velencébe fut — beültek vacsorázni.

Kormányzó Úr Öföméltósága, József kir. herceg, a Föméltóságú Asszony és a kultuszminiszter a szegedi Pantheon felavatási ünnepélyén. (Schäffer felvétele.)

Ámde a kocsit útközben lekapcsolták s Abbáziába irányították.

Lett nagy sopánkodás. Néhány pillanat mulva azonban — honnan, honnan nem — ott termett egy vonatkísérő fascista. Meghallgatta a panaszt, a következő állomáson leszállt, telefonált és mire a vonat elindult, jelentette, hogy a podgyászt X. állomáson levették és a holnap reggeli gyorsal már Velencében lesz. Tessék az állomáson átvenni.

Ilyen előzmények után igen jó érzéssel és a legjobb benyomással folytattuk utunkat, most már a tengerpart mentén.

*

Már végefelé járt a nyaralásom, mikor egy délután autó siklott a villánk elé. Ismerősöm, tenente M. (főhadnagy) szállt ki belőle és barátságosan meginvitált az egyik hegyiörs megtekintésére.

Hosszú szerpentíneken robogott velünk a kis Fiat-kocsi.

Fel, fel, mindig magasabbra, a hegyek közé. Jellegzetes népviseletű hegyi lakók, szamaraikat nógatva kapaszkodtak előre, gyümölcsházák csacsifogatok szaporával léptekkel igyekeztek a kis hegyi vasúthoz, egyik autó a másik után robogott el mellettünk és természetesen nem maradhatott el az olasz országutak jellegzetes alakja, a motorbiciklis fascista-járőr sem.

Ezek erős kézzel teremtenek rendet az utakon.

Karsztos sziklák, olasz szőlő-kultúra és erdőparcellák

között vitt útunk, míg egyszer csak, mélyen alattunk, megláttuk a kék Adriát. Felejthetetlen látvány volt.

Egy merész kanyarral befordultunk a faluba és egy emeletes épület előtt megtorpant a gép.

*

Önkéntelenül is valami feliratot kerestem. A mi lakatya címtáblánk az épület jellegét tudatja: „M. kir csendőrlaktanya”. Az olasz csendőrlaktanyák címtábláján csak két szó olvasható.

„Carabinieri Reali” — királyi karabélyosok, ha úgy tetszik: a király karabélyosai.

Mennyi büszkeség, öntudat és mellkidüllesztés van ebben a két szóban.

És ez az öntudatoság kifejezésre jut az egész vonalon. Hogy úgy mondjam, a csendőri öntudatoság kifejlődése állami támogatás mellett történik.

Díszelgéseknél a csendőrcsapatok a fogadó szárnyon állnak. Meneteknél az élén a helyük* s ez a megkülönböztetett tisztelet országos megbecsülést szerez a 126 éves testületnek úgy fel-, mint lefelé.

A „Carabinieri Reali” felirat a savoyai és a fascista címert mintegy védőleg veszi körül a címtáblán.

Érdemes elgondolkozni ennek az értelmén.

* Legújabbban a fascista csapatok mindenkit megelőznek. Ez azonban a csendőrség iránti, jól megalapozott tisztelet, népszerűség és megbecsülésen mit sem változtat.

Úgy a királyi ház, mint a fascisták sokat köszönhetnek az olasz csendőrségnek.

A háború utáni zavaros időket nemcsak a legyőzött államok, de a győzők egyike-másika is megsínylette.

Olaszországban a kapkodó, erélytelen és habozó politikusok miatt a politikai élet súlya mindinkább balfelé tolódott.

A velencei falakról akkoriban sok kellemetlen írást kellett levakartatni.

S ebben a válságos időben biztos támaszt jóformán csak a csendőrség nyújtott, amely hűségesen kitartott királya mellett s teljes erejével támogatta a megalakulásban lévő fascizmust.

Milanóban, a fascizmus születési helyén, sok elgáncsolást akadályoztak meg a szemfüles carabinieri s nem egy rossz elkiismeret rezzent össze, mikor az utcai lámpák fénye elhaladó cappellók árnyékát vetette a függönyökre.

Az államhatalom nem feledkezett meg hazafias csendőreiről. Ahol teheti, háláját ismételten és újra le rója hűséges támogatóival szemben.

*

A villanycsengő hangja riasztott fel gondolataimból. Az olasz csendőrlaktanyák ugyanis éjjel-nappal zárva vannak, vagy pedig állandóan kapuügyeletet találunk a bejáratnál.

A piantone caserma (napos) jött kaput nyitni — s miután szabályosan jelentkezett, — beléptünk az épületbe.

Egy kis futólagos szemlét tartottam s ide írom megfigyeléseimet:

Laktanyákról a polgári hatóságok kötelesek gondoskodni.

Az illetékes csendőrparancsnokság csupán megje-

lőli, hogy itt és itt, ilyen épületre van szükség, X fő létszámra. A többi már nem az ő dolga.

Latkanyarend kifogástalan.

A legénység ruganyos ágyakban alszik, a fejnél a mienkhez hasonló állványos és polcos ruhafogas. Rajta a fegyverzet és főveg, nagyjában a mi elrendezésünknek megfelelően elhelyezve, azonban a karabély vízszintes helyzetben fekszik a fogason. A kalapnak külön borítója van, a tollforgó pléhtokba van rejtve.

Minden csendőrrslaktanyában fogda is van a polgári foglyok részére. Külön a férfiaknak és külön a nőknek.

Tiszti állomáshelyeken természetesen ezenkívül külön fogda van a fegyelmi fenyítés alatti állók részére is.

A szobákban a legénység rendszerint kettesével van elhelyezve.

Az őrsparancsnoknak egy külön lakoszoba illetékes. (Alloggi commandante stazione.) Nős altiszt vagy csendőr nem lakhatik a laktanyában.

Takarodó után különben minden szoknya száműzve van onnan. A szakácsnő kiszolgálja este a vacsorát, elmosogat és a községben bérelt lakására távozik. Csendőrlaktanyában éjjel csak a csendőrség tagjai tartózkodhatnak.

Az olasz bilincs teljesen olyan rendszerű, mint a nálunk használatos. Van azonkívül minden őrsön egy nálunk ismeretlen, különösen nehéz bilincs (ferri sicurrezza), legyes igen veszélyes elemek megfékezésére.

A külszolgálatot, úgy mint nálunk, karabélyosan teljesítik. Pisztolyosan felszereltek a régi mintájú M. 1889. forgópisztollyal (!).

Minden csendőr a szekrényen kívül egy vaspántos ruhaládával is rendelkezik. Úgy láttam azonban, hogy ez kevésbé kedvelt lettári darab, mert a ruha gyűrődésmentes ki- és berakása különös gondot igényel.

A laktanyán kívül viselt ruha nehéz fekete posztóból készül.

A zezgedi Hunyadi János honvédegyezred díszmenete tulajdonosa: *Kormányzó Úr Öfömlétsága* előtt. (Schäffer felv.)

A pécsi Erzsébet-Tudományegyetem Sopronban elhelyezett evangélikus hittudományi kara új otthonának felavatásán *Kormányzó Úr Öfömméltósága* is megjelent. (Schäffer felv.)

Laktanyai használatra szürke zsávolyzubbony van rendszerezítve. Köpeny csak az alpesi hegyvidékeken illetékes. Egyébként csak mantellinát (körgallért) viselnek még a bórás Karsztvidéken is.

Ahányszor a fekete posztóruhában a forrón perzselő napon portyázó fürdőügyeleti járórt megláttam, mindig eszembe jutottak a balatonmenti csendőreink panaszai.

Hát ne panaszkodjanak. Most már könnyű kamgarnruhát hordhatnak és ha még posztóruhában is teljesítenek helyi szolgálatot, a khakiruha távolról sem olyan forró katlan, mint az olasz csendőrség fekete frakkja.

A szolgálatot a parancsnok mindig előző este tudatja alárendeltjeivel.

Ez úgy történik, hogy az őrs szolgálati előjegyzését megfelelően kitöltve kiakasztja az őrsiroda ajtajára, azt a legénység megnézi és megtudja, hogy másnap szolgálatba kell-e lépnie.

A szolgálatba vezénylés szolgálati lapon történik.

A rendkívüli szolgálatokat, vagy ha több járőrnek kell indulni, pótszolgálati lapon írja elő az őrsparancsnok.

A mi fogalmaink szerinti közétkezést vezetnek, a meglátogatott őrsön a napibetét 5 líra (1 P 50 fill.) volt. Ezenkívül minden csendőr 10 lírát fizet a szakácsnó béréhez.

Írófüzeteket az olasz őrsön is találtam, bennük ugyanolyan hibákkal, javításokkal, mint nálunk pld. Tóth Mihály VIII. csendőrnél.

Irodai teendő hál' Istennek náluk is van bőven.

Legalább erről tanuskodtak az aktabőségtől duzzadó iratcsomók.

A legénység Észak-Olaszországban leginkább kalabriai és szicíliai, az északi tartománybeliek viszont egyebütt szolgálnak. A fegyelem olyan szigorú, hogy a csendőrök szolgálaton kívül sem mehetnek kocsmába, vendéglőbe stb.

A testület tagozódása nagyjában a következő: tisztii parancsnokságok: legio (megfelel a kerületnek), osztály, század, szakasz. A mi szakaszparancsnoki állásunknak megfelelő altisztii parancsnokság után az őrs következik.

Olaszország csendőrségi szolgálati és szeméiyi ellenőrzési szempontból 10 feldügyeleti zónára van osztva.

A zóna élén egy szemléelő tábornok (General di zona) áll, aki előljárója az alája tartozó légióknak (kerületeknek), amelyeket az előírt időben megszemlélni tartozik.

A „General di zona” a csendőrtestületből származó, míg a csendőrfőparancsnok testületenkívüli tábornok.

*

Olaszország a nemzeti eszme, a cselekvés és a rend diadalának országa.

Igy határozta azt meg előttem egy sovén olasz. És sok igazság van ebben a mondásban.

A fascizmus megszervezése óta a nemzeti öntudatol már az iskolában oltják a serdülő fiatalságba s a fascizmus gondolkörében nevelkedik a gyermek, annak tanait játszva sajátítja el és örömmel alkalmazza később az életben.

A fascista tagozás szerint először „balillák” lehetnek a serdülő olasz fiúk. „Balilla” egy genovai születésű szegénysorsú halász fiacskája volt, aki az osztrák ellenség által megszállt Genovában követ dobott a gyűlölt osztrák vezénylő tábornokra s ezzel akaratán kívül is megindítójává vált az olasz felkelésnek, mely végeredményben többek között Genova felszabadítását is eredményezte.

Egy középkori halászároskában néztem végig az idén a festői látványosságú úrnapi körmenetet.

A menetben mintegy 50—60, tíz-tizennégyéves „balilla” vett részt.

Szemükre húzott fekete sapkájukon hetykén perdült a jellegzetes fekete bojt. A fekete ing alatt öntelten domborodott a mellük.

Fegyelmezetten viselkedtek s katonásan masíroztak. Mikor néha összetorlódott a menet, helyben lépkedtek ütemes dobbantással, mint a német katonák „Auf der Stelle festgetreten” vezényszóra.

Sugárzott róluk a boldogság: Büszkék vagyunk, hogy mi is kivonulhattunk.

Olaszország meglegedett lehet. Fiatalsága jó kezekben van. Hazafias nevelése minden reményre feljogosít.

A balillákból avanguardisták, majd ebből fascisták lesznek.

Az avanguardisták egy ifjúsági fascista katonai jellegű alakulat, tagjai megbízható, érettebb ifjak. Ez a fascista fiatalság az iskolai vagy polgári foglalkozáson kívül fegyveres gyakorlatokon, felvonulásokon és hadijátékokon is résztveszt s ezzel katonás, harcias szellemben nevelkedik. Ez a légkör bizonyos tekintetben túlzott önérzetre vezet, másrészt azonban a fiúkat fanatikus hazaszeretetre s minden egyéni érvényesülési vágy mellett is vérigmenő önfeláldozásra neveli. Politizálnak, vitatkoznak, heveskednek, kíméletlenül, sokszor egyoldalúan bírálják és lemondanak a csöndes elmélkedésről, hogy minden energiájukat a tettekre, a tevékenységre fordítsák, mindenekelőtt azonban egy cél: Nagy-Olaszország lebeg a szemük előtt s ebben a saját tehetségüknek érvényesítése.

Az avanguardistáknak megvan a maguk kiépített szervezete, fölé- és alárendeltségi viszonya, amely azonban egy folyton alakuló, tökéletesedő irányításnak van alávetve.

A fascizmus szellemi, politikai és társadalmi mozgalom, mely az olasz-római hagyományokra támaszkodva, Olaszország erkölcsi és gazdasági újjászületését célozza.

Maga a fascio (fassó) kévét, köteget jelent, melyet a római liktorok, mint a hatalom jelvényét, hordták. Ma azt jelképezi, hogy a nemzet minden erejének össze kell fogni s a közös cél érdekében mindenkinek alá kell vetni magát a Haza érdekeinek. A fascizmus tehát a nemzeti hagyományokra támaszkodva, igyekezett az olasz nép erejéit (lelkessedés, tetterő, cselekvésvágy, találékony-ság stb.) nagyra növelni, de ugyanekkor ezeket a feltámasztott energiákat egy közös cél, az állam és nemzet érdekében megszervezni, tudatosan és praktikusán felhasználni. Míg így egyrészt hitet és célt adott a nemzetnek s államöntudatot a népnek, ugyanakkor szembenézve az olaszok hagyományos ibúneivel (tétlenség, kényelem, az egyéniség túlzott kultusza, fegyelmeztelenség, pontatlan-ság, önzés stb.), igyekezett azokat leküzdeni. Energikus, cselekvő politikájával igyekszik az olasz föld minden anyagi és szellemi erejét foglalkoztatni s Olaszországot Európa egyik legnagyobb hatalmává kifejleszteni.

A fascizmus története most írja a nyolcadik évet. És ezt szószerint kell venni. Állami hivatalok és magá-

nosok irataikban így jelzik pl. az 1930. évet (csendőrség-nél is láttam): 1930. VIII. A VIII. jelzi a fascizmus fennállásának az éveit.

Annak idején Olaszország lakosságát megszavaztatták: kívánja-e a fascizmus fenntartását vagy nem? A többség, mint láttuk, igent mondott.

A szavazás eredményének igen nagy történelmi jelentőséget és fontosságot tulajdonítottak. Olyannyira, hogy azt igen sok helyen kőbe vésétek.

Igy láttam egy prefektura (megfelel körülbelül a mi vármegyeházánkunknak) erkélyébe illesztett kőtáblán a következő bevésést:

Si (igen)	38.717
Non (nem)	6.412
Non Votato (nem szavazott)	900

A fascizmus fennállásának évfordulója nemzeti (és természetesen katonai) ünnep, melyet minden évben igen nagy pompával szokásos megünnepelni.

A fascizmus áldásos légkört teremtett az olasz köz- és magánélet minden vonatkozásában. És nemcsak politikai, hanem produktív eredményekben is.

Középületek, vízvezetékek, vasutak, autótutak épültek. Remek autótút köti most össze a fővárost Ostiával s így közvetlenül a tengerrel.

Az építkezés az egész vonalon nemcsak, hogy megindult, de lüktető ütemben halad is s az általános jólét a háború óta állandóan javulást mutat.

Az Olaszországot járó külföldinek kellemetlen látvány volt régebben a sok tolvakodó koldus, az alkalmi, lerázhatatlan idegenvezető és egyéb fattyúhajtásai az utcának. Ma ez mind megszűnt. Ha talán nem száz százalékban, de kilencvenöt százalékban biztosan.

A közbiztonsági viszonyok is egyszerre megváltoztak Mussolini kormányzata alatt.

Szicilia félelmetes rémei voltak a minden tekintetben jól megszervezett brigantik (rablók), akiknek a merészsége már egyenesen határtalan volt.

Mussolininek gondja volt arra, hogy az évtizedek óta rettegésben élő lakosságot ettől a csapástól megszabadítsa.

Nagyotmegü carabinieri-összpontosítással keresztülfésülte Szicilia erdeit és a rejtőzködésre kiválóan alkalmas sziklás bérceit, a rablókát összefogdosták és nemrég ülték törvényt felettük.

Ma már csak kisebb alkalmi kellemetlenkedők garázdálkodnak, akik leginkább a hajó- vagy vasúti állomásokon tartózkodnak s facchino (hordár) vagy soffór névre hallgatnak.

Ezek tudják legnehezebben megszokni az új rendet, az országosan kötelezővé tett tíz százalék borraivalót s a külön póf-borraivaló eltörlését. A trieszti hajóállomáson nekem is akadt dolgom ilyen facchinoval.

A hajó szorosan odaállt a mólóhoz s onnan kb. 8—10 lépés távolságra, a partra kellett a podgyászomat egy autótaxiba átemelni. Az egész művelet egy percig tartott s ezért a facchino 8 lirát kért. Sokallottam. A hordár lement 7 lirára.

Egyszerre egy trópusi sisak árnyékát vetítette elélem a nap a kövezetre.

Emberem minden átmenet nélkül 5 lirával is megelégedett.

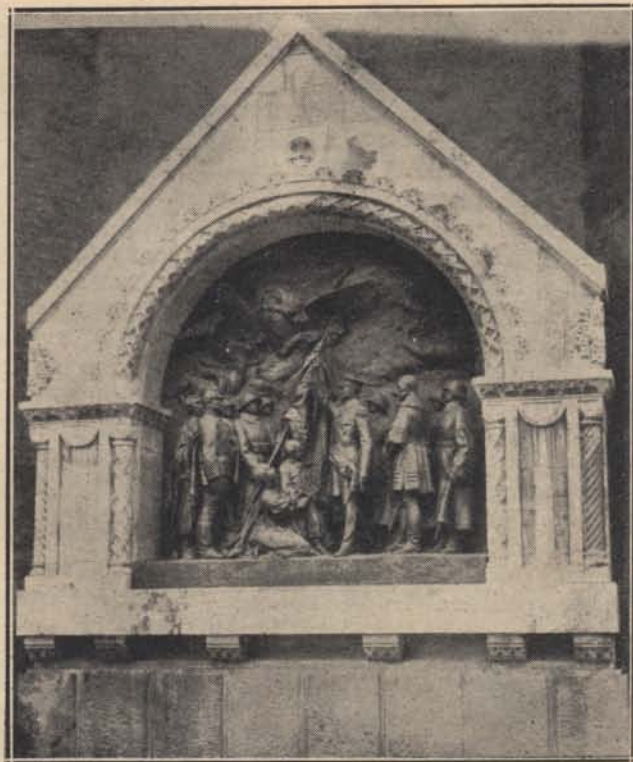
Önkéntelenül is hátrapillantottam. Egy igen jó öltözetű rendőr állt mögöttem, aki figyelte a hordárral való tárgyalásomat.

A rendőr nyugodtan megvárta, míg podgyászom az autóba került, feljegyezte a hordár számát, az indulni akaró soffórt leintette, lehajolt a taxaméterhez és ellenőrizte, nem történt-e visszaélés.

Úgy látszik, erre az ellenőrzésre szükség is van. A külföldi utasokból ez a kis gyámkodás mindenesetre igen jó érzéseket vált ki.

Befejezésül ideiktatom a fascista rend egy másik jellemző esetét, melyet már itthon olvastam egy fővárosi napilapban.

„Az olasz rend. Minduntalan hallani vagy olvasni jellemző történeteket arról a bámulatos változásról, amelyet a fascizmus okozott az olasz néplélekben. Azelőtt közmondásos volt az olasz hanyagság és az a lerázhatatlan szívósság is, amellyel munkátlan olasz kéregetők borra-
valóért zaklatták a külföldi utast. Mussolini egy egész nemzetet képes volt megváltoztatni. Egy amerikai utas jellemző történetet mesél el egy nagy külföldi lapban nápolyi élményei közül. Ez az amerikai autótaxival kocsizott valahová s mikor kiszállt belőle, akkora erővel csapta be véletlenül az ajtót, hogy az ablaküveg eltörött. A soffőr erre nagy lármát csapott és ötszáz lira kártérítést követelt. Hosszú alkudozás és huzavona után lement háromszáz lirára, végül hajlandó volt megelégedni kétszáz lírával. Az amerikai ezt az összeget éppen ki akarta fizetni, mikor két carabinieri bukkant fel a látóhatáron. A csendőrök végighallgatták a tényállást, meghagyták úgy a soffőrnek, mint az utasnak, hogy pár percig várjanak ott a helyszínen, aztán különböző irányba elsiettek. Az egyik pár perc múlva visszatért. „Egy üvegesnél voltam — mondotta — és megállapítottam, hogy egy ilyen taxi ablaküvegének a megcsináltatása hatvan lirába kerül”. A soffőr csendesesen elkezdett káromkodni magában, az utas pedig a pénztárcája után nyult, hogy előszedjen

A nemzeti megújulás emlékművét a szegedi Béla királykorabeli templom falában helyezték el.

belőle hatvan lirát. De ekkor felbukkant a másik csendőr. „Beszéltem telefonon a taxivállalat igazgatóságával — mondotta ez — és megállapítottam, hogy a vállalat valamennyi kocsija biztosítva van baleset ellen. Nem kell fizetni semmit.” A csendőrök még felírták a zsarolni szándékozó soffőr számát, aztán udvarias köszöntéssel útra bocsátották az idegent.

F.

A százéves Ludovika.

Díszes és bensőséges ünnepség keretében ünnepelték meg október 19-én a Ludovika Akadémia százéves fennállásának évfordulóját. Az ünnepség főpontja az Akadémia homlokfalába beépített emlékmű leleplezése volt. A valóban díszítő hatású emlékművön — mely *Turi Jobbágy Miklós* szobrászművész alkotása — balról egy legrégebbi, jobbról pedig egy legújabb Ludovikás dombormű alakja áll tisztelgő helyzetben, mint örök díszőrség, a dicsőséges emlékü *Mária Ludovika* királynőnek az emlékmű központjában elhelyezett bronz mellszoborra előtt.

Az ünnepségre egymásután érkeztek a katonai előkelőségek, báró *Hazai Samu* vezérezredes, ny. honvédelmi miniszter, báró *uzsoki Szurmay Sándor* ny. honvédelmi miniszter, *Balázs György* tábornagy, a Ludovika legrégebbi tanárainak egyike, *Hadffy Imre* ny. altábornagy, *Tabaldy Kálmán* altábornagy, volt honvédelmi államtitkár, *Bartha Lajos* ny. altábornagy, a Ludovika egykori parancsnoka, *vitész Révy Kálmán* ny. altábornagy, a Ludovika volt parancsnoka a forradalmak után, *vitész Sipos Árpád* altábornagy, debreceni vegyesdandár parancsnoka, a Ludovika későbbi parancsnoka, *vitész Shvoy Kálmán* altábornagy, a szegedi vegyesdandár parancsnoka, *vitész pávai Mátyás Sándor* ny. altábornagy, *Kratochwill Károly* altábornagy, *vitész Doroghy Sámuel* altábornagy, *Hász István* táborigaznokság és számosan mások.

Olasz csendőrök legénysége, középen az őrsparancsnok.

Amint a felvonulás és a vendégek fogadása befejeződött, az akadémikusok énekara a „Magyar Hiszekegyet” adta elő. Ezután *vitész Szinay Béla* tábornok, a Ludovika Akadémia parancsnoka lelkes, katonás beszéd kíséretében leleplezte az emlékművet, amely előtt korhű jelmezekben a különböző korszakok Ludovikásai állottak.

Az Akadémia parancsnoka nagyszerű beszédében visszapillantott a 100 év előtti időkre, az Akadémia alapításának és felépítésének körülményeire. Megkapó erővel ábrázolta a Ludovika Akadémia megalapításáért és fejlesztéséért vívott küzdelmeket.

Az akadémiát már 1808-ban megalapították, amikor Mária Ludovika királynő a magyar katonai akadémia létesítésére 50.000 forintnyi koronázási ajándékát a nemzetnek ajándékozta, de bár a magyar rendek még az országgyűlés tartama alatt 800.000 pengőt adtak össze a magyar tisztképzés céljaira, mégsem lett belőle semmi, mert a bécsi kamarilla gondoskodott arról, hogy az alapítás ténye csak írás maradjon. Az osztrák engedékenységre csak addig tartott, amíg szükség volt a magyar katonára és magyar pénzre a Napoleon elleni háborúban. Mikor Napoleont Waterloo után Szent Ilonára száműzték, elcsendesedett a magyar Ludovika ügye és talán örökre vagy legalább is hosszú időkre elaludt volna, ha az áldott emlékezetű *József nádor* védelmébe nem veszi ezt a nagy nemzeti ügyet és késhegyig menő harcok után ki nem eszközli, hogy az alapítás ténye megvalósulhasson. 1830-ig húzódtott az ügy és csak 1848-ban nyitották meg a fölépült Ludovika Akadémiát. Egyelőre a bécsi kamarilla nem járult hozzá, hogy magyar nyelven tanítsanak az intézetben. *Mészáros Lázár*, az első magyar hadügyminiszter nyitotta meg a „Magyar Katonai Főtanodát” nagy vita és házafront után, de *Windischgrätz* a bevonulása után lefoglalta az épületet, katonai kórházzá alakította át és a Ludovika pénzalapjának kezelése is cs. kir. hatóságok kezelésébe ment át. Végül is *gróf Andrássy Gyula* külügyminiszter közbenjárására 1872-ben a Ludovika Akadémia ismét megkezdhette működését, a kiegyezés után. Jött az átszervezés nagy munkája, 1883., 1897. és 1922., ezek az évek a fontos dátumai a Ludovika Akadémiának. A világháború megmutatta a magyar honvédtisztképzés életrealitását, neveltjeinek harckészségét s erkölcsi értékét. Háromszázötven hősi halált halt Ludovikás nevét örökítik meg a Ludovika Akadémia kápolnájában elhelyezett márványtáblák, de a sok vér és áldozat sem hozta meg a maga termését, a kettős forradalom romboló hatása a Ludovika Akadémiát sem kímélte. A vörös uralom bukása után az újraéledő magyarság ismét bizakodva tekintett fel a nemzeti hadseregére s elsősorban a Ludovika Akadémiára. Megérezte a magyar nemzet, hogy a honvédtiszt az, aki az ő filléreiből összerakott épület falai közül kilépve nemcsak az általános emberi és katonai erények letéteményese, hanem lelkes apostola annak a nemes eszmének, amivel a legmélyebb hazafias erényeket és a törhetetlen nemzeti érzést képviseli.

Szinay tábornok végül is a legmélyebb tisztelet hangján emlékezett meg a Ludovika Akadémia volt tanáraitól, akik nemzedékről nemzedékre kifejtett szervező, nevelő és oktató munkájukkal nagyra tették a magyarságnak ezt a dédelgetett intézményét s örökségül hagyták a kipallérozott és ma is féltve őrzött ludovikás szellemet.

A magasszárnyalású leleplező beszéd után *Röder Vilmos* altábornagy a m. kir. honvédség nevében, *bárá Hazai Samu* vezérezredes, ny. honvédelmi miniszter az összes volt ludovikások és ludovikás tanárok nevében, a harmincöt, husz, tizenöt és tízéves évfolyamtalálkozóra ezen a napon összesereglett volt ludovikások nevében *vitész Kozmov-*

szky József altábornagy, vegyesdandárparancsnok, a Ludovika Akadémia jelenlegi tisztí és tanári kara, akadémikusai, altisztjei, polgári alkalmazottjai és munkásai nevében *vitész Szinay Béla* tábornok, a jelenlegi ludovikások szülői nevében pedig *Pettko Szandter Aladár* államtitkár helyezett koszorút a szép emlékműre, mely — amint beszédében mondotta — a trianoni gyászesztendő k fátyla alatt is azt hirdeti, hogy ez a nemzet élni fog s hogy a magyar katonalélek nemessége, vitézsége és kiválósága megtöri Trianont és fölemeli nemzetünket arra a piedesztálra, amelyet mártíri önfeláldozásával, hősiességével s a tűz- és vízkeresztségben megtisztult lelkével méltán kiérdemei a világ minden népe előtt.

A koszorúzás befejezése után az akadémikusok énekara a Himnusz énekelte el. A felemelő hatású ünnepséget a kivonult ludovikások feszes díszmenete zárta be.

Cigányüldözés hintón.

Írta: KUNTÁR JÁNOS tiszthelyettes (Szombathely).

A világháború javában tombolt még, úgy a fronton, mint a mögöttes országrészekben is végsőkéig megfeszített tevékenységet követelve minden egyes tegevítő és ép-kézláb embertől.

Ez időben a mögöttes országrészekben is jóformán megszázaszorozódott a közbiztonsági szolgálattól — sok egyéb szolgálata mellett — ellátó csendőrség tevékenysége.

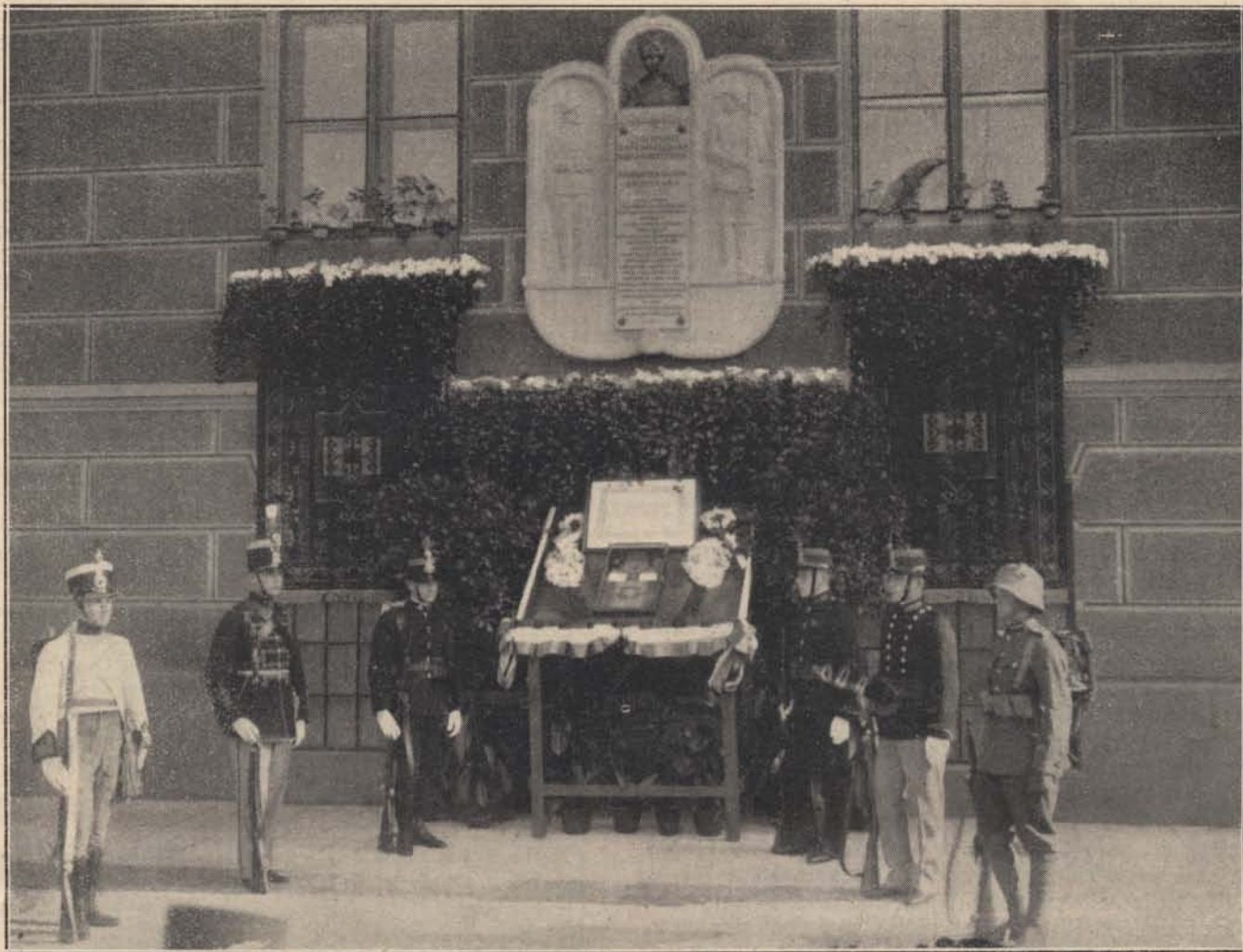
Különösen sok munkát adtak a háború előtti időkben is majdnem 50 százalékig a bűnözés statisztikájában szereplő kőborcigányok, akik már a béke idején sem nagyon lelkesedtek a katonai gyöngyéletért. A világháború löporfűstös levegőjét pedig valósággal elviselhetetlennek tartották s ahogy szerét ejthették, mindenféle ürüggyel, — ha másként nem, még szökés árán is — a mögöttes — a bőrükre biztonságosabb — országrészekbe siettek.

1916 február 2-án, mint az adonyi őrs vezetőjét, Alsócikola pusztáé intézője küldönc útján írásban értesített, hogy a pusztáé és Deákház közötti emelkedésen aznap virradóra két kocsis kőborcigány karaván telepedett meg, akik közt több férfit is látott.

Nagyon megörültem az intéző értesítésének, mert tudtam, hogy a kőborcigány karavánok közt katonaszökevény cigányok is szoktak tartózkodni, akik a községekben, vagy tanyákon nem igen mutatkoztak. Ha pedig egy-egy csendőrszolgálat a cigánytábor átvizsgálására közeledett, azokat nappal őreik, éjjel pedig éber kutyaik idejében értesítették s a katonaszökevényeknek lehetővé tették a menekülést.

Adony község akkori főjegyzője, Szatory Gyula szíves közreműködésével sikerült egy minden oldalról fedett hintót, jó futó lovakkal szereznem. A kocsist kioktattam. Így az őrsről *Jakab István* csendőrral és két népfelkelővel a hintóba ülve, elindultunk a cigányok elfogására.

Deákházáig az országúton, onnan pedig az Alsócikola felé vezető kocsúton haladtunk közepes sebességgel. Amint a cigánytábort 1 km-re megközelítettük, a karaván mozgolódni kezdett, mire lépésben hajtattunk. Erre a cigányok mozgolódása megszűnt. Amikor hintónk az úton a cigánytábor magasságába ért, hirtelen a mintegy 100 m-re levő cigánytábor felé fordult s teljes vágásban hajtva, pár másodperc múlva a karaván előtt hirtelen megállt. A hintóból mind a négyen kiugorva, puskáinkat a cigányokra irányítva, reájuk kiáltottam, hogy aki megmozdul, azt lelőjük. *Jakab* csendőr és egyik népfelkelő a férfiakat megbilincselte, a karaván többi tagját pedig a megbilincselte férfiaktól elkülönítve összetereltük. Aztán a sátor, kocsis-

A Ludovika Akadémia alapkövetételének 100 éves évfordulóját október 19-én házi ünnepség keretében ünnepelték meg. Ez alkalommal leplezték le Mária Ludovika királyné domborművé mellszobrát s a nevezetes évfordulót emléktáblával is megörökítették. Az emlékmű alatt állványra helyezve mutatták be az előkelő közönségnek az intézet 100 éves multját ismertető díszművet, a végzett hallgatók oklevelét és felavatási gyűrűjét. Az emlékmű előtt különböző korokból korhű egyenruhában hat növendék állott őrseget teljes felszereléssel. (Schäffer felvétele.)

kat és a cigánytábor környékét kutattuk át, de eredmény nélkül. Ekkor a nőekkel a sátort és egyéb holmit a kocsikra rakattam, a tüzet szétszórattam s mert a tűz helyén az egyébként kemény föld lazábbnak látszott, a kéznél levő ásóval a tűz helyét kezdtem felásatni s mintegy 30 cm mélységben — kellemes meglepetésünkre — két öltöny katonaruhát, két teljes felszerelést, 60 drb haditöltényt és 2 Mannlichert találtunk.

Két cigány születésétől fogva sántának tetette magát s alig akartak a lábukon állni. Igaz, hogy mindkettőnek az egyik lába kissé el volt ferdülve, de különösebb hibát nem észleltem rajtuk. Mindkettőt egy-egy ép cigánytársához fűzve, a férfiakat és fiatalabb nőket gyalog, az öregebb nőket a gyermekekkel kocsin kísérve Adony felé indultunk. Alig mentünk 20—30 m-t, midőn a két sánta cigány jajgatva panaszkodott, hogy a béna lábuk miatt nem bírnak gyalogolni. Az egész cigánykaraván könyörgött, hogy a sánta társaikról vegyem le a bilincset s engedjem őket kocsijukra ülni, az öreg cigányasszonyok még azt is felajánlották, hogy inkább ők szállnak le a kocsiról s gyalog mennek, csak a sánta társaikat engedjem kocsira ülni. Kívánságukat most sem teljesítettem. Útközben a két sánta cigány párszor felbukott, de aztán kezdtek sorsukba beletörődni, úgy, hogy mire Adony községbe értünk, jobban bírták a gyaloglást, mint ép társaik.

Kikérdezésükkor, különösen a földből előkerült bűn-jelek hatása folytán beismerték, hogy a sántaságot színlelő Gomann István és Gomann József kőborcigány, száshalombattai illetőségű katoaszökevények, kik a m. kir. 17. honvéd gyalogezred állományából 1915 augusztus 6-án teljes felszerelésükkel a harcterről szöktek meg. Azóta az ország különböző helyein a kőborcigány karavánok közt rejtőzködtek. Előadták, hogy szökésük óta soha nem mentek községekbe, vagy tanyákra. Ahol a karaván megállott, a sátor környékét folyton figyeltették, így sikerült több ízben a közeledő csendőrzárőrök elől idejekorán elmenekülniök. Sántaságukat is csak azért színlelték, hogy katonaköteles voltukat azzal is leplezzék. A katonaruhát, felszere-

A sorsnak kedvencei nincsenek, csak eszközei. Kemény részvéttelenséggel az egyesek iránt intézi ez az egész menetelét; s így a már elveszettnek látszó magból gyakran hosszú évek után virágoztatja fel a teljes szépségű plántát, nem tartván figyelemre méltónak, hogy az, ki a magot a jelen pusztaságaiban, egyedül a még akkor kétes reményért hintette el, többé nincs, s emléktelen sírja felett díszlik a virágbokor, midőn már sem illat, sem árnyék nem enyhítheti az égő fájdalmat, minek gyötrelmei közt elhamvadott.

KÖLCSEY.

lést és puskákat bárhova mentek, rögtön a földbe ásták, s hogy a gyanút eltereljék, tüzet raktak föléjük.

Gomann András és 2 társa, szintén százhalombattai illetőségű kóborcigányok, 1915 január 15. óta éltek mint újoncszökevények a karaván társaságában. Mikor a hintót az úton feléjük robogni látták, a sátorból el akartak menekülni, de mert a hintó lassítani kezdett, bevárták, amíg az hozzájuk közelebb ér, hogy jobban láthassák, ül-e benne valaki. Minthogy a kocsison kívül a hintóban mást nem láttak, így nem is gondoltak veszélyre. Mikor aztán a hintó vágatva a sátruknak tartott, megriadtak, de azt gondolták, hogy a földbirtokos megy hozzájuk, hogy elzavarja őket. Annál nagyobb volt aztán rémületük, mikor a hintóból négy csendőr ugrott elő, nekikszegzett puskákkal. Akkor már menekülésre gondolni sem mertek.

Hogy a hintóban csendőrök lehetnek, arra bizony nem gondoltak, hisz eddig soha nem láttak csendőrt hintóval portyázni.

Az újoncszökevényeket a bűnjelekkel együtt illetékes helyre juttattam el s rövid időn belül komisz mundérba bujtatva élvezték a katonai gyöngyétel örömeit. A karaván többi tagjának is akadt bőven a rovásán, persze zár alá kerültek.

Veszprémi Antal őrmester emlékkövének és síremlékének leleplezési ünnepélye.

November 15-én lesz egy éve annak, hogy a lébényi csendőrörs derék, kötelességtudó őrmestere, *Veszprémi Antal* éjjeli tűzharcban vadorzók gyilkos lövedékeitől találva hősi halált halt. A bajtársak áldozatos filléreiből a győri csendőr osztályparancsnokság maradandó emlékművet és síremléket állított Veszprémi Antal őrmester dicső emlékének megörökítésére és pedig a Lébény-bormászi erdőben, hősi halálának szomorú színhelyén szép emlékoszlopot, sírja fölé pedig a lébényi temetőben emlékművet. Ennek a két emlékműnek az átadási ünnepélye zajlott le október 26-án — szakadó esőben is díszes, nagy közönség részvételével — Lébényben.

Az ünnepélyen megjelent *Buday Andor* ezredes, a székesfehérvári csendőrkerületi parancsnok helyettese, *Hunyecz Károly* ny. csendőrezredes, *Löcherer Andor* őrnagy székesfehérvári, *Jalsovai Jalsoviczky András* őrnagy, győri osztályparancsnok az osztály teljes tisztikarával és sok kerületbeli tiszt, valamint közel 150 főnyi légénységi bajtárs. A közeli őrsök összes szolgálatmentes légénysége eljött az ünnepélyre, de nem maradtak képviselő nélkül a távolabbi őrsök sem, ami az igaz bajtársiasságnak komoly, szép bizonyossága. A megjelent polgári előkelőségek között láttuk *Skultéthy Miklós* alispánt, *Polniczky Lipót* járási főszolgabíró, *Zombori Gyula* rendőtanácsost, dr. *Tulok Jenőt*, a győri kir. ügyészség elnökét, dr. *Zábrák Jenő* törvényszéki bírót, a győri törvényszék elnökének képviselőjében és dr. *Rácz Ernő* vizsgálóbíró. Az ünnepély fényét emelte *gróf Wenckheim Frigyes* megjelenése, aki tulajdonosa annak a területnek, hol *Veszprémi* őrmester az orvvadászokkal küzdött. Megjelent továbbá dr. *Stuđinka Elemér* jószágigazgató vezetésével a gróf Wenckheim uradalom tisztikara és erdészeti személyzete teljes számban és a községi elöljáróság vezetése alatt Lébény község egész közönsége. A honvédséget *Bayer Vilmos* őrnagy, a vitézi széket *br. Pöllnitz Ottó* hadnagy, a vámőrséget *Köllő László* százados képviselte.

A 10 óra előtt érkező vendégeket *nagyalásnyoi Barcza Jenő* százados, magyaróvári szárnyparancsnok a lébényi

őrsön fogadta és a templom előtti fogadáshoz kísérte. *Buday Andor* ezredes fogadása után mise következett, melynek befejezése után az ünneplő közönség kocsikon a bormászi erdőbe vonult, ahol *Bárdi Mihály* százados parancsnoksága alatt díszszakasz állott.

Jalsovai Jalsoviczky András őrnagy osztályparancsnok, *Buday Andor* ezredes kerületi parancsnokhelyettesétől az ünnepély megkezdésére engedélyt kér, majd *nagyalásnyoi Barcza Jenő* százados szárnyparancsok kegyeletes beszédben méltatta a hős *Veszprémi Antal* őrmester elestének körülményeit. Kiemelte *Veszprémi* őrmester akadályt, fáradságot és félelmet nem ismerő elszántságát, mellyel a vadorzókkal a tűzharcot felvette s részletezte a történetek lefolyását, az emlékművet az önfeláldozó kötelességteljesítés szimbolumának nevezte, mely örök emléke marad a törhetetlen szolgálati hűségnek.

A beszéd elhangzása után *Buday Andor* ezredes a csendőrség nevében bensőséges és lelkesítő szavak kíséretében megkoszoruzta az emlékoszlopot és felkérte a terület tulajdonosát az emlékmű átvételére. *Gróf Wenckheim Pál* keresetlen szavakkal, mélyen meghatódva, rövid, de gondolatokban annál gazdagabb beszéddel vette át az emlékművet s ígéretet tett arra, hogy azt minden körülmények között meg fogja őrizni, majd díszes cserfakoszorút helyezett az emlékműre.

Ezután az ünneplő közönség a temetőben emelt impozáns síremlék körül csoportosult, ahol az ünnepség *Jalsoviczky András* őrnagy osztályparancsnok beszédével vette kezdetét. Kegyeletes szavakkal emlékezett meg *Veszprémi* őrmester érdemeiről s lendületes szavakkal adott

Veszprémi Antal őrmester emlékköve a Lébény—bormászi erdőben.

Veszprémi Antal őrmester síremléke.

kifejezést annak a magasztos önfeláldozásnak, mely Veszprémi őrmester küzdelmét oly dicsőségessé teszi, majd a síremléket a lébényi őrs gondozására bízta. A lébényi őrs nevében *Lits Ferenc* tiszthelyettes őrsparancsnok vette át a síremléket s ígéretet tett arra, hogy azt mindenkor kegyelettel fogja megőrizni. Ezt követte a koszorúk elhelyezése. Az első koszorút a csendőrség nevében *Buday Andor* ezredes mély gondolatokkal telt rövid beszédben helyezte el, majd gróf *Wenckheim Pál* az uradalom, *Skultéthy Miklós* alispán a vármegye, dr. *Studinka Elemér* jószágigazgató az uradalom tisztikara nevében helyezett koszorút a sírra. Koszorút hozott ezután a magyaróvári rendőrkapitányság nevében *Zombori Gyula* rendőrtanácsos, a Veszprémi-család s a továbbiakban *Panažott Sándor* altábornagy, volt csendőrfelügyelő, az uradalmi erdészeti személyzet, a lébényi és tétői csendőrörsök legénységének koszorúja és sok-sok virág juttatta kifejezésre a Veszprémi őrmester iránti részvételteljes kegyeletet. A *Mosonvármegye* szerkesztősége nevében *Vásárhelyi-Polgár József* közvetlen és keresetlen szavakba öntött megemlékezés közben helyezte a sírra koszorúját s ezzel a Hymnusz eléneklése és díszmenet után az ünnepség véget ért.

Az ünnepség lélekemelően szép lefolyásának gróf *Wenckheim Pál* lelkes áldozatkészsége és az uradalmi tisztikar fáradságot nem ismerő támogatása nagyon értékes szolgáltatásokat tett s nem mulaszthatjuk el, hogy nekik ezért ezen az úton is hálás köszönetet mondjunk.

A természet azt akarja, hogy a gyermekek gyermekek legyenek, mielőtt emberré lennének. Ha a rendet meg akarjuk fordítani, koraérett gyümölcsöt termelünk, mely soha be nem érik és meg nem izesedik. Lesznek fiatal tudósaink s vén gyermekeink.

ROUSSEAU.

A „nagyeszű!”

Írta: NAGY LAJOS I. őrmester (Szombathely).

A faluban úgy hívták, hogy „nagyeszű”. Az igazi neve Leskó József volt.

Ott lakott a faluvégen hófehérre meszelt kis házban, amelyet virágos kert vett körül s abban kora tavasztól késő őszig nyíltak a csodásabbnál csodásabb illatú és színű virágok. Leskó bácsi gondozta őket. Felesége nem volt s az ezernyi színpompájában virágzó kis kert volt mindene. Órákhosszat el tudott állni egy-egy szép dália vagy rózsza előtt, beszélt hozzájuk, mintha gyermekei lennének.

Ezt a kedves foglalkozását sokszor megzavarták a kiskapu kilincsét egymásnak adó falusiak, akik tanácsért és útbaigazításért jöttek hozzá. Mert nem hiába hívták Leskó bácsit „nagyeszűnek”, volt is ám esze. Mindenkit el tudott látni tanáccsal és mindenkit útba tudott igazítani.

Mert hát nagyon megváltozott a világ sora, mióta Prágából intézik a falu sorsát. Hiába hoztak oda a régi tanító és pap helyett újat, nem kérdeznak azoktól az emberek semmit. A falubelieknek csak a „nagyeszű” tanácsa kellett. Pedig a „nagyeszű” nem végzett magas iskolát. Prágából nem jöttek hozzá nagy urak hatalmas berregő kocsikon, amelyek elől rémülten rebbennek szét kacsák, libák az út közepéről s a házörző kuvasz szűkölve húzódik a szilvaaszaló mögé.

Leskó József bölcsője ott ringott a felhőkkel bújósdit játszó Nagy Makján tövében, hol atyja — mint annyi más társa — hatalmas fenyőtörzseket döntögetett, letutajozta azokat az örvénylő Vág vizén a Dunára s vett a Józskunak fehér cipőt. Olyat, amelyet talán csak az angyalok esznek az égben.

Fenyőgerendákból összetákolt kis kalibájuk ott lapult meg a Nagy Makján tövében évszázados fenyők örökzöld ágai alatt.

Nyári délutánokon, mikor kék katrincás Marinka hugával rigófészkeket keresett a fenyők alján meglapuló galagonyabokrok között, sokszor látott egyenruhás embereket, akik mindig kettesben törtettek fel az égig érő csúcsra. Kalapjuk mellett kakastoll lengett, a vállukon pedig puska volt.

Zsandarszkinak hívták őket a szomszédos Hornyák gyerekek, akik Józskunak fészekkereső cimborái voltak.

Ezek a sötét egyenruhás férfiak éjszakánként, mikor a Makján-tetőn kórusban sírtak a halálmadarak és a völgyben jajgatva üvöltött a szél, bezörgettek a kalibába és megkérdezték Józsku atyját, hogy mi ujság?

A kis Józsku ilyenkor sokáig nem tudott elaludni. Sehogy sem tudta megérteni, hogy ezt a két embert nem merik bántani a hétfejű sárkányok és szellemek, mik ott jajgatnak a mohos sziklák között.

Másnap hatalmas levelekből kakastoll formájú bokrétát tűzött nagykarimájú kalapja mellé s olyan büszkén járta a hegyoldalakat. Mintha már ő is zsandarszki volna.

Telt-múlt az idő. Józskuból József s a k. u. k. ármádia jóképű káplárja lett.

Az utolsó katonaév nyarán, amikor Pozsonytól Ungvárig tartott a nagy mars, meglátott Leskó káplár egy tábori csendőrszakaszt. Szívét megbabonázta a kakastoll. Elhatározta, hogy ha a három éve letelik, csendőr lesz. Így is történt. Álma beteljesedett. Csendőr lett: magyar csendőr, még pedig a javából. Még akkor Bártfától Orsováig, Predeáltól Brembergbányáig magyar csendőr tollával kacérkodott a szél és magyar csendőr iszuronján csilant meg a napugár.

Aztán megdörrentek az ágyúk ott, északon, a nagy-szakállú pópák ablakaiban éjfélkor titokzatos lángok vilantak fel, az erdei csapásokon gyanus alakok surrantak az orosz állások felé és Miklós cár hadserege elnyeléssel fenyegette Árpád árva népét.

Leskó József őrmester is ott állt csendőreivel, neki-vetve hátát a hágónak és nekiszilajodva üzte a hegyekről leereszkedő kozákokat a bocskói völgyeken vissza, a Kárpáton túlra.

Egy vérrel gőzölgő hajnalon, mikor a föld mozgott az ágyúdörgéstől és a gépfegyver-kattogástól meghasadtak a dobhártyák, egy gránát Leskó őrmestert is odadöntötte bajtársai közé, a havas földre.

A kassai kórházban tért magához; nehéz sebével hosszú-hosszú ideig nyomta az ágyat. Mikor jobban lett, kerületi parancsnoka tűzte mellére a vitézségi érmet. És kapott mellé egy falábat, mert az övé ottmaradt, fenn a Kárpátokban, azon a véres hajnalon.

Hazament. Megtakarított pénzeszkéből megvette a faluvégen azt a kis fehér házikót. Szobája falára felrakta dicséző okiratait és zománcosan csillogó kakastollát berámázta. Virágainak és a mult emlékeinek élt.

Egyszer aztán Szentmárton felől vasalt pantallós, lakcipős alakok jöttek a faluba, beszéltek a népnek republikáról, Csehszlovákiáról, egyenlőségről, mindenféle jóról, hozzáfűzve azt, hogy mindezeket csak akkor kapják meg, ha a magyarok helyett a cseheknek esküsznek hűséget.

Ahogy vége lett a gyűlésnek, az emberek elmentek a „nagyészühöz”, mert már akkor így nevezte el a nép Leskó József rokkant csendőrőrmestert és megkérdezték tőle, hogy hát mi is az a republika és miféle szerzet az a Masaryk, akinek eddig hírét sem hallották.

Egyik ködös novemberi reggelen, mikor a felhők leszálltak a Makján tetejéről a völgyekbe, a republikások Szentmártonból szekereken pálinkát hoztak, kiosztották és kihirdették, hogy ezután nem parancsol se csendőr, se jegyző és hogy Csehszlovákia nevű új ország polgárai lettek.

Az emberek megitták a pálinkát és elverték a prédi-kátorokat, mert azok nem akarták velük dalolni a Kossuth-nótát. Mikor nagynehezen sikerült a szlovák testvérek ütlegei közül kiszabadulniok, meg sem álltak Szentmártonig, ahonnan fogcsikorgatva tértek vissza, de ekkor már egy szakasz legionistával.

Elvitték a jó öreg papot és tanítót s hoztak helyettük újakat, kik úgy gajdolták a szlovák nyelvet, hogy nem értette meg őket senki.

A Darnyikoknak, Koletároknak és Pikiáknak sehogy sem tetszett az új rendszer. Nem mehetek le az Alföldre, mint máskor és a fenyőgerenda sem kellett senkinek.

Estende el-el mentek a „nagyészühöz” és zapekacska mellett szídták a cseh republikát és mindazokat, akik azt a nyakukra hozták.

Leskó József neve pedig belekerült abba a sárga-fedelű könyvbe, amit ott őriznek minden cseh zsandárlaktanya irodájában hét lakat alatt. Címe: „Irredentisták nyilvántartása”.

A „nagyészű” meggörnyedt, haja hófehér lett. A Darnyikok, Koletárok és Pikiák is belefáradtak a csodavárásba. 1929-et írtak. Pozsonyban kezdetét vette a Tuka-per. Szlovákiában mindenki gyanus lett. A zsupáni irodákból mentek a rendeletek és megteltek a börtönök.

Egy nyári reggelen, mikor a stiglincek és fülemülék kórusban csattogtak és füttyürészték a „nagyészű” kertjében, két cseh zsandár állított be az udvarra, velük jött a tanító is.

Megzörgették Leskó ablakát és a törvény nevében követeltek bebocsáttatást.

Leskó felcsatolta falábat, kinyitotta az ajtót és megkérdezte, hogy mit akarnak?

A csendőrök helyett a tanító felelt. Arcát düh és gyűlölet torzította el.

Hősök temetője Rákoskeresztúron.

— Te! Te is magyar kutya vagy! Lázadást akarsz! Tudom, magyar csendőr voltál, kutya! Azért bolondítod magadhoz a parasztokat! Most meglakolsz!

S mielőtt Leskó szólni tudott volna, félretaszították az ajtóból, bent termettek a szobában. A derengő reggeli világosságnál szétnéztek.

Az ajtóval szemben megboldogult I. Ferenc József angyalos hadparancsa, ettől jobbra-balra több dicsérő okirat, zöldesen csillogó kakastoll és pörgebajuszú csendőr-káplárok képe függött a falon. Mind megannyi emléke a régi dicsőségnek. A tanító felordított s botjával nekiesett a falon függő képeknek. A bekeretezett kakastollat letépte és a földhöz csapta. Lábával tiporta az üveget. Az üvegcserep sirt, nyikorgott a lábai alatt. Mintha az élettelen anyag is sejtette volna, hogy magyarságáért kell elpusztulnia. A két cseh zsandár pedig közömbösen bámulta az őrjöngő cseh tanítót.

A „nagyszű” is bebotorkált a szobába, arca fehér volt, mint a Makján szűz hava s lassan gördültek alá lelke fájdalmának könnyei. A tanító tört, zúzott tovább. Sarkával rátaaposott a kakastollra.

Leskó előrelépett s mielőtt a két cseh zsandár megakadályozhatta volna, elkapta a tanító nyakát és egy lendítéssel kiröpítette az udvarra. Lehajolt, meggyalázott tollát felvette, megcsókolta és a zsebébe gyűrte.

S odanyújtotta két karját a zsandároknak, hogy bilincseljék meg.

A dália és rózsabokrok elszáradtak. Az őszi rózsák lehajtott fejjel, színtelenül szomorkodnak a virágágyak szélén. Nem szól a fülemüle, nem füttyörész a rigó a „nagyszű” kertjében.

Két évre börtönözték be, mert „irredenta” képeket tartott a lakásán.

KÜLFÖLDI CSENDŐRSÉGEK.

A francia csendőrség.

(41. közlemény.)

II. Fejezet.

Szöbeli vizsgák.

14. §. Azok a hadnagyok és századosok, akik az írásbeli vizsgán megfeleleltek, november hónapban a szóbeli vizsga letétele végett Párisba rendeltetnek.

15. §. A vizsgabizottságot a miniszter nevezi ki; annak összetétele a következő:

Elnök: egy tábornok section-parancsnok.

Tagok: egy rangban fiatalabb tábornok, section-parancsnok, egy ezredes vagy alezredes és 2 őrnagy.

Jegyzőkönyvvezető: a köztársasági gárda egy hadnagya.

16. §. A jelöltek okmánycsomóit kellő időben az elnök rendelkezésére kell bocsátani.

17. §. A szóbeli vizsga az alábbi tantárgyakra terjed ki:

Csendőrségi Szervezeti és Szolgálati utasítás és az azzal kapcsolatos törvények és rendeletek	12 egység;
Belsőszolgálati utasítás	7 egység;
Franciaország igazságügyi szervezete;	
Bűnvádi perrendtartás;	
Katonai büntetőtörvénykönyv;	
Ujjonozásról szóló törvény;	
Szökésről és a katonai behívás megtagadásáról szóló utasítás;	
Tartalékosok ellenőrzéséről szóló utasítás;	8 egység;
Tábori csendőr utasítás	4 egység;
Csendőrségi illetékszabályzat	3 egység;
Gyakorlati szabályzat	8 egység;
Lovaglás	8 egység;
Lóisme	5 egység;
Összesen	55 egység.

Általános alkalmasság . . . . . 7 egység.

18. §. A vizsgák nyilvánosak, de csak a jelentkezők számára.

Az írásbeli vizsgálóosztályzat eredményét a szóbeli vizsgálóosztályzataihoz kell hozzáadni, hogy így a végeredmény megállapítható legyen.

Eppen ezért azoknak a jelentkezőknek a dolgozatait, akik szóbeli vizsgára lettek bocsátva, a vizsgabizottság elnökének meg kell küldeni.

19. §. A vizsga befejezésével a bizottság a felmutatott eredmény szerint a hadnagyokról és a századosokról rangsorozatot készít. Ezt a jegyzéket az elnök a hadügyminiszternek (csendőrségi osztálynak) küldi meg, melyhez az írásbeli kidolgozatokat és az okmánycsomókat is mellékel.

20. §. Ez az utasítás 1914. évre lép életbe.

Csapat altisztek által leteendő csendőrségi felvételi vizsgáról.

1. §. A csendőrségi utasítás 35-ik szakaszában megjelölt csapataltisztek és altisztek, ha a csendőrséghez 3-ad vagy 4-ed osztályú örsvezetői vagy a köztársasági gárdához tizedesi vagy szakaszvezetői minőségben való felvételüket óhajtják, akkor az alábbi feltételeknek kell megfelelniök:

1. Valamely csendőrszázad székhelyén írásbeli felvételi vizsga letétele, amelynek eredménye alapján elméleti kiképzésre vehetők fel.

2. Csendőrségi előkészítő iskola hallgatása.

3. A tanfolyam végeztével írásbeli és szóbeli vizsga letétele.

I. Fejezet.

Felvételi vizsga.

2. §. Minden év április havában a jelentkezőket a hadügyminiszter a csendőrszázadok székhelyére rendeli be felvételi vizsga letétele végett, amelynek tárgyai az alábbiak:

1. Tollbamondás . . . . . 6 egység.

2. Fogalmazvány készítése, amelynek megszerkesztése csendőrségi szakismeretet nem kíván, amelynek a tárgya lehetően a történelemből vagy földrajzból van merítve . . . . . 8 egység.

3. Fogalmazvány készítése, melynek tárgya a csendőrségi Szolgálati és Szervezeti utasításból és a belső szolgálatra vonatkozó szabályzatból van merítve . . . . . 10 egység.

4. Számítási kidolgozatok kikészítése a mély alpművellettel, a közönséges törtekkel, méterrendszerrel, a hármasszabállyal, kamatszámítással, aranyos osztással . . . . . 4 egység.

Egyedül az érzelem melegsége az, melynek mindig sikerült a rábeszélés. Az mintegy a természet mestersége, melynek fogásai sohasem csálnak és a leggygyűbb ember, kit szenvedélye megihlet, sikereiben fog rábeszélni, mint a leggygyesebb szónok szenvedély nélkül.

LA ROCHEFOUCAULD.

3. §. A feladatokat a szükséges nyomtatványokkal együtt az egyes századparancsnokságoknak lepecsételt borítékban a miniszter küldi meg.

A lepecsételt borítékot az ellenőrzéssel megbízott tiszt csupán az összegyűlt vizsgálók jelenlétében bonthatja fel.

A vizsgálójegyzőkönyvben meg kell említeni, hogy a levél pecsétje sértetlen volt-e.

4. §. A dolgozatokat a vizsgázók rendelkezésére bocsátott és nyomtatott felzettel ellátott papírlapokon kell kidolgozni, amelyek felzetére minden vizsgázó köteles a nevét felírni és az aláírását is rávezetni.

5. §. A feladatok kidolgozására megengedett idő az alábbi:

1. A tollbamondott szöveg újra elolvasására egy negyed óra.

2. Az általános tárgy fogalmazvány elkészítésére 2 óra.

(Folytadjuk.)

CSENDŐR LEKSZIKON.

166. Kérdés. A Szut. 312. A. 3. pontja szerint a csendőr elfogni köteles büntett vagy szabadságvesztésbüntetéssel büntetendő vétség esetében azt, aki a bűnvádi eljárást valakinek hamis vallomásra bírása, a büntett nyomának vagy a bűnjeleknek megsemmisítése, megváltoztatása vagy elrejtése által meghiusítani törekszik. Fennforog-e az elfogás jogcíme akkor is, ha a gyanúsított a hamis vallomásra valakit rábírni igyekezett, de ez a hamis vallomást még nem tette meg? Fennforog-e az elfogás jogcíme akkor is, ha a gyanúsított a bűnjelet még a nyomozás megkezdése előtt elrejtette s a nyomozáskor felhívásra ezt eltagadja, illetőleg a bűnjelet nem adja elő? Szükséges-e az elfogáshoz, hogy a gyanúsított a hamis vallomásra csábítás büntetének tényálladékát is megvalósította. E bűncselekménynek nem tényálladási eleme, hogy a hamis vallomás a bíróság előtt elhangozzék és esküvel megerősítették, azzal, hogy a gyanúsított erre törekedett, a bűncselekményt befejezte. Ha tehát az alapcselekmény vétség is, a gyanúsított ezzel a cselekménnyel büntettet követett el. A csendőrnek tehát ily esetben ezt a büntettet külön nyomozás tárgyává kell tennie s a gyanúsítottat ezért külön kell feljelentenie. A két bűncselekmény együttes jelenésbe foglalható s ez esetben a hamis tanúzás büntette tárgyában illetékes kir. ügyészséghez kell a feljelentést megtenni akkor is, ha az alapügy járásbírósi hatáskörbe tartozó vétség miatt indult meg.

Válasz. Ha a nyomozás folyamán megkísérel a gyanúsított hamis tanukat szerezeni védelme érdekében, rábeszélés, ajándékozás, ígéret, fenyegetés stb. eszközeivel, ezzel a tevékenységével önálló bűncselekménynek, a Btk. 222. §-ába ütköző hamis tanúzásra csábítás büntetének tényálladékát is megvalósította. E bűncselekménynek nem tényálladási eleme, hogy a hamis vallomás a bíróság előtt elhangozzék és esküvel megerősítették, azzal, hogy a gyanúsított erre törekedett, a bűncselekményt befejezte. Ha tehát az alapcselekmény vétség is, a gyanúsított ezzel a cselekménnyel büntettet követett el. A csendőrnek tehát ily esetben ezt a büntettet külön nyomozás tárgyává kell tennie s a gyanúsítottat ezért külön kell feljelentenie. A két bűncselekmény együttes jelenésbe foglalható s ez esetben a hamis tanúzás büntette tárgyában illetékes kir. ügyészséghez kell a feljelentést megtenni akkor is, ha az alapügy járásbírósi hatáskörbe tartozó vétség miatt indult meg.

Ahhoz, hogy ily címen a gyanúsított elfogható legyen, nem szükséges az, hogy a hamis tanúzásra csábítás büntette terhére megállapíttassék, elegendő, ha a járőr a nyomozás adatai (tanuvallomás, levél) alapján meg tudja ezt a tényt rögzíteni.

E pont értelmezésében különben a gyanúsítottnak a nyomozás megindulása után tanúsított magatartása az irányadó. Természetes, hogy a tolvaj elrejtő a lopott tárgyat a cselekmény elkövetése után s menekülni igyekező a bűnvádi felelősség alól, tagadja a bűncselekmény elkövetését és természetesen a lopott tárgy hollétét is. Van olyan ravasz ember is, aki beismeri a cselekmény elkövetését, de például valami mesét ad elő az ellopott tárgy eltüntéről, hogy azt magának megtarthassa. A bűncselekmény elkövetése után a bűnjel elrejtése s a nyomozás során ennek a ténynek eltagadása ön-

magában véve nem jogcím a gyanúsított elfogására, mert az elrejtő, megsemmisítő, megváltoztató cselekmény nem az eljárás folyamán történik. Más az eset akkor, ha a gyanúsított ebbe a hármas fogalomkörbe tartozó cselekményt a nyomozás folyamán követi el. Ez már nem tartozik a védekezés szabadságának lapjára, hanem a bűnvádi eljárás sikere ellen való tevékeny támadás, amelynek folytatását az elfogással kell megakadályozni, a Szut. rendelkezései szerint. Ha például a gyanúsított a lopott tárgyat a bűncselekmény elkövetése után eldugta, ez a ténykedése a bűncselekmény elkövetése körülményei közé számít, amit felelősség nélkül eltagadhat, de ha a csendőrségi kihallgatásról hazamenet a lopott tárgyat előkeresve, elégeti, ezzel a cselekményével már a bűnvádi eljárás meghiusítására irányuló önálló tevékenységet fejtett ki s a Szut. 312. A. 3. pontjának alkalmazására szolgáltatott jogalapot.

Hogy ez a pont egyébként alkalmazható legyen, ahhoz nem szükséges a gyanúsított tettenérése a bűnvádi eljárás meghiusítására irányuló cselekményben. Erről a csendőr más úton is tudomást szerezhet, a fontos az, hogy tudomása elfogadható adatokkal legyen támogatva s az elfogás ténybeli alapjai a tényvázlatba tüzetesen befoglalassanak. Lehet ez a csendőr saját észlelete is, amikor helyszíni szemlével és egyes tárgyak őrizetbevételével teszi világossá, hogy a bűncselekmény nyomainak eltüntetését végezte a gyanúsított az eljárás alatt. Így például feltűnik a járőrnek, hogy a gyanúsított udvarán fát ültetett el a nyomozás alatt. Kiassa a fát s a gödörben cserépdarabokat talál, ezekről megállapítja, hogy a mérgezéssel gyanúsított háztartásában használt edényekből valók; ezek az edények a nyomozásban fontos szerepet játszanak, mert a tanúk szerint bizonyos alakú edényeket használt a gyanúsított, amelyeket a járőr őrizetbe akart venni, de nem talált meg. Ezt a körülményt, ha a járőr az elfogás alapjául akarja tenni, a tényvázlatba részletesen be kell foglalni s ki kell domborítani, miért volt érdeke a gyanúsítottnak ezeket az edényeket eltüntetni s miért fontos ezeknek az edényeknek ismerete a nyomozás szempontjából?

A csendőrnek tehát nem egyszer terjedelmes nyomozást kell lefolytatnia, bizonyítékokat kell összegyűjtenie, hogy a gyanúsítottnak a nyomozás során tanúsított, a bűnvádi eljárás sikerét meghiusítani akaró törekvését leleplezze, nemcsak azért, hogy ezzel az elfogás jogcímét megalkossa, hanem azért is, mert igen sok esetben a gyanúsítottnak ilyenmő magatartása az öt terhelő bűncselekménynek nagyon nyomós bizonyítéka lehet.

167. Kérdés. A Szut. 379. pontja értelmében az orvadászoktól, azoktól, akiknek nincs vadászfegyűk, továbbá azoktól, akik tiltott időben vagy tiltott vadra vadásznak, a vadászfegyvert őrizetbe kell venni. A Szut. 380. pontja szerint pedig a vadászfegyűk és fegyverigazolványok illetékei miatt elkövetett kihágások eseteiben a vadászfegyvert csak bizonyos feltételek fennforgása mellett kell őrizetbe venni. Mily kihágásokról lehet itt szó?

Válasz. A m. kir. pénzügyminiszternek 1924. évi 5007. számú rendelete 22. §-ában sorolja fel azokat a kihágásokat, melyeket a Szut. 379. pontja nem említi s amelyeket a Szut. 380. pontja egyéb kihágások gyűjtőnév alá foglal. Ilyen kihágás például, ha valaki saját vadászfegyűt másnak adja át használatára, vagy aki más fegyverrel vadászik, mint amelyik fegyverigazolványában meg van jelölve.

168. Kérdés. A járőr kihágáson éri tetten a gyanúsítottat. Az esetnek tanuja is van. Bizalmi egyén jelenlétében kell-e kikérdezni a gyanúsítottat. Alkalmazható-e ily esetben a tanu bizalmi egyénként?

Válasz. A Szut. bizalmi egyének alkalmazására nagy súlyt helyez, mert ezzel is egyrészt el akarja kerülni a csendőrségi nyomozás ellen a gyanúsítottak részéről emelt rágalmakat és vádakot, másrészt a csendőrségi jelentés adatainak nagyobb súlyt kíván adni. Ezért szabály, hogy bizalmi egyén alkalmazását csak kivételesen szabad mellőzni, amikor t. i. kivételes körülmények ezt megakadályozzák vagy lehetetlenné teszik.

Az ifjúban a tüzet becsülni kell, éppúgy, mint aggastyánban a jeget. Kell, hogy az erélyes ember szíve úgy legyen gyártva, mint a porcelláncdény, eleinte kelletlenül nagyobb és öblösebb az élet égető kemencéjében mindketten kellőleg összezsugorodnak.

JEAN PAUL.

Ha az eljárás tárgya kihágás és tettenérés esete forog fenn, nincs akadálya annak, hogy a tanu mint bizalmi egyén szerepeljen, hiszen tanuvallomására egyelőre a tettenérés miatt nincsen szükség. Ha azonban más bizalmi egyén rendelkezésére áll, ezt kell alkalmazni inkább, mint a tanut. Szabály egyébként az is, hogy a tanuk, sértettek és a gyanúsítottak kikérdezésénél két bizalmi egyént kell alkalmazni, ha a járőr csak egyet alkalmaz, ennek okát már meg kell említeni.

Oly esetben különben, amikor az ügy tárgya csekélyebb súlyú kihágás, tettenérés esete forog fenn vagy tárgyi bizonyítékkal támogatott beismerés áll rendelkezésre s minden törekvés mellett is bizalmi egyének előkerítése nehézséggel és aránytalan idővesztéssel járna, bizalmi egyének alkalmazásától el lehet tekinteni.

Szabály legyen különben az is, midőn a Szut. általános rendelkezéseitől eltérő eljárásunkat kivételes esettel magyarázzuk, hogy jól meg kell fontolni minden előrelátható olyan következményt, amely eljárásunknak külön megokolását a szabályokat számonkérő előjáró parancsnokság előtt esetleg később szükségessé teszi.

169. Kérdés. *A vevő házat vásárolván, a szerződésben kiköti a teherlátó mentességét. Midőn azonban a házat már nevére írták, a m. kir. kincstár a ház két előző tulajdonosa által meg nem fizetett illetéket bekebelezte a házra jelzálogjoggal. Törvényesen szereshet-e ily esetben a kincstár jelzálogjogot, holott az ingatlan tulajdonosa az illetékekkel nem tartozik.*

Válasz. A vagyonátruházásról szóló 1920:XXXIV. t.-c. szerinti a vagyonátruházásért fizetendő illetékért u. n. dologi kezesség áll fenn. Ez annyit jelent, hogy a vagyonátruházás illetéke törvényes zálogjoggal terheli az átruházott vagyontárgyat, amelyet ha ingatlan vagyontárgyról van szó, jóhiszeműen szerző harmadik személy ellen is lehet érvényesíteni és két évig még a telekkönyvbe bejegyzett magánköveteléseket is megelőzik anélkül, hogy a kincstár követelése telekkönyvileg biztosítva lenne. Ez a két év a jogügyletnek illetékkiszabás végett való bejelentésével kezdődik. Ha a vagyonátruházó illetéket az átruházott ingatlanra e két éven belül telekkönyvileg is biztosították, az illetékkövetelés törvényes elsősege még 5 évig áll fenn, azontúl a bejegyzés rangsorában nyer kielégítést.

Ha a kincstár a jogügyletnek bejelentésétől számított két évig nem szorgalmazta a jelzálogjog megszerzését, jelzálogjogot többé nem szereshet az ingatlanra, ha időközben az ingatlanra jóhiszemű harmadik személy telekkönyvi tulajdont szerzett.

Amint látható, a kincstár harmadik személyekkel szemben is szereshet jelzálogjogot, ha az illeték-kiszabás jogalappá váló bejelentés két évnél régiebb.

A kiszabott illeték egyébként, ha 5 évig nem szorgalmazza a behajtását, lelévül.

Aki tehát ingatlant vásárol, nemcsak a telekkönyvi állapotot kell előzetesen megnéznie, hanem érdeklődni kell az ingatlant terhelő köztartozások után is, mert mint látható, kellemetlen meglepetéseknek lehet kitéve, hogy t. i. dologi kezességre szorítják más tartozásáért.

Ha a kincstár nem a törvényes feltételek mellett szerzte a zálogjogot, tehát például a kivetés alapjául szolgáló bejelentés két évnél régiebb, a jelzálogjogot bekebelező telekkönyvi végzés ellen 15 napon belül felfolyamodással lehet élni. Ha azonban ezt a határidőt az érdekelt elmulasztotta, a pénzügyi hatóságnál kell az intézkedés visszavonását, illetve a zálogjog törlesztését kérni, illetve fellebbezni a pénzügyi hatóság intézkedése ellen. Ezt a fellebbezést a pénzügyigazgatóságokhoz kell beadni s erre 3 hónapi idő van; ennek elmulasztását is lehet azonban igazolni.

Szabadságában áll egyébként az ingatlan tulajdonosának a jelzálogjogilag biztosított illetéktartozást kifizetni s ez esetben joga van ezt az illetékekkel személyesen tartozóktól követelni. Az pedig, akitől az ingatlant teherlátó mentesen vette, a szerződés értelmében neki kártalanítással tartozik.

170. Kérdés. *Magánlakásban négy-öt ember beszélget. A napi politikába kontárkodva egyikük ezt a kijelentést teszi: „A mai viszonyok közt csak Hock János politikája lenne ideális s csak ez érvényesülhetne!” Büntetendő cselekmény jellegét tünteti-e fel ez a kijelentés?*

Válasz. Hock János volt közbányi plébános 1918. év őszén a magát Nemzeti Tanácsnak nevező lázadó csoportosulásnak vezető tagja, ú. n. elnöke volt. Ez a társaság kiáltotta ki később a nemzet megkérdezése nélkül az ú. n. népköztársaságot, mint az ezeréves Magyarország új államformáját. A törvényes rend és a jogfolytonosság helyreállítására irányuló mozgalmaktól tartva, az ország területéről megszökött s hazája ellenségeihez csatlakozva különféle rágalmak terjesztésével iparkodott meggyöngyíteni az ország belsejébe és külső

politikai helyzetét. Jelenleg külföldön lappang s bizonyára Magyarország ellenségeinek kegyelméből él.

Lázadó szereplését megelőzőleg azonban, amely szereplése az országnak felbecsülhetetlen kárával és példátlan gyalázatával járt, szintén élénk részt vett az ország politikai életében s kifogástalan hazafias magatartást tanúsított.

Az az egyén, aki a fentebb idézett kijelentéseivel Hock János 1918-iki politikáját kívánta vissza, ha nem rosszhiszemű felforgató, határtalan bányásúról és tájékozatlanságról tett tanubizonyságot. Cselekménye máskülönben, kiérdemli látszik a Btk. 174. §-ába ütköző, büntett és büntető feldicséreléssel elkövetett vétséget, amely a kir. járásbíróóság hatáskörébe tartozik s csak akkor vonható bünvádi üldözés alá, ha a cselekmény elkövetése után 3 hé alatt feljelentették.

E vétségnek lényeges tényálladási eleme az, hogy a kijelentések gyűlekezeten történjenek. A gyülekezeti fogalmának megállapításában a bírói gyakorlat ingadozó. Van bírói határozat, amely magánlakáson összegyűlt 5—7 embert gyülekezetnek tekintett. Abban azonban a bírói gyakorlat egyöntetű, hogy a gyülekezet több ember együttlétét jelenti, tekintet nélkül arra, mely célból gyülekeztek össze és hogy összegyűltek tervszerű volt-e vagy véletlen.

171. Kérdés. *Hogyan határozzák meg a jogban a méltóság valószínű fogalmazási idejét?*

Válasz. Teljes pontossággal megállapítani azt, mi a méltóság fogalmazási ideje, nem lehet. Ezt a jogban sokszor oly fontos kérdést a jogrendszerek akként döntenek el, hogy a fogantatás időpontját egy meghatározott időszakkal jelölik meg. Ezt az időszakot a szülés jelöli ki s eszerint a szüléstől visszaszámított 180 naptól egészen a visszafelé számított 300 napig terjed az az időszak, amelyben az újszülött jogi védelem szerint fogantatott. Hogy ezen polgári számítással vett 4 hónapi időköznek melyik időpontjában, erre természetesen nincs felelet. Tehát például egy 1926. január 22-én született gyermek megfogalmazása 1925 március 29-ike (visszafelé számított 300-ik nap) és 1925 július 27-ike (visszafelé számított 180-ik nap) között történt.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Egy gyanus haláleset nyomozása.

Nyomozta és írta: ÁRKOSI GYULA tiszthelyettes (Budapest).

Élénk érdeklődéssel olvastam a Csendőrségi Lapok utóbbi számaiban megjelent sorozatos közleményt a tiszazugi arzénmérgezésekről. Főleg az a körülmény kellette fel a szokottnál is nagyobb érdeklődésemet, hogy ily tömeges és hosszú évek során folytatódó elkövetett mérgezések legnagyobb része az érdekelt községek lakói közötti suttogás, besúgás és névtelen feljelentések következtében derült ki. Ezek az esetek kézzelfoghatóan igazolják, hogy a csendőrnek az őrsé körletében előfordult halálesetekről nemcsak hogy tudomással kell birnia, hanem — a megengedett korlátok között és anélkül, hogy ezáltal bárkinek a becsületét sértené — a legcsekélyebb gyanus körülmény felmerülése esetén azonnal puhatolás tárgyává kell tenni a halál okát, körülményeit és főleg azt kell bizalmasan megállapítani, hogy nem állott-e valakinek érdekében az elhaltat anyagi vagy egyéb okok miatt láb alól eltüntetni. Meglehetősen gyakran lesz alkalma ilyenkor a csendőrnek olyan adatok nyomára jutni, melyek

alkalmasak lesznek arra, hogy kellő időben fellépjen és eljárhasson. Nekem is volt egy ilyen esetem, mely ugyan nem mérgezés, de mivel itt is egy természetes halálesetnek látszó ügyről derült ki, hogy bűncselekmény történt, úgy gondolom, hogy ismertetése tanulságos lehet.

1917 június 7-én * községben — ahol ideiglenes örsparancsnok voltam — tudomásomra jutott, hogy Avar Pálné aznap éjjel meghalt. Valamiért éppen a község-házán voltam s mikor onnan a laktanya felé mentem, útközben betértem a halottasházhoz. Az elhalt férjének (aki egyszerű falusi ember volt) részvételem fejeztem ki felesége halála miatt, majd gyermekeihez intéztem egy pár vigasztaló szót. Így bizalmat gerjesztve magam iránt, az elhalt férjétől tapintatosan érdeklődni kezdtem, hogy milyen betegsége volt a feleségének. Volt-e nagy láza, mióta volt beteg, járt-e hozzá orvos stb.? Férje azt válaszolta, hogy felesége régóta tüdőbajos, orvos is járt régebben hozzá, mostanában azonban szegénységük miatt nem állott módjában a 10 km távolságra levő orvost beteg feleségéhez elhivatni. A halottas ágyon fekvő hullát is megtekintettem s feltűnt, hogy a halott arca erősen feldőlt és eltorzult volt. Látni lehetett, hogy a halál beállta előtt nagy szenvedésen ment át. Ez szeget ütött a fejembe, mert úgy tudtam, hogy a tüdőbajosok csendesen elszenderednek s a halál beállta nem idéz elő nagy változást arcukon. Egyébként sem látszott tüdőbajosnak az asszony, akit életében is több ízben láttam. Az is feltűnt, hogy férje — bár négy apró gyermekkel maradt özvegyen — nem mutatott valami nagy bánatot felesége halála miatt, sőt egészen természetesnek vette azt és túlságosan nyugodtnak látszott, de észrevehető volt, hogy nyugodtsága kissé erőszakolt. Ezek a körülmények önkéntelenül is azt az érzést keltették bennem, hogy itt valami nincs rendjén. Nehogy azonban idő előtt eláruljam gyanumat, másfelé tereltem beszélgetésünket, majd egy kis idő múlva hirtelen azt a kérdést intéztem hozzá, hogy nem volt-e állapotos a felesége? Avar* pillanatnyi habozás után, látszólag nyugodtan azt felelte, hogy nem. Ezzel elköszöntem tőle és a község-házához mentem, hol a jegyzőt megkértem, hogy az elhalhoz hozassa ki a körörvost, mert orvostól szeretném hallani, hogy mi lehet a halál oka. Ezt a jegyző készséggel meg is ígérte. A község-házától távozóban egy-két községbeli asszonytól — kikről tudtam, hogy az elhaltat jól ismerték — bizalmasan az iránt érdeklődtem, nem volt-e az elhalt asszony állapotos? Az egyik asszonytól bizalmasan megtudtam, hogy az elhaltnál az utóbbi napokban látta megfordulni a községi bábaasszonyt. Ez a körülmény még jobban fokozta a gyanumat s az örsre menve, nyomban helyi szolgálatba vezényeltem magam. Két községi közeeggel a községi szülésznő lakására mentem. A szülésznőt kikérdeztem, hogy mikor

* A gyanúsított nevét megváltoztattuk. Szerlc.

Nagy népszerűséggel bíró emberek közelebről ismerve, ritkán szeretetreméltóak. Az ok ugyanaz, melyért a legszebb freskókép közléről nézve nem tesszik. Az egyes vonások nagyon is durvák és erősek. Arra, hogy a tömeg jó tulajdonaikat észre vegye, szükség, hogy azok túlságig kifejezve legyenek. Vannak emberek — s magam is ismertem többeket —, kiknek érényei körülbelül azon hatást teszik reánk, mintha valaki a legszebb dallamot trombitán fújná. Künn az utcán nagy élvezettel hallgatják a bájoló zenét, de jaj annak, kit a sors a trombitás közelébe állított.

EÖTVÖS.

és miért járt Avarné lakásán? Nevezett minden vonatkozás nélkül előadta, hogy öt—hat nappal Avarné elhalálozása előtt, Avar hívta őt a lakásukra azzal, hogy feleségének erős hasgörcsei vannak s ha lehet, segítsen rajta. Ő el is ment s az elhalt asszonyt megvizsgálta és látta, hogy három-négy hónap óta állapotos lehet s ennek dacára erős vérzése volt. Semmi gyógyszert nem adott neki, hanem a férjének azt tanácsolta, hogy hívassa el az orvost. Hogy aztán mi történt, nem tudja, mert egészen meg is feledkezett a dologról s csak most, mikor hallotta, hogy az asszony meghalt, jutott eszébe az a gondolat, hogy az elhalt nő valamit csinálhatott magának. Éppen azon gondolkozott, hogy ezt a gyanuját az örsön bejelentse, de ebben a szándékában az én megjelenésem megelőzte.

Most már aztán tisztán állott előttem, hogy az asszony nem halhatott meg természetes halállal. Visszamentem tehát a halottas házhoz és Avart arra vonatkozólag kérdeztem ki, hogy miért hívatta a bábaasszonyt, ha nem volt állapotos a felesége. Avar tagadta, hogy a szülésznőt hívatta, vagy az náluk járt volna.

Látva, hogy Avar minden olyan körülményt, ami gyanus volt, tagad, a halottat most már alaposabban megvizsgálta. Az elhalt alteste és az egész hasa meg volt feketedve és vérmérgezés tüneteit mutatta. Minthogy pedig Avar tagadott, házkutatást tartottam, melynek során egy véres lepedőt találtam. Majd az udvaron volt trágyadombot széthányattam s abban megtaláltam egy három-négyhónaposnak látszó magzat roncsait. Az esetről azonnal jelentést tettem a járásbírósnak, honnan még aznap bizottság szállott ki. A törvénytörési orvos megállapította, hogy magzatelhajtás történt, még pedig valamilyen hegyes tárggyal való felszúrás útján, aminek következtében vérmérgezés lépett fel és az okozta Avarné halálát.

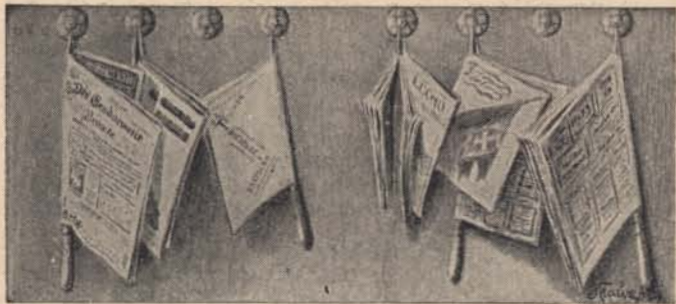
Ezután már Avar is beismerte, hogy tudott az egészről. Előadta, hogy mivel már négy gyermekük volt, nem akarták, hogy több gyermekük legyen. Ezért közösen elhatározták, hogy valamilyen módon elhajtják a magzatot. Pénzük nem volt, hogy orvoshoz vagy szülésznőhöz forduljanak és ezért felesége egy kötötűvel szúrt fel magának, ami után nemsokára nagy görcsök lepték meg, majd erős vérzés közt a magzat is elment tőle. Ezután mind erősödtek a fájdalmak és a görcsök, később pedig kezdte rázni a hideg. Orvoshoz most már azért nem mertek fordulni, mert féltek, hogy az felismeri cselekményüket. A szülésznőt elhívták, gondolva, hogy az esetleg tud segíteni, de annak sem mondták meg, hogy mi történt s nem is tudott segíteni semmit.

Avarné életével lakolt könnyelműségéért, Avart pedig az illetékes bírósághoz feljelentettem, de előttem ismeretlen indokolással a bíróság felmentette.

Nemsokára ezután megtaláltam a magyarozatát annak is, hogy Avar nem mutatott valami nagy bánatot felesége halálán, mert a temetés után 6 hétre már meg-nősült, amit azzal igyekezett a lakosság előtt indokoltá tenni, hogy apró gyermekeit nem képes egyedül nevelni. A valóság azonban az, hogy már első felesége életében szerelmi viszonya volt azzal, akit felesége halála után elvett s így bennem most is él az a gyanu, hogy felesége halála körül sokkal több terheléssel, mint amit meg lehetett állapítani.

*

A tiszazugi tömegmérgezések mellett ez az egyszerű — sajnos, faluhelyen elég gyakori — eset is szolgált egy kis tanulságot arra nézve, hogy a csendőrnek sokoldalú kötelességei mellett sem szabad a körletében történt halálesetet egyszerűen csak tudomásul venni,

LAPSZEMLE.

(Spanyolország.) Revista Técnica.

1930/247. szám.

A címkép Mária Terézia infánsnő nevét viselő kollégium irnok- és küldönc-zakaszának harcászati kiképzését mutatja be.

Pastor José őrnagy folytatja tervezetét a személyazonosság megállapítását szolgáló eljárásnak a csendőrségnél való bevezetéséről. Szerző már áttér a személyazonossági okmányok ismertetésére. Ezek között első helyen áll a Spanyolországban újonnan bevezetett személyazonossági kártya, melyről már eddig is többször volt szó. Ennek a fényképpel ellátott kártyának többek között az is rendelkezése, hogy választásoknál tulajdonosának választójogát is igazolja. Szerző csak azt kifogásolja rajta, hogy nem felel meg teljesen a modern személyazonosítási tudomány követelményeinek, amennyiben a legfontosabb azonossági jelek, az ujjlenyomatok nem szerepelnek rajta.

A forgalom megrendszabályozásáról a lap már a 12-ik értekezést közli. Ez a szám a nemzetközi autóforgalommal foglalkozik. Teljes szövegében közli a folyó év október hó 25-én életbelépő nemzetközi autóforgalmi megállapodást (szerződést) és mintákat közöl a nemzetközi autóforgalomban szükséges autógazolványról és vezetőigazolványról. Ismerteti az előírt jelzéseket, melyekről az autó eredetét meg lehet ismerni. (Magyar autón a jelzés H = Hungaria.) A forgalmi akadályokat jelző háromszögletű táblák képeiben vannak bemutatva, ú. m.: egyenetlen útdarab, hirtelen fordulat, útkezesítés, átjáró sorompóval és anélkül, továbbá egyéb akadályok. Végül a nemzetközi autóforgalomban használatos vámkelési rendelkezések vannak feltüntetve.

Narciso Cobos Flores százados a látásról értekezik. Röviden ismerteti a szem technikai szerkezetét és felhívja az olvasó figyelmét mindazokra a veszélyekre, amelyek a szemet fenyegetik, ú. m. erős hűlés, többszörös hirtelen változás sötét és erős fény között és fordítva, túlzott olvasás — különösen mesterséges világításnál, nézés a napba vagy más erős fénybe, iszágosság stb., mind okozói lehetnek a szem megbetegedésének.

A csendőrség árvái ügyében keletkezett vitában az árvák ügyeit vizsgáló egyesület is szót kér. Míután megmagyarázza, hogy miképpen maradt ki a csendőrség árvái az állami ellátásból, amennyiben egy 1927-ben kelt törvény az erre vonatkozó régebbi rendelet hatályát automatikusan megszünteti, addig is, amíg a törvényhozó testület ezt a mindenestre nem szándékos anomáliát meg nem szünteti, az árvák sorsának javítására a következő indítványt teszi: Állítsanak fel az árvaházakban nagy munkatermeket, ahol az árvákat mindenféle hasznos munkálatokkal, ú. m. ruhavarrással stb., foglalkoztatni kell, aminek tiszta hasznát az árvák élveznék.

Az árvák ügyét szolgáló több egyéb cikk között M. Gil Galinda csendőrőrsparancsnok ugyanazzal az ötlettel áll elő. Kiszámítja, hogy a 27.000 emberből és több ezer tisztből álló spanyol csendőrség könnyen nélkülözheti a felállítandó ipari üzemek létesítésére és foglalkoztatására szükséges szakmunkés személyzetet. Tőke sem hiányzik; — nem kell egyebet tenni, mint az Árvaegyesület tulajdonát képező, 4—5 millió pezeta értékű vagyont mobilizálni.

M. Granja az évi katonai ellenőrzésről ír. Ebből megtudjuk, hogy az évente ellenőrzendő tömeg kerek 1,125.000 emberből áll és hogy az ellenőrzési munkák nagyrészt — egyéb szolgálata mellett — a csendőrségnek kell végeznie. Az ezzel a munkával kapcsolatos tisztán kezelési működés oly nagyarányú, hogy rendkívüli megterhelést jelent a csendőrségre nézve, eltekintve attól, hogy nagyon sok katonai

köteles okmányai nincsenek meg és az illetők katonai hovatartozásukkal nincsenek tisztában, ami sok utánjárást ró a csendőrségre. Cikkíró egyszerűsíteni kívánja az ellenőrzési eljárást és azt indítványozza, hogy a katonai pótkeretek adójának ki-névjegyzéket mindazokról az egyenéről, akiket ellenőriztetni kívánnak, úgyhogy az ellenőrző csendőrközegnek ne legyen egyéb dolga, mint a végzett ellenőrzést vagy az ellene fennállott akadályokat egy ívbe bevezetni.

Espanja százados az előbbi lapban írt cikket a gonosztevők technikájáról. Felsorolt több esetet, amelyben azok állótöztben lépnek fel és többnyire eredményesen dolgoznak, ámbar szakembernek rögtön fel kellene ismernie, hogy szélhámossal van dolga. Folytatásképpen elmond többek között egy esetet, amelyben egy ilyen csaló 1925 januárban a trappista rend római székházában trappistának öltözve megjelent és elmondta, hogy a rend egyik északolaszországi zárdájából jön a Rómában a rend által üzött iparágak — a csokoládé- és likörgyártás — tanulmányozására. Mindenben alkalmazkodott a rend törvényeihez és néhány hónap alatt teljesen megnyerte mindenki bizalmát. Csak amikor egy éjjel eltűnt és magával vitte a rendház összes értéktárgyait és készpénzét, akkor tudták meg a jámbor szerzetesek, hogy az állítólagos fráter egy többszöri büntetett gonosztevő volt.

Az állat- és növényvédő társulat több díjat ajánlott fel a kormánynak, mindazoknak a csendőröknek és rendőröknek a megjutalmazására, akik az állat- és növényvédelem terén magukat többszöri kitüntették. A csendőrség számára évente három díj van kitűzve, ú. m. 250, 150 és 100 pezeta. A megjutalmazásra indítványozott oly csendőrök, akik ez évben nem kerülnek megjutalmazásra, a következő évben előnyben részesülnek.

A spanyol csendőrök és családtagjaik, ott, ahol nincs katonai helyőrség, orvosi segély és gyógyszerellátás tekintetében teljesen az illetékes községi eljárással nagylelkűségére vannak utalva. Ez a rendszer nagyjából bevált ugyan, de elég gyakran ad okot panaszokra. Cobos Flores százados jobb megoldást sürget.

Pastor José őrnagy az új büntetőtörvényből kiemeli a hatóság elleni cselekmények büntetéséről szóló fejezetet. Megelegedéssel állapítja meg, hogy az új törvény a hatóságok tekintélyét lényegesen emeli azáltal, hogy sokkal szigorúbban rendelkezik a hatóság ellen elkövetett cselekedetek megtorlásánál, mint a régi törvény.

A „Hasznos tudnivalók” között tudomást szerzünk az újonnan felállított spanyol csendőrségi rádióhálózat kiterjedéséről. Eszerint Spanyolország területén tíz csendőrségi rádióállomást állítottak fel, amelyek kizárólag a csendőrség számára vannak fenntartva és — sürgős eseteket kivéve — nem tartanak összeköttetést más testületekkel. A szolgálati idő a rádióállomásokon a következő: 9—14-ig, 17—17.30-ig, 20—20.30-ig és 23—23.30-ig. A lap szerkesztője örömmel üdvözlöi ezt a hatalmas újítást és annak a reményének ad kifejezést, hogy ebből a szerény keretből hatalmas rádióhálózat fog kifejlődni.

A „Különféle” rovatban egy levelező ismét szóvá teszi az illetményeket. Igaz, — úgymond, — hogy a csendőraltszít fizetése sem kisebb, mint a többi legalacsonyabbrendű állami alkalmazottaké, csakhogy mégis van némi különbség a kettő között. Ha bármely más állami közeg szolgálatban kénytelen székelyét elhagyni, egy napi távollétnél 3.75, ha pedig éjjel is távol van, 7.50 pezeta-t kap. (1 pezeta = 62 fillér.) A csendőr azonban nem kap ezért semmit, ámbar világos, hogy kiadásai nagyobbak, mintha otthon étkezne és éjjeleznék. Azonkívül a csendőr szolgálatában nem tesz különbséget nappal és éjjel között, míg a többi állami alkalmazottak a rendes szolgálati időn túl terjedő teljesítményekért külön díjaztatnak. Nyilvánvaló tehát, hogy a csendőrség fizetése minden egyéb állami alkalmazott fizetésénél csekélyebb. Sürgeti, hogy a csendőrség tekintélyét anyagiakkal is emeljék.

Ugyancsak a „Különfélék” között találunk említést arról, hogy a központi állat- és növényvédelmi társulat a már előbb említett jutalomdíjakon kívül egy új érmet is alapított, amellyel azokat szándékozik kitüntetni, akik az állat- és növényvédelem terén hasznosan működnek.

A melléklet a léghajózásra vonatkozóan eddig megjelent összes törvények és rendeletek gyűjteményét és azoknak végrehajtását szolgáló mintákat tartalmazza. Az anyag a következőkben van beosztva: I. Polgári léghajózás, II. Légügyi igazságszolgáltatás, III. Katonai és tengerészeti légügy, IV. A csendőrség szolgálati viszonylata légügyekben. Idetartozik a csendőrség által követendő eljárás, oly belföldi és külföldi légi járművekkel szemben, amelyek a hatóságilag engedélyezett repülőtereken kívül szállnak le.

(Ausztria.) Der Gendarmeriebeamte.

119. sz.

1930 május hó 1-vel Készültségi pótdíjat rendszeresítettek, amely az eddig engedélyezett pótdíjjal szemben annyiban jelent haladást, hogy az utóbbit már a készültségi szolgálatba bevont vezető tisztviselők (csendőrtisztek), sőt a gazdasági állományba tartozó egyének is megkapják. A kiszabott 6, 12, 18 és 24 órai készültségért: vezető tisztviselőknek 1.80, 2.50, 3.20, 3.90 S., az őrsparancsnokig bezárólag 1.30, 2.00, 2.70, 3.40 S., a többi csendőr részére 1.00, 1.50, 2.00, 2.50 S.

Dr. Kimmel József osztályszemlélő folytatja az új Büntetőtörvénykönyv tervezetének az ismertetését:

A 6. fejezet szerint a feltételes szabadságra bocsátás intézményét az eddiginél nagyobb mértékben alkalmazzák, mert a büntetés kiszabásánál a jövőben elsősorban a javítás képezi a célt. Cikkíró szerint ez a téren szerzett kedvező tapasztalatoknak a következménye.

A büntetés feltételes elengedését az új Btk. csak az esetben engedi meg, ha a kiszabott büntetés az egy évet nem haladja meg.

A 7. fejezet a mellékbüntetések és egyéb következményeket tartalmazza. Ezek közül említésre méltó, hogy hivatalvesztést csak fegyházbüntetésnél mondanak ki a jövőben.

A 8. fejezet az elévülési határidőt állapítja meg. A bíróságnak szabad mérlegelésére bízva, hogy büntetést szab-e ki, vagy javító intézkedéseket tesz.

A 9. fejezet a bűnhalmazat büntetési módját határozza meg.

A 10. fejezet a büntetések kiszabását tartalmazza s szempontokat ad a bírónak arra, hogy milyen szempontok figyelembe vételével állapítja meg a büntetés mérvét.

A 11. fejezet az elévülési határidőt állapítja meg.

Rövidesen megjelenik az új öltözeti és felszerelési szabályzat, amelyben egyes újítások is lesznek: a járásparancsnokok (a mi szakasparancsnokaink) ezüst vállszalagot kapnak; újból rendszeresítik a barna bőrlábszárvédőt stb.

120. sz.

Az új Büntetőtörvénykönyv-tervezet ismertetése során dr. Kimmel József osztályszemlélő áttér a „Különös rész”-re. Az első és második fejezet a hazaárulás és tartományi árulásról szól. Utóbbi fogalom a régi Btk.-ben nem fordult elő. A továbbiakban az alkotmányos testületeknek is fokozottabb védelmet biztosít az új tervezet, így: a nemzeti tanácsnak, a szövetségi tanácsnak, a szövetségi gyűlésnek stb., valamint ezek tagjainak. A 4. fejezet a választási visszaélésekkel foglalkozik; ezt pedig az állam külföldi összeköttetéseinek a megzavarása által elkövetett bűncselekmények leírása követi. Utóbbi bűncselekményben csak az érdekelt külállam kívánságára járnak el. A 6. fejezet a véderő ellen elkövetett bűncselekményekkel foglalkozik s itt külön kitér a közbiztonsági közeget a hivatali állással kapcsolatban elkövetett bűncselekményekkel foglalkozik s itt külön kitér a közbiztonsági közegeknek a köteleességteljesítés megtagadása által elkövetett büntető cselekményeire. A 8. fejezet az államhatalommal szemben való ellenszégűlést stb., míg a 9. fejezet az államellenes külföldi összeköttetések büntetését tárgyalja.

Dr. Kobliha József „Tanuljon-e az ember, vagy sem?” címmel ír a tanulásról. Ma nagyjából az anyagi oldalról, a praktikus érték szempontjából vizsgálják ezt a kérdést az emberek s rendszerint csak azért tanulnak, hogy ezzel nyugodt jövőt biztosítsanak maguknak. Ha pedig ez nem következik be azonnal, akkor a tanulást rögtön céltalan dologgá degradálják. Az ilyenek megfelelnek arról, hogy a tanulásnak a praktikus oldalán kívül ideális célja is van s csak a kettő helyes kombinációja vezet eredményre a mai időkben, amikor a tudomány állandó fejlődése, a munkamegosztás térhódítása, a specializálódás nyit utat újabb és újabb erők alkalmazásához. Különbséget kell tenni tanulás és tanulás között is, mert aki csak praktikus célból tanul, az meg tudja ugyan szerezni a diplomát, de gyakran lemarad az életben ugyan szemben, aki magáért a tudományért tanul, így többet tud és biztosabban is ér a célhoz.

—0—

(Poroszország.) Der Gendarm.

15. szám.

Ant. W., a müncheni rendőrfőnökség I. oszt. kormánytanácsosa tanulmányt ír a tüzesetek nyomozásáról abból a célból, hogy útmutatást adjon azoknak, akiknek nem volt alkalmuk gyakorlati tapasztalatokra szert tenni. Cikkíró a legfontosabb szempontokat összefoglalja, amelyekre minden tüzeset nyomozásánál feltétlenül ügyelni kell.

A porosz képviselőház szélső baloldali tagjai indítványt terjesztettek be, hogy a porosz csendőrség 1926. évi átszervezését és a volt vezetőtisztviselőknek tisztekké történt átminősítését hatálytalanítsák. Az indítványt hosszabb vita után elvetették.

16. szám.

A birodalmi egészségügyi tanács bizottságot küldött ki a „vércsoport-kutatás”-sal kapcsolatos kérdések tanulmányozására. Ez a bizottság már múlt évben egyhangúan a következő határozatot hozta:

„A szakértők véleménye szerint a vércsoport szakszerű megállapítása megbízható vizsgálati eljárást képez bírósági célokra: a vérvizsgálat megvizsgálása és az apaság kizárása szempontjából. Némely esetben a vércsoport megállapítása a tényállás tisztázására is alkalmas lesz, amikor ez semmilyen más úton el nem érhető. Eme eljárás mellőzésével ily esetek valódi tényállása esetleg egyáltalán nem lesz megállapítható, vagy egy gyanúsított egyén ártatlanságának a bizonyítása válik lehetetlenné.”

A porosz igazságügyminiszter a bizottság határozatát azzal az értesítéssel küldte meg a bíróságoknak, hogy a vércsoport-kutatás irányelveit a közegészségügyi bizottság egy albizottsága most dolgozza ki.

—0—

(Jugoszlávia.) Zsandarmeriski Vesnik.

1930. 9. szám.

A címek a trónörökösöt mutatja be 7. születésnapja alkalmából. Ez a nap történelmi fordulót jelent a délszláv hadsereg számára. Ekkor cserélték ki a szerb ezredek régi zászlóit az új birodalom számára rendszeresített egységes jugoszláv zászlókkal. A vezércikk felsorolja az ez alkalomból elhangzott beszédeket és 3 képet mutat be arról a jelenetről, amikor a csendőrség parancsnoka, Markovics Dusan altábornagy a csendőrség új zászlóját a király kezeiből átveszi.

A tanulságos irodalomból a magzatelhajtás bűnügyi megvilágításban szerepel. Cikkíró megmagyarázza a magzatelhajtás szokásos módozatait, ismerteti az e célból alkalmazott különféle szereket és a kérdés anatómiai vonatkozásait, hogy a magzatelhajtás gyanújának felmerülésénél nyomozást végző csendőrök tudják magukat mihez tartani. A cikk értékes útmutatásokat tartalmaz arra nézve, hogyan kell a nyomozást megkezdeni, vagyis hová és hogyan szokták az elhajtott méhmagzatot elrejtteni.

Rádics hadnagy a modern mérgekről: a morfiuról, ópiumról és kokainról, mint az emberiség csapásáról értekezik. Ismerteti a törvénynek ezen mérgek becsempészése ellen tett rendelkezéseit, amelyek a csempészeket hat hónapig tartó elzárással és 5000 dinárig terjedő pénzbüntetéssel (500 pengő) büntetik. Mivel a csendőrségnek nagy szerepe van a csempészet megakadályozásában, a cikkíró részletesen ismerteti ezeknek a mérgeknek az eredetét, kinézését, tulajdonságait, hatásait, használati módját és a csempészetnek különböző módozatait. Nagyon fontos ezeknek a mérgeknek a hatásával megismerkedni, mert áldozataik külsején könnyen felismerhető nyomokat, elváltozásokat okoznak. Ha tehát a csendőrség ilyen jelekre figyel, akkor könnyen járhat utána a dolognak, hogy az illetők hogyan jutnak a tiltott mérgek birtokába. Az ily módon felfedezett nyomok rendszeren a csempészekhez vezetnek. (Folyt. köv.)

A következő cikk a levélcenzuráról és titkos híradásokról szól. A cikkíró, aki a háborúban maga is cenzor volt, leírja ennek a feladatnak a nehézségeit és több ábrával illusztrált példán bemutatja, hányféle furfanggal dolgozik az ellenséges kémszervezet, hogy helyzetjelentéseket kapjon a hadszíntérről. Nagy szerepet játszanak a titkos híradások között a rendszeren ártatlannak látszó nyílt levelezőlapokon Morséjelekkel írt értesítések, mert ezeket a jeleket könnyen lehet feltűnés nélkül elhelyezni. (Folyt. köv.)

Jankovics őrnagy annak a nézetének ad széles alapon felépített kifejezést, hogy a nép oktatása és felvilágosítása nagyon hathatós eljárás bűntények megakadályozására. A csendőröknek, mint törvénytudó és köztisztelőtlen álló állami embereknek, ezen a téren fontos és hálás működési terük nyílik. Minden kínálkozó alkalmat meg kell ragadni, hogy a törvények és büntetések ismertetésével netalán tervbevetett bűntényeket megakadályozzanak. Nem az összes törvények ismertetéséről van szó, hanem csak azokról, amelyek az illető vidéken szokásos, gyakran tudatlanságból vagy nemtörődomségből eredő bűntények ellen fordulnak. Ilyenek pl. védős vidékeken az erdőgyújtogatások, folyók mentén tilos halászat, vaddis vidéken az orvvadászat, határvidéken a csempészség stb. A cikkíró meg van győződve arról, hogy az illető törvények gyakori megbeszélésével a csendőrök több szolgálatot

tehetnek az ügynek, mintha csak a már elkövetett bűntények tettesének kinyomozására szorítkoznak.

A következő cikk oly apróságokkal foglalkozik, amelyeknek megfigyelése gyakran a legfurfangosabb és legügyesebb gonosztevő leleplezésére vezetett. A nyomozónak nagyon fontos tudni, hogy hivatásos és különösen hírhedt gonosztevők rendszeren nagyon hiúak a hírnevükre. Azt lehet mondani, hogy a hírság volt a legtöbb esetben a legnagyobb gonosztevők végzete. Így pl. nagyon szeretik magukat lefényképeztetni és fényképeiket ismerőseik között elajándékozni, még pedig — valamilyen különös lélektani folyamat hatása következtében — rendszeren valamilyen nagyobb gonoszított végrehajtása előtt. A cikkíró elmond egy esetet, amelyben egy fiatal gyilkos azzal árulta el magát, hogy feltűnési viselkedésében nagyon is pontos magyarázatát adta az egybekült tömeg előtt annak az eljárásnak, amelyet a gyilkos „valószínűleg” követett. Ezáltal felhívta magára egy ny. csendőrmester figyelmét, aki hamarosan átadta őt az igazságszolgáltatásnak.

Az egészségügyi rovatban az ételmezéről taláunk értekezést. A cikkíró elmagyarázza az egyoldalú — vagyis kizárólag hússal, avagy hús nélküli való táplálkozás hátrányait és megvilágítja a kevert táplálkozás szükségességét. Nagy körvonalakban vázolja a fontosabb tápanyagok és foyadékok hasznát, illetőleg káros hatását. Kifogásolja, hogy sokan nem tulajdonítanak a táplálkozásnak kellő fontosságot, legyen az felületességéből, tudatlanságból, vagy pedig — mint a legtöbb esetben előfordul, — takarékoságból, sőt fősვნენსégből. Vanak, akik egyebet nem esznek, mint hagymát és kenyeret, csakhogy pénzük megmaradjon, tekintet nélkül arra, hogy az a szervezet és egészség rovására megy.

A vegyesrovat ismerteti a lopás egy új fajtáját, vagyis azt, hogy miképen lopkodják újabban az amerikaiak a francia divatkirályok titkait. Párisban újabban 2 irodát is lelepleztek le, amelyek a még csak tervezett új divat rajzainak lopásával, sokszorosításával és Amerikába való eladásával foglalkoztak.

Ugyancsak ebben a rovatban taláunk rövid leírásokat a középkorban használt kínzásokról és New-York városának közbiztonságáról. A bűnözés statisztikájában Csikágó áll az első, New-York a második helyen; a newyorki rendőrség munkájáról némi fogalmat ad, hogy a város területén a múlt évben körülbelül félmillió letartóztatás történt. A rendőrök száma 18.000, ami azonban kevés, mert legalább 32.000-re tehető a titkos lebujaok száma, ahol a gonosztevők össze szoktak jönni.

A törvénytár a már előbb megkezdett, a lőpor, robbanószerek, lőszer és fegyverek gyártását, tartásáról és eladásáról szóló törvény folytatálagos ismertetésével foglalkozik.

1930. 8. szám.

A tudományos irodalomból egy cikk a németországi határrendőrség megszervezését ismerteti. A német forrásból származó cikk különösen az olasz határmenti, bajorországi határrendőrség szervezetével, annak hibáival és az ezekből eredő újjászervezés szükségével foglalkozik, ami a jugoszláv csendőrségre nézve annyiból fontos, mert például szolgálhat a jugoszláv határrendőrség felállítására vett rendezéséhez. A cikk felsorolja a határrendőrség iránt támasztható főbb követelményeket és ebből következtetéseket von le a határrendőrség megszervezésére és alárendelésére nézve. Együttel bizonyítja a határrendőrség intézményének szükséges voltát. Sokan zaklatásnak minősítik és feleslegesnek tartják ugyan ezt a szolgálatot, de konkrét adatok igazolják az intézmény hasznosságát, különösen a nemzetközi gonosztevők ellen folytatott harcban. A bajor-olasz határon az utolsó 3 évben 739 letartóztatás történt.

A következő cikk a rendőrkutyák használatáról szól. A közrend fenntartásának szolgálatában álló kutyák 2 fajtáját különböztetik meg, amelyek egymást nem pótolhatják: az őrző és a nyomozó ebet. Ha talán a nyomozó ebet lehet őrszolgálatra használni, semmiesetre sem lehet egy őrkutyával nyomozást végezni, miután alig akad 100 kutyá között egy, amelyben megvan a nyomozó ösztön. Ezt a tulajdonságot már az ebek kiképzésénél meg kell figyelni és az olyan állapot, amely erre a szolgálatra tehetséget mutat, különösen gondos kiképzésben kell részesíteni. Ennek az elméletnek bizonyítására a cikkíró 2 esetet mond el a gyakorlatból. Az egyik esetben egy rendőrkutya 15 órával a tett elkövetése után képes volt a helyes nyomot megtalálni, amely a tettes elfogásához vezetett. A másik esetben 2 kutyát eresztettek egymás után a nyomokra, miután több tettesről volt szó. Mindakettő végig követte a felvett nyomot és rátalált emberére. Ezek révén azután a többiek is kézrekerültek. A nyomozást 10 órával a tett elkövetése után kezdték meg. Mindkét esetben száraz időjárás volt, az első esetben kevés szél is fújt. A távolság az első példánál 300 méter, a másodiknál 1 és fél kilométer volt.

A 3-ik cikk tanulmányos módon ismerteti, miképen kell va-

dászpuskával okozott halálesetnél a nyomozást végezni. Előfeltétel, hogy a nyomozó ismerje a használt vadászpuskákat és a hozzájuk való löszert. A nyomozási módszer könnyebb érthetősége céljából egy gyakorlati példán magyarázza a követendő eljárást. A munka legfontosabb eszköze egy jó nagyítóüveg (lupe), amivel minden csendőrsnek egyébként is rendelkeznie kellene, mert a nagyítóüveg sok olyan dolgot mutat meg, amit szabadszemmel észrevenni nem lehet. Még jobb, ha minden csendőrs egy fényképezőkészülékkel rendelkeznék, mert a fényképek nagyításával ugyanazt az eredményt érjük el, mint a nagyítóüveggel, mert a fényképezőkészülék olyan részleteket is megrögzít, amelyek szabadszemmel nem láthatók és csak a nagyításnál tűnnek elő, de azonkívül a fényképek maradandó alapul szolgálhatnak a további nyomozásnál. Az ilyen technikai természetű nyomozások eredményes lefolytatására feltétlenül szükséges, hogy a csendőrök legalább nagyjából tájékozva legyenek azokról a módszerekről, amelyeket a tudomány a nyomozás szolgálatába állíthat. Ha maguk nem is végezhetik mindezeket az eljárásokat, legalább tudniok kellene, hogy szükség esetén kihez forduljanak. E célból nagyon fontos, hogy mindenkit ismerjenek és velük jó összeköttetést tartsanak fenn, aki nékik segédkezett képes nyújtani. Mint pl. egy esetben a szomszédos gyógyszerész, aki finom mérlege segítségével megállapította, hogy a hullában talált sörétek súlya azonos a gyanúsítottal talált vadásztöltényekben lévő sörétek súlyával, ami a bizonyítékok láncolatában nagyon fontos láncszemet képezett. A cikkíró mindebből azt a következtetést vonja le, hogy a csendőrségi iskolákban és tanfolyamokon sokkal nagyobb súlyt kellene a nyomozások gyakorlati lefolytatásának oktatására fektetni, mert gyakorlati példákon lehet a legtöbbet tanulni.

Vlah Obrad ezredes a csendőrök kiképzéséről és neveléséről ír. A fősúlyt nem annyira a nevelési rendszerre, mint inkább a nevelő és oktató személyzet helyes megválogatására helyezi. Miután elmagyarázta mindazokat a tulajdonságokat, amelyeket egy nevelőtől meg kell követelni, kitér magára a nevelési rendszerre és néhány rövid példán bemutatja, hogy mennyire fontos az oktatásnál a kérdések helyes feltevése. Nem helyes valamely kérdést csak nagy általánosságban felállítani, hanem mindig pontosan ki kell domborítani azt, amire feleletet akarunk. A nevelés legfontosabb része az erkölcsi nevelés, — magának a nevelőnek tehát kiváló erkölcsi színvonalon kell állania.

Jakovljevic S. T. százados a takarékosággal, mint a gazdaság fontos tényezőjével foglalkozik. Hosszabb cikkben kimutatja, hogy a munka csak akkor hajt valóban hasznat, ha annak hozadékával takarékosan bánunk.

Perunovic J. hadbíró-százados a hűtlen kezeléssel, mint katonai bűncselekménnyel foglalkozik. Ismerteti az új büntető-törvénykönyv rendelkezéseit a hűtlen kezeléssel fogalmának meghatározására nézve. Felsorolja mindazokat a lehetőségeket, melyeknél hűtlen kezelés esete forog fenn, valamint az érte járó büntetések kiszabását.

A történelmi rovatban Historicus Ragusa város történetét ismerteti rövid áttekintés formájában, kezdve Gravosa alapításával az ókorban, egészen a mai napig.

A különböző rovat a fényképezéssel foglalkozik, mint feltétlenül szükséges részével úgy a bűnügyi nyomozásoknak, mint a nyilvántartásnak. Igaz, hogy Jugoszláviában eddig központi bűnügyi nyilvántartás nincsen és előreláthatólag nem is fog egyhamar felállásra kerülni, de ebből még nem következik az, hogy a csendőrség a fényképezésről, mint fontos segédeszközről lemondjon. A cikkíró azt indítványozza, hogy minden csendőrszázadnál egy műszaki nyomozó szervet állítsanak fel a következő személyzettel: egy fényképész, egy daktiloszkopus és egy motorkerékpáros. Ez a szerv volna hivatal, hogy a nyomozások műszaki részét elvégezze és kriminológiai fényképgyűjteményt létesítsen. Ennek a gyűjteménynek haszna főleg oly esetekben nyilvánulna meg, ha valamely bűncselekménnyel gyanúsított ellen körözést kell kiadni és a fénykép rendelkezésre áll.

Ismeretes, hogy az angol rendőrségnél női rendőrök is vannak alkalmazva. Újabban a titkosrendőrök közé is vettek

Vannak jeles emberek, kik mitsem tudnak tenni rögtön, mitsem felületesen, hanem kiknek természete megkívánja, miszerint bármi dolguk velejég hassanak. Ily talentumok gyakran türelmetlenné tesznek, mert ritkán kaphatjuk meg tőlük, amit rögtön óhajtunk, de csak ezen az úton érhetni el a legmagasabbat.

GOETHE.

fel nőket, akik kiváló szolgálatokat végeznek és bizonyos esetekben túltesznek a férfiakon.

A lap végén érdekes összeállítást találunk olyan esetekről, amelyekben a gonosztevők a törvény betűi között átsiklani igyekeznek.

Például: Angliában a dohány szabadkereskedelem tárgyát képezi ugyan, de bizonyos ártalmas anyagokat nem szabad hozzá keverni. Amikor egy dohányárust ily kihágás miatt perbe fogtak, azzal védekezett, hogy ő nem kevert semmit a dohányba, hanem tisztán csak az ártalmas anyagokat árusította. Miután erre az esetre nem volt törvény, felmentették.

Egy másik esetben egy betörőt akkor fogtak el, amikor félig bemászott az áttört falon egy ékszerész üzletébe. Mivel a törvény azt minősíti betöréses lopásnak, ha valaki más tulajdonába erőszakkal behatol, a betörő azonban „csak a felső testével hatolt be”, kérte felmentését. Csak hogy a bíróság kifogott rajta. Teljes komolysággal: csak a betörő „felső testét” ítélte 3 havi börtönrre és szabad választást engedett neki, hogy a lábait is magával vigye, vagy pedig otthon hagyja.

Mindszent...

...a nap, amelyet csendes áhitatban halottaink emlékének szentelni szoktunk. A kegyelet tűz ilyenkor láthatatlan hangfogót a hangos beszédre, az utca dübörgő zaja is mintha hatkábbra válna, a villamosok csilingelését is tompítják a koszorúk, amelyekkel a temetőbe igyekvő emberek a villamoskocsikat teleaggatják. A csend napjának is lehetne nevezni ezt a napot.

Lehet azonban, hogy 1930-ban másként lesz. Lehet, hogy éppen ezen a napon hangosan kiabáló, rombolásra kész csoportok fognak végigvonulni a főváros és talán egyik másik nagyobb vidéki város utcáin, lehet, hogy a kiabálásba az aszfalton szikrázó patkócsattogás, lovasoktat és talán puskaördönés is vegyül.

Mert erre a napra rendelték el Moszkvából az internacionális „Hungermarsch”-ot, az „éhezők felvonulását”.

Értjük. Az egész világ gazdasági helyzete oly súlyosan nyomasztó, a munka és kenyérkérdés olyan irtózatosan nehéz probléma, hogy nincs a világnak az a pénzügyi vagy gazdasági zsenije, aki a problémát máról holnapra meg tudná oldani. Fel kell tételezni tehát, hogy a tüntető csoportokba olyanok is keverednek, akiket nem az agitáció és szovjetpénz, hanem csakugyan a munkanélküliség okozta nyomor és annak nyomán fakadó elkeseredés hajtott az utcára. Azt hisszük azonban — hiszen csak a Kormányzó Úr neje által megindított inségakeciónak egyre hatalmasabban kibontakozó arányait kell a lapokban figyelemmel kísérnünk — hogy Csonka-Magyarország, — úgy az állam, mint a társadalom — mindent megtesz, hogy az embereknek önhibájukon kívül keletkezett nyomorát enyhítse és őket a nehéz téli hónapokon keresztül segítse. Tudjuk viszont másfelől azt is, hogy ezeknek a tüntetéseknek sötét hátterében javarészt olyanokkal állunk szemben, akiknek kenyér és ruha helyett börtön dukál. Egy pillanatig sincs kétségünk afelől, hogy az állam rendelkezésére álló karhatalom minden különösebb megerőltetés nélkül fenn tudja tartani mindenkor a törvényes rendet és ha ezzel a témá-

val egyáltalában foglalkozunk, ezt talán inkább azért tesszük, hogy mi magunk is gondolkozzunk és gondolkodásra készítsük az olvasót azok felett a jelszavak, tüntető kiabálások felett, amelyek ilyen tüntetések alkalmával — most talán éppen Mindszentek napján — az utcáról felhagzanak.

„Munkát! Kenyeret!” Ezt értenők. Hogy miért, azt az imént fejtettük ki. „Éljen a proletárdiktatúra! Éljen a szovjet!” — ezt már nehezebb megérteni. Ha Hungermarschot rendez az egész világ — Kínát kivéve —, nem tud annyi éhezőt, nélkülözöt összehozni, mint Szovjetország egymaga. Pedig november 7-én éppen tizenhárom esztendeje lesz, hogy ott a proletárdiktatúra osztja a kenyeret...

Van valami végtelenül elszomorító abban, hogy a csend és áhitat napján, halottainkkal való beszélgetés helyett félrevezetett élők tömegével kell farkasszemet néznünk, de a természet rendje, a logika örök törvényei szerint el kell jönni a jobb, a nyugodtabb időknek is, amikor háborúban, forradalmakban és azokat követő nyugtalan időkben túlzottan igénybevett testi és lelki erőnk a megérdemelt pihenőhöz jut s amikor majd minden fülsértő, disszonáns hangzavartól mentes november 1-ei napon, a természet szépségétől körülvéve, zavartalan csendben helyezhetünk virágot azoknak a sírjára, akikhez most nem tudunk kimenni.

Ez már szép Mindszent lesz...

...még szebb és igazi meg akkor, ha majd szabadon tehetünk koszorút azoknak a sírjára is, akik olyan helyen nyugosznak, ahová — egyelőre — útlevél kell.

— 0 —

A szegedi honvédgyalozred nagy ünnepe. Fényes katonai és egyházi események napja volt október 25-ike Szegeden, ahol ezen a napon Ófőméltósága átvette a „Hunyadi János” gyalozredet. Reggel 8 órakor érkezett meg Kormányzó Úr Ófőméltósága és neje a Turán különvonattal Szegedre, a szegedi Hunyadi János 9. gyalozred ezredesi egyenruhájában. Az állomáson gróf Klebelsberg Kunó és Scitovszky Béla miniszterek, valamint Sztranyavszky Sándor belügyi államtitkár fogadták Ófőméltóságát, aki elhaladt a kivonult díszszázad előtt, majd a polgári előkelőségek üdvözlését fogadta. Ófőméltósága kíséretében érkezett Gömlös Gyula honvédelmi miniszter, Vértesi Sándor, a kabinetiroda főnöke, vitéz Somkuthy József tábornok, a katonai iroda főnöke, vitéz Igmándy Hegyessy Géza testőrezredes és Koós Miklós alezredes, első szárnysegéd. A főispán és polgármester üdvözlő beszéde után Ófőméltósága a Mars-téri gyalogsági laktanyába hajtatott, ahol Shvoy Kálmán tábornok, szegedi vegyesdandárparancsnok jelentését fogadta, majd azután a térség közepén felállított emlévényre lépett és a következő beszédet mondotta:

Kilencs honvédek!

Azért jelentem meg soraitok előtt, hogy Hunyadi János serege utódaiknak ezredét tulajdonomba vegyem. Örülök, hogy viszontláthatom az ezred büszke lobogóját, ama zászlót, melybe honleányi szívük melegét hímézték bele a szegedi női kezek s amelyet 1919 július 19-én szenteltek fel jelenlétemben ugyanazon a helyen, ahol most állunk.

E zászló és az alája összegyűlt kis elszánt csapat, az idesiető lelkes magyar honfiak, valamint Szeged városa alkották 1919-ben azt a szírtet, melyen a vörös vihar ereje megtört. E maroknyi hadi lelkes elszántasága és az Alföld lángoló hazaszeretete rázták fel az agonizáló nemzetet!

Ez a zászló volt a nemzeti hadsereg első ezredlobogója, ez az ezred volt a nemzeti hadsereg legelőször megalakult csapatteste, melynek feszes léptei alatt dübörgtek a Dunától lankái, a főváros utcái, a Tiszántúl rónái, majd Bácska felszabadult része, hirdelve mindenütt a nemzet élni akarását.

Az ezred története magában rejti a nemzeti feltámadásnak és megújulásnak egész folyamatát, ezért választottam én ezt az ezredet; amellel kifejezni akartam

a gyalogság iránt a világháborúból származó elismerésemet és csodálatomat is. A gyalogság a hadsereg döntő fegyverneme, az ő vállára nehezedik a csataterén a leg-súlyosabb teher, őt illeti meg tehát a dicsőség orosz-lán-része.

Ezzel a tudattal kövessétek e szeplőtlen zászlót vészben és dicsőségben egyaránt, jelszavatok pedig maradjon a régi: „Ezzel, vagy ezen!”

A viharos éljenzéssel fogadott beszéd után *Öfömlétsága* az ezred tisztjei és legénysége között kitüntetések osztott ki és azokat személyesen tűzte ki a kitüntetettek mellére. Az első kitüntetett vitéz *Balogh Zoltán* ezredes volt, akinek a III. oszt. magyar érdemkeresztet tűzte mellére *Öfömlétsága*. A kitüntetések átadása után az ezred díszmenetben vonult el *Öfömlétsága* és kísérete előtt. A katonai díszszemle után a Fogadalmi templomban szentmise következett, melyet *Serédi Jusztinián* bíboros hercegérsek pontifikált.

A fasiszták római bevonulásának évfordulója nemzeti ünnep lesz. *Mussolini* miniszterelnök elnöklésével a minisztertanács határozatot hozott, amely szerint október 28-át, a *Marcia su Roma* évfordulóját a nemzeti ünnepek közé iktatják.

Síremléket és emlékoszlopot állítottak az orvul meggyilkolt Réti Flórián csendőrtiszt helyettesnek. Mint ismeretes, még 1929 május 10-én Zamárdi község határában szolgálateljesítés közben két gonosztevő orvul megtámadta és meggyilkolta *Réti Flórián* csendőrtiszt helyettesét. A kötelességteljesítésnek áldozatul esett tiszt helyettes emlékére a bajtársi kegyelet — a csendőrség kebeléből gyűjtött pénzből — a köröshegyi (Somogy megye) temetőben egy síremléket, meggyilkolásának helyén pedig, a zamárdi-i állami útvonalon egy emlékoszlopot állított fel. Az emlékműveket november 1-én ünnepélyes keretek között leplezik le.

Fegyverhasználat. A drávafoki őrök egy járőre többrendbeli betöréses lopás nyomozása végett október 20-án a pécsi királyi ügyészségtől átvette *Kalányos Lajos* és három társa kőborcigányokat. Kísérés közben Váradi és Teklafalu közötti útvonalon *Kalányos Lajos* szökést kísérelt meg. *Szabó Lajos*

III. tiszt helyettes a szökevényre négy eredménytelen lövést tett. A járőrnek sikerült a szökevényt elfogni.

Állítólagos fegyverhasználat. Sz. *Kovács Balázs* nagykörösi lakos a nagykörösi őrön feljelentést tett, hogy a nagykörösi határban, egy verekedés színhelyén, az ott megjelent *Kiss István* őrmester és *Mong József* csendőrből állott járőr valamelyik tagja szuronnal megszurta. Sérülése nem súlyos. Az eddigi nyomozás során nem volt megállapítható, hogy a panaszos sérülését a járőr valamelyik tagja, vagy a verekedés közben más okozta-e. A járőr tagjai szerint fegyverhasználat nem történt.

Megtámadott csendőrtiszt helyettes. Kistelek község Bercsényi-utcájában egy hétfőből álló csoport verekedett. *Berkó János* tiszt helyettes szolgálaton kívül a verekedés abbahagyására szólította fel a csoportot. Erre a verekedők megtámadták *Berkó* tiszt helyetteset, egyikük egy taglóval jobb alkarján és fején megebesítette, a sérülés 20 napon belül gyógyul. Az őrök a gyanúsítottakat őrizetbe vette, a kivizsgálást megindították.

Egy rablóbanda ártalmatlanná tétele. A bükkösi csendőrső nemrégiben elfogta *Bogdán Sándor*, *Bogdán József*, *Bogdán Lajos* és *Kalányos Lajos* kőbor cigányokat, akik a hegyháti járásban követtek el sorozatos bűncselekményeket. Mivel a csendőrségnek az volt a feltevése, hogy az elfogott banda garázdálkodott heteken keresztül Dél-Baranyában, *Bogdán* és társait elvitték a nyomozás során Szalánta, Villány, Beremend, Drávaszabolcs, Siklós és még más községekbe is, ahol a lakosság felismerte bennük a sorozatos fosztogatások teteseit. *Bogdán* és társait hatalmas bűnlajstrom kíséretében adták át a pécsi ügyészségnek. A csendőrség eddigi nyomozása szerint a rablóbanda szeptemberben több, mint másfélszáz lopást és betörést követett el.

Felhívás. A hősi kultusszal és háborús veszteségekkel kapcsolatos kérdések eredményesebb megoldása érdekében a **Háborús veszteségi és hadisírcsoport** (Budapest, V., Falk Miksa-u. 9.) felkéri az egykori háborús csapattestek, intézetek és egyéb alakulatok bajtársi összeföveteleinek rendezőbizottságait, hogy elnökei és titkárai nevét és pontos címét melőbb közöljék vele.

Magyar anyagból!

Magyar munkáerővel!

Magyar gépeken!

Hogyha varrógépet vagy
Kerékpárt veszel,
Ügyelj csak akkor vedd meg
Ha rajta áll, hogy:
„CSEPEL”

„CSEPEL” kerékpár
A csendőr hűséges pajtása ;
„CSEPEL” varrógépről
Ugyanezt mondhatja
A csendőr családja.

WEISS MANFRED acél- és fémművei BUDAPEST, V. KERÜLET, MÁRIA VALÉRIA UTCA 17. — GYÁR: CSEPEL

Lerakat minden városban és nagyobb községben.

Őrsparancsnokká kinevezettek a m. kir. székesfehérvári II. kerületben: *Padlovics Imre* tiszthelyettes a balatonalmádi űrsre, *Vatresz Dezső* tiszthelyettes a mosoni űrsre.

Merénylet után megszökött fogoly elfogása. Sári, Pest-megyei község határában az alsóbesenyői kincstári bérigazgatóságban október 14-én estefelé *Bacsá Sándor*, lopás miatt másfél évi fogházra ítélt s mezőgazdági munkára kadott fogoly egy őrizetlen pillanatban zsebkést rántott, azzal *Deák Ferenc* fegyőr combjába, majd *Erdős Zsigmond* fegyőr hasába szúrt és elmenekült. Úgy Deák, mint Erdős súlyos, de nem életveszélyes sérülést szenvedett. A csendőrség a megszökött fogoly kézrekerítése végett széleskörű nyomozást indított, melynek során a bocsai űrs a bocsai határban rejtőzködő Bacsát elfogta és az alsóbesenyői fogolyrparancsnokságnak átadta.

A vegyvizsgáló intézet szakvéleménye alapján mondta ki a bíróság a vádlott bűnösségét. Nem mindennapi körülmények között bizonyították rá az emberölést a miskolci törvényszéken *Tarnóczy Ferenc* felsőkázmárki legényre, akit a törvényszék kétnapos tárgyalás után hat évi fegyházbüntetésre ítélt. Tarnóczy ellen az volt a vád, hogy a felsőkázmárki korcsma udvarán agyonszúrta régi haragosát, *Hajdu Gergelyt*. A bűncselekménynek szemtanuja nem volt. Tarnóczyra úgy terelődött a gyanú, hogy régi haragosa volt Hajdu Gergelynek és a bálteremben is összekülönböztek. A nyomozó csendőrzárőr egy véres zsebkendőt talált nála és ez volt a főgyanúok ellene. Tarnóczy ennek ellenére tagadta, hogy a gyilkosságot ő követte volna el és igyekezett azt elhitetni, hogy a zsebkendőn talált vérfoltok az orra véréből erednek. Minthogy a véres zsebkendőn kívül más bizonyíték nem volt ellene, a törvényszék elrendelte, hogy az áldozat véres ingét és Tarnóczy véres zsebkendőjét terjesszék fel az Országos Vegyvizsgáló Intézethez és ugyancsak vizsgálja meg az intézet Tarnóczy Ferenc véréit is. A vegyvizsgáló intézet megállapította, hogy a zsebkendőn talált vérfoltok ugyanabból a vércsoportból valók, amely vércsoporthoz tartoznak az ingen talált vérfoltok. A vádlott vérééről pedig megállapította, hogy az más vércsoportoz tartozik. A szakvélemény el is döntötte a vádlott sorsát, mert így beigazolást nyert azon feltevés, hogy a zsebkendőben talált vérfoltok úgy keletkeztek, hogy Tarnóczy a véres kést zsebkendőjébe törölte. A bíróság a Vegyvizsgáló Intézet szakvéleménye alapján bűnösnek mondta ki Tarnóczy Ferencet és hat évi fegyházra ítélte.

Magyarország baleset statisztikája. A *Központi Statisztikai Hivatal* most tette közre a múlt évi baleset statisztikai adatait. Eszerint 1929-ben Magyarországon 5955 volt a balesetek száma, melyeknek megoszlása a következő: közúti villamos 555 baleset 387 áldozattal, személyszállító gépkocsi 2282 baleset 1364 áldozattal, motorkerékpár 504 baleset 465

áldozattal, teherszállító gépkocsi 730 baleset 442 áldozattal, bérkocsi, szekér 956 baleset 363 áldozattal, kerékpár 790 baleset 590 áldozattal. Az egyéb balesetekkel együtt a balesetek száma 5955, amelyek közül halállal végződött 3711. Mint ezek az adatok bizonyítják, a balesetek száma az előző évhez viszonyítva 1295-tel, míg az áldozatok száma 525-tel több. A balesetek számából 4261 a vezető hibájából, 1082 a gyalogjáró hibájából, 549 különféle okokból és 63 ismeretlen okból keletkezett.

A legújabb motorjármű. Egy párisi lapból vesszük: *Genetosa* olasz mérnök szakértők előtt új motorjárművet mutatott be. Az új közlekedési eszköz egyetlen, 170 centiméter átmérőjű kerékből áll; a motor és vezető ülése a kerék középpontjában van. Az új motoros kerék 120 kilométer gyorsasággal képes haladni és 100 kilométeren mindössze egy liter üzemanyagot fogyaszt.

Új világháborús tiszti kitüntetés. A világháborút követő események miatt sok tiszt harctéri, a köteleességteljesítésen messze túlmenő, odaadó szolgálata maradt elismerés nélkül, bár az érdemet szerzett tisztek kitüntetését az előirt módon előjárók kellő időben javasolták. A világháború után többször felvetődött e kitüntetések utólagos elismerésének kérdése, de minthogy a tiszti kitüntetések adományozása kizárólag felségjog volt, a megoldás emiatt mindig hajótörést szenvedett. Így azután éppen a világháború utolsó szakában érdemet szerzett magyar tisztek estek el attól, hogy a megérdemelt látható kitüntetés viselhessék. Ezek a tisztek méltán sérelmesnek tartották ezt, mert valóban önhibájukon kívül voltak kizárva háborús érdemeik látható bizonyítékának viselésétől, ami sok esetben ferde helyzetbe hozta őket vagy téves elbírálásokra adhatott alkalmat, sőt sorsukra is kihatott. Ezt a méltánytalanságot — anélkül, hogy az említett közjogi szempont figyelmen kívül hagyta volna, — szerencsés módon szüntette meg most a *Kormányzó Úr*, aki *Gömbös Gyula* honvédelmi miniszter előterjesztésére elrendelte, hogy a világháborút követő események következtében elintézetlenül maradt kitüntetés javaslatok alapján kiállított igazolvánnyal rendelkező tényleges, volt tényleges és volt nemtényleges tiszteknek (hasonállásúaknak) háborús érdemeik utólagos elismerésüül „*Dicsérő elismerése*” tudtul adassék. Egyidejűleg megengedte, hogy a „*Dicsérő elismerésnek*” látható jelét, a magyar bronz érdemérmét a piros-fehér keskenyszegélyű sötétzöld szalagon, a szalagra feltűzött azon kitüntetés kisebbített alakjával, amelyről az igazolvány szól, mindazok, akiknek igazolványa kardos kitüntetésre vonatkozik, kardokkal, a többiek kardok nélkül, a háborús kitüntetések után (a Károly csapatkereszt előtt) viselhessék. A honvédelmi miniszter az érdekelt háborús tiszteket fel fogja szólítani, hogy a birtokukban lévő igazolványt az említett új kitüntetés viselésére vonatkozó engedéllyel való kiegészítés végett terjesszék be, mert enélkül természetesen senki sem viselheti ezt a különleges tiszti kitüntetést.

Hegedű-Harmonika-Trombiták,

Citera, Tambora, mindenfajta zenekari fa- és fémfúvós hangszer. **Harmonikákat** csakis megbízható, ó gyártmányokat hozunk forgalomba. **Rakóczy-tárogató saját találmány. Óvakodjunk az itteni álgyárosok által felajánlott külföldön készült utánzatoktól.** Hibás hangszereket szakszerűen javítunk. **Árjegyzéket ingyen küld az**

ELSŐ MAGYAR HANGSZERGYÁR STOWASSER kir. udvari szállító

Budapest, II., Lánchíd u. 5. (Budán).

Az egyedüli hangszergyár az országban. Több gyár nincs.

Hegedű Harmonikum Tárogató csak itt a valódi **Cimbalom Harmonika Citera**

és az összes legjobb hangszerek, továbbá a legjobb **rádiókészülékek** csakis itt a gyárban kaphatók.

Művészesen javít, legjobb hurokat készít. **Árjegyzéket ingyen küld**

MOGYORÓSSY GYULA m. kir. szab. hangszergyára

BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-ÚT 71.

Egyedüli magyar hangszergyár az országban Csendőrségnek részletfizetés kedvezmény

Csendőrségi szállító!!

CIPŐ,

harisnya, ernyő és bőrdíszműárú vásárolható

készpénzárón, hat havi lefizetésre. —o—

Postán is rendelhet!

NORMA cipőkereskedelmi r.-t. BUDAPEST V., Erzsébet-tér 13.

Telefonszám: Automata 800—25.

Kérjen árjegyzéket!

Egészségügyi filmek. A népjóléti minisztérium *Egészségügyi Propaganda Központja* szóval, képből és írásból küzd azért, hogy az egészségvédelmi tanok minél szélesebb körben terjedjenek. Újabb, mint legmodernebb eszközt, a filmet is nagy sikerrel használja fel erre a célra. Dr. *Pollermann Artur*, a Propaganda Központ igazgatója három új és igen tanulságos mozgóképsorozatot mutatott be a sajtónak s a meghívott vendégeknek a Népegészségügyi Múzeum előadótermében. Az elsőt, mely a vízből való mentés különböző módjait mutatta be, érdekes és ügyes csoportosításokban, dr. *Körmöczy Emil*, a mentők igazgató-főorvosa kísérette szakszerű magyarázatokkal. Elmondta, miért tértek át a régi *Silvester*-féle élesztési módszerről az egyszerűbb és gyorsabb *Schaefer*-féle és rámutatott arra, hogy a vízből mentési akció megkezdése óta a vízhalálozások száma évről-évre csökken. 1926-ban 773 eset volt Csonka-Magyarországon, 1929-ben pedig csak 624, annak ellenére, hogy a vízisport azóta hatalmasan fellendült. A másik két film a tuberkulózist tárgyalta, melynek népegészségi s gazdasági vonatkozásaira dr. *Parassin József* igazgató-főorvos mutatott rá bevezető előadásában. Az első képsorozat a múlt század végi Amerikában játszódik le, a másik modern német film, „*Tilos a csók*” szerelmi történet keretében mutatja be a fertőzés sokféle lehetőségeit és az ellenük való védekezést.

Hubertus vadászlovaglás. A m. kir. csendőrség november hó 9-én (vasárnap) Cegléden *Hubertus* vadászlovaglást rendez. A Meet helye a ceglédi lovassági laktanya, ideje 11 óra.

Hamis egypengősök forgalomban. A napokban Moson és Szigetmonostor községekben hamis egypengősöket találtak forgalomban. A hamisítványok ólomszürke színűek, könnyen hajlíthatók, csengésük és öntési felületük tiszta, csupán a perem szélén lévő pontok kissé egymásbafolytak.

A Hadsereg Sporthét filmen. Október 21-én, kedden este hat órakor volt az *Országos Tiszti Kaszinóban* a Hadsereg Sporthétről készült ezernégyezer méteres film bemutatása. Az ünnepélyes keretek között lefolyt nagyszerű filmbemutatót a Tiszti Kaszinó nagytermét teljesen megtöltötte a fővárosban állomásozó tisztikar. Az előkelőségek között megjelentek: *Albrecht királyi herceg*, dr. *Scitovszky Béla* belügyminiszter, báró *Wlassics Gyula*, a felsőház és *Almásy László*, a képviselőház elnöke, dr. *Karafiáth Jenő*, az OTT elnöke, vitéz *Hellebronth Antal* ny. tábornok, vitéz *Schönner Odilo* altábornagy, a budapesti vegyesdandár parancsnoka, vitéz *Megay Béla* tábornok, vitéz *Somkuthy József* tábornok, a Kormányzó katonai irodájának főnöke és sokan mások. *Öfőméltóságát* a kaszinó bejáratánál az Országos Tiszti Kaszinó elnöksége nevében vitéz *Kary Béla* altábornagy, a kaszinó elnöke, vitéz pávai *Mátyás Sándor* altábornagy és *Szakmáry Emil* tábornok fogadták. A lépcsőházban vitéz jákfai *Gömbös Gyula* honvédelmi miniszter üdvözölte *Öfőméltóságát* és a Himnusz hangjai mellett bevezette a Kaszinó nagytermébe. A nagyszerű film, amelynek rendkívül találó és szakszerű feliratait vitéz *Bujdosó Kálmán* végezte, felelevenítette és megörökítette az első Hadsereg Sporthét versenyeit, küzdelmeit és győzteseit. A Kormányzó *Öfőméltósága*, a tábornokok és az előkelő polgári vendégek nagy figyelemmel és élénk tetszéssel nézték a szebbnél szebb jeleneteket, amelyek közül főképpen a jól megválasztott lassított felvételek arattak különös sikert. A körülbelül egy óra hosszát tartó Hadsereg Sporthét filmjének lepergetése után *Öfőméltósága* végignézte a kísérő filmet is, majd a honvédelmi miniszter kíséretében el távozott.

A leventék új egyenruhája. Az *Országos Testnevelési Tanács* a leventéoktatók és leventék részére új, egyöntetű egyenruhát rendszeresített, a mai súlyos gazdasági helyzetre tekintettel azonban a ruhák beszerzését egyelőre nem tette kötelezővé és megengedte, hogy a leventék és oktatók az egyes községek által készített különböző egyenruhákat viseljék. Az új egyenruha csinos, fűzőld zsinórral, a mostani Bocskay-sapka elmarad. A csapatok színét minden egyes vármegye testnevelési bizottsága állapítja meg. A zsinórkák színe úgy a leventéknél, mint az oktatóknál az eddigi arany és ezüst helyett fűzőld. A sapka elülső részén a leventejelvény fölött alkalmaztatási jelvény van. A kabát kakisínű, zakószabású, három gombbal, begombolható zsebekkel és vállszalagokkal, csizmanadrág zsinórzás nélkül. A mostani leventeing megmarad, de az illetékes törvényhatóság által megállapított színű vállszalagokkal. A nyakkendő hosszúra kötött, de a megállapított vármegyei színből való. A jelvény a segédoktatók részére fehér alpakaféből készült, az oktatók és főoktatók jelvénye zománcozott kékeszöld, a vezető főoktatóké aranyozott alapon. Az OTT rendelkezése megszünteti az eddigi különböző egyenruhák viselését és csak a vállszalagok és nyakkendők színe mutatja majd, hogy a levente melyik vármegyéhez tartozik.

Országos frontharcos találkozó. A *Move Országos Frontharcos Szövetség* felhívására november 9-én szállnak táborba a frontharcosok, hogy kifejezésre juttassák a kialakulásban lévő szervezkedési egységüket. A találkozón való részvétellel jogosult minden igazolványos frontharcos, továbbá a szövetség vezetősége által meghívottak. A találkozó helyét, időpontját, részletes munkaprogramját később fogják ismertetni.

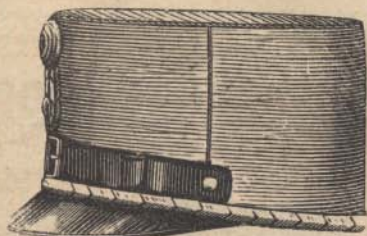
Sorsjáték. A *Nyugdíjas Katonatisztek Országos Szövetsége* (IX., Knézits-utca 15. I. em.) tárgysorsjátékának húzása f. évi december hó 15-én lesz. A sorsjegy ára darabonként 1 pengő. A sorsjátéknál 61 darab nyereménytárgy kerül kisorsolásra, melyeknek összértéke közel 6000 pengő s a nyereménytárgyak mind magyar kezek alkotásai. A sorsjáték jövedelmét a honvédségi és csendőrségi özvegyek és árvák támogatására szolgáló jótékonyági alap gyarapítására fordítják, az akció tehát a legmesszebbmenő támogatásra érdemes. A sorsjegyek szétküldése f. é. november hó 1-én kezdődik.

Előléptek: A m. kir. budapesti I. kerületben törzsrörmesterré: *Vavra József*, *Balogh Sándor*, *Cseh László*, *Lénárt Károly*, *Kormos András*, *Vass Péter*, *Várnagy András*, *Pécsi Sándor* és *Gerendás János* örmesterek. Örmesterré: *Bakos István*, *Debrődi József*, *Lakatos Dániel* és *Lassu András* csendőrök. A m. kir. szombathelyi III. kerületben törzsrörmesterré: *Horváth Mihály I.*, *Kovács József XI.*, *Pilipár Ferenc*, *Layer János*, *Csöndör József*, *Módos István*, *Kocsis Boldizsár*, *Sándor István*, *Győrfi Dénes*, *Stateler József*, *Farkas Gyula*, *Tóth Ferenc IV.* és *Pál József* örmesterek. Örmesterré: *Sifter József*, *Sostai István* és *Bokor János* csendőrök. A m. kir. pécsi IV. kerületben törzsrörmesterré: *Mészáros Mátyás*, *Bali Sándor*, *Szenekő Ferenc* és *Golobics József* örmesterek. Örmesterré: *Horváth Sándor II.*, *Kiss János VI.*, *Horváth Lajos IV.*, *Villi Lőrinc*, *Naszvadi József*, *Mohai Antal*, *Heródy Pál*, *Lukács Vince* és *Benze György* csendőrök. A m. kir. szegedi V. kerületben törzsrörmesterré: *Szabó Mihály II.* örmester. A m. kir. debreceni VI. kerületben törzsrörmesterré: *Hamza Gábor*, *Fekete István*, *Juhász Zsigmond* és *Gurmai Péter* örmesterek.

FUCHS SÁNDOR

CSENDŐRSÉGI CIKKEK
SZAKÜZLETE

BUDAPEST, VI.,
LAZÁR-UTCA 22. SZ.

Sapkák minden alakban, kizárólag saját műhelyemben a legjobb anyagból, szakszerűen készülnek.

Társasági sapka, selyem zsinórral . . . 6.— P   Társasági sapka, ezüst zsinórral . . . 6.20 P

Az őszi idény beálltával felhívom b. figyelmét nagy kesztyűraktáramra:

I-a nyári kesztyű, fehér-khaki-crém színben	2.30 P	I-a barna nappa bőrkesztyű, nyomós gombbal	10 P
Téli trikót-kesztyű	1.90 P	I-a barna nappa bőrkesztyű, átszalath. pánttal	11 P
I-a fehér bőrkesztyű	11.50 P	I-a „ „ bőrkesztyű, nyomós gomb.. bélelt	12 P
I-a fehér glacékesztyű	8.40 P	I-a „ „ „ „ átszalatható pánttal	13 P

Legelsőrendű bevásárlási forrás!   Mindent szállít, amire szüksége van, — részletre — felár nélkül!

Házasságot kötöttek. A m. kir. budapesti I. kerületben *Hatos Dénes* törzsőrmester *Lőre Mária*val Versegen; *Fricska János* törzsőrmester *Pekárik Irma Erzsébet*tel Csepán; *Báti Imre* törzsőrmester *Tözsér Margittal* Jászszentandrásan. A m. kir. debreceni VI. kerületben *Eördögh Gyula* tiszthelyettes *Kántor Mária*val Kéken. A m. kir. miskolci VII. kerületben *Kubus János* törzsőrmester *György-Kosztik Mária*val Sátoraljaiújhelyen; *Bakos Mihály* törzsőrmester *Ficsér Rozáli*ával Hevesen; *Csортán András* őrmester *Mérten Iloná*val Sajókazán.

Piskup András szepeskeleméri születésű, háború előtt volt csendőrrel aki valamit tud, közölje szerkesztőségünkkel. Nevzett értesülésünk szerint Eperjesen szolgált 1914-ben, majd Máramaroszigetre helyezték, ahonnan a harctérre került s azóta csehszlovák területen élő hozzátartozói nem kaptak róla hírt.

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk. A lapunkban megjelent közlemények tulajdonjogát fenntartjuk, tehát azokat beleegyezésünk nélkül nem szabad utánnyomatni. Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a beküldő megcímezte és bélyeggel ellátott borítékot mellékel. A közleményeket kérjük a papírnak csak az egyik oldalára, félhasábosan, írógéppel, vagy jól olvasható kézírással írni; olvashatatlan kéziratot nem olvasunk el. A szerkesztői üzenetekben mindenkinek válaszolunk, de a kérdező teljes nevét, rendfokozatát és állomáshelyét tüntesse fel. Névtelen levelekre nem válaszolunk. Kéziratok sorsáról is csak szerkesztői üzenetben adunk választ. Levelet nem írunk, bélveget tehát feleslegesen beküldeni. Jelzigéül legcélszerűbb egy kisebb helység nevét, vagy többjegyű számot választani. Ha jelige nincs megjelölve, a kérdező nevének kezdőbetűi és állomáshelye alatt válaszolunk. Közérdekű kérdésekre a „Csendőr” lekszikon” rovatban adunk választ. Előfizetni csak legalább félre

lehet. A csendőrség tényleges és nyugállományú legénységi egyénei az előfizetési ár felét fizetik. Csak a m. kir. csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges vagy nyugállományú tagjaitól fogadunk el előfizetést, másról nem. Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert a felszólítás költségét külön felszámítjuk. A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Nemzeti Hitelintézet Budapest-Krisztinavárosi fiókjának (Budapest, I., Krisztina-körút 14.) 1672. számú csekkzámlájára befizetni, a csekkre pedig feljegyezni, hogy a befizetés a mi javunkra történt. A szerkesztők a szerkesztőségben ünnepnapok kivételével 15—18 óráig találhatók. Szolgálati beosztási helyeiken a lap ügyeivel nem foglalkoznak. A hozzánk intézett leveleket így kell címezni: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest, I., Böszörményi-út 21. szám.”

„M. E. ny. alhadnagy.” A leírás jó és az abban felsoroztatott érvelések, bizonyítások helytállóak, mégsem közzétehetjük, mert sem a mi szempontunkból, sem a közérdek szempontjából nem kívánatos, hogy ezt a nagy port felvert s azután a legfelsőbb bírói forum előtt is jogerősen lezárt esetet felfrissítsük s ezzel esetleges újabb szenvedelmes vitákra adjunk alkalmat.

Mecsek, 682. Amint a lekszikon-rovatban közölt válaszból láthatja, mitsem ért volna el, ha bizonyítani tudta volna is, hogy a felperessel 1925 május 22-ike előtt nem érintkezett, mert hiszen elismerte, hogy a fogamzás vélelmezett idejében a nemi érintkezés megtörtént. Ily körülmények közt reménytelen lenne minden kísérletezés az ítélet megváltoztatása végett, hiszen ön sem tudhatja biztosan, hogy a gyermek nem az öné, mert az, hogy a gyermek 8 hónapra született, egyáltalában nem jelent semmit. Ez a helyzet az orvostudomány és a köztapasztalat eredményeivel összehangzik. Az említett vérvizsgálat legjobb esetben is csak kedvező szakértői véleményt eredményezhetne, ha ugyan eredményezne, ezzel pedig a törvényes vélelmet s így az ítélet alapjául vett tényt megdönteni nem lehet. Hasonló esetben csak egy mentség lehet, az, hogy a nő feslett életet élt a fogamzás idején. Nagyon nehéz ezt is bizonyítani, ha csak köztudomásúan rosszhírű nőről nincs szó.

D. V. tiszthelyettes, Domszóló. Az egyik, az emberölési eset egy falusi dráma, minden szolgálati tanulás nélkül s ezért nem közölhető, a másik, a rablási eset ugyancsak nélkülözi azokat a kellékeket, amelyeket mi a tanulságos nyomozásokban keresünk, de az eset nem mindennapi, elég jól írta meg, így ha nem leszünk túlságosan elhalmozva kéziratokkal, — közöljük.

Reménykedő, Székesfehérvár. Ha visszaveszik, a régi rendfokozatát kapja vissza, nem kell újból próbacsendőrsködenie.

Bardocz honv. őrv., Mezőtúr. Elkészt közlés.

A m. kir. csendőrség tagjai legolcsóbban

vásárolnak posztót, fehérneműt és textilárut

FEKETE JÓZSEF

áruházában, Budapest, VI., Király-utca 84.

Kedvező fizetési feltételek. Kérjen költségmentes vételkenyiszor nélkül próbacsomagot!

Kérem a címre ügyeimet!

A Szent Imre év jubileumából

visszamaradt

lepedők . . . 2.— P-ért
flanel takarók 5.— P-ért

kaphatók még a szállítónál:

KISS ENDRE nagykereskedőnél
Budapest, VI. kerület, Gróf Tisza István-utca 16.

Ugyanott kaphatók olcsó törülközők, lenvásznak, sifonok és damasztárúk rendkívül előnyös, nagybani árakban. — Vidéki megrendelést azonnal elintézzük.

SÁRGA JÁNOS
ÉKSZERÉSZ, ÓRÁS, MŰÖTVÖS

KIRÁLYI UDV. SZÁLLÍTÓ

ALAPITVA: 1895. KOLOZSVÁR

BUDAPEST, IV. KIGYÓ-UTCA 5.

KÉPES ÁRJEGYZÉK INGYEN. KLOTILD PALOTA

HOSER VIKTOR

110 éves óráscége

Budapest, I., Tabán, Apród-u. 1.

Telefon: Aut. 531-39.

Ajánlja **dús órakerékét** 10% engedménnyel a m. kir. csendőrség részére.

Javításokat is elvállal!

Sapkarózsa. A közlekedési csendőrséghez való vezénylés nincs szolgálati időhöz kötve, de elvileg csak őrmestertől felfelé vezénylnek az említett szolgálatba. A gyakorlatban ennek az elvnek a betartása alól lehetnek kivételek, mert a legfontosabb követelmény a közlekedési szolgálatra való alkalmasság. Természetes azután, hogy ennek elmaradhatatlan feltétele az általános csendőrségi szolgálatra való rátermettség és képzettség, ehhez pedig bizonyos szolgálati idő szükséges, ami egyéniségek szerint változó. Most különben sincsen felvétel s ha majd lesz, azt parancsban fogják kihirdetni, akkor jelentkezhetik.

Öszinte. A nősülési kérvények elbírálásakor sohasem keresik s nézik azt, hogy az ara idősebb vagy fiatalabb-e a csendőrnél. Ez majdnem annyi, mintha azt néznék az előjárók, hogy szőke-e vagy barna a csendőr menyasszonya s aszerint adnának vagy nem adnának nősülési engedélyt. Nekünk azonban volna néhány szavunk ahhoz a korkülönbséghez, ami önkénel van: 10 évvel idősebb az ara. Ez sok. Csak tökéletesen harmonikus házasságok birhatnak el ilyen korkülönbséget, akkor is csak olyan emberek, akik a szó legteljesebb értelmében szeretik egymást. Azt írja, hogy az aran nem lát-szik ez a korkülönbség. Ha erre alapítja a házasságuk jövőjét, az nagy hiba. Mert ami ma még nem látszik, az évek multával feltétlenül jelentkezni fog s ha ön arra alapozza a boldogságukat, hogy most mindenki fiatal feleséget fog látni az oltáron annak ellenére is, hogy az ara sokkal idősebb, később elveszítheti a talpa alól ezt az alapot s a kezdetben szépen indult házasságnak keserves kiábrándulás lehet a folytatása. A házasságnál nem a mát, nem is a holnapot, hanem a holnapután, sőt ennél is későbbi időt kell nézni, mert a virágos ma és holnap gyorsan elrepül. Gondolja meg a dolgot alaposan s csak úgy menjen bele ebbe a házasságba, ha úgy érzi, hogy az arájában nemcsak a mai fiatal nőt, hanem az évek során önnél sokkal korábban előregedő asszonyt is szereti, illetve szeretni tudja majd.

Csillagok. 1. Olvassa el lapunk 1928. évi 9. számában közzölt 49. lekszikonvázslatunkat. 2. Csak a tényleges szolgálati idő. 3. A magánruházatát a kincstári ruházat mellett tarthatja. Másutt nem is tarthatná, mert nincs és nem is lehet hozzá magánzsekrénye.

X. Legutóbbi számunk hírvetében talál erre vonatkozó tájékoztatást. Egyedül a legénységi katonai szolgálati jelet nem kell tárgyalni, a háborus emlékérmét (s ha mellette szolgálati jel van, azt is) ellenben igen.

Győztünk Marathonnál. Legelső sorban természetesen a csendőrséggel, illetve a csendőrség egyes tagjaival kapcsolatos eseményeket közöljük, ennek azonban az a feltétele, hogy idejében kapjunk meg minden híradást. Az ön szereplésére vonatkozó híradás nagyon megkésétt ahhoz, hogy közlésének valami aktualitást tudnánk adni, pedig igazán megérdemelte volna az esemény is, a szereplés is. Úgy látjuk azonban, hogy további tervei vannak, amelyekhez sikert kívánunk s ha idejében ad értesítést, annakidején szívesen közöljük is. A képek nem alkalmasak közlésre, mert kopottak, homályosak.

Mecsek 1903. Ugyanazt mondhatjuk, amit annakidején az ügyvédje mondott. Egyébként olvassa el lapunk mai számában „Mecsek, 682” jellegre adott üzenetünket.

1901. 1. 2. Kölcsönös megegyezés útján természetesén könnyebb. Ha talál valakit, egy időben és egymásra hivatkozva kérjék szolgálati úton. 3. Nyugdíjjogosultsága van.

Nőtlen. Ha a bíróság megítélte, le fogják vonni. Ez különben olyan kötelezettség, amely alól bírói ítélet nélkül sem volna szabad magát kivonni senkinek.

M. L. fhdgy., Makó. Miskolc népgondozó kirendeltség.

Aggódó. Lehet, szolgálati úton. Az okmányok csatolásáról az előjárói gondoskodnak. Csak ne hamarkodja el.

G. I. ny. tiszthelyettes, Hómezővásárhely. Nem találjuk.

Patkó Rudolf, Pincehely. Nem találjuk.

Köz. Szab. 65., 66. Közvetlenül a kincstár vagy pedig a kincstár által folyósított átalányok terhére eszközölt beszerzéseket kell az ötödik melléklet szerinti kimutatásba felvenni, és pedig az I—X. csoportba a szerint, amint azok ott jelezve vannak. Az említett melléklet, illetve minta fejezetei közül tehát csak a XI. fejezet nem vonatkozik az örsökre, mert ez a fejezet a közzgazdálkodások körébe eső beszerzéseket tárgyal, a közzgazdálkodások részére történt beszerzések pedig kincstári beszerzések közé nem számíthatók.

Hazám—Hazám! Ha bevonult az anyaörsre és a zsámboki örsre külön intézkedéssel vezényelték, akkor a zsámboki örsre való útbaindulasától számít a 3 hónap. Ha azonban folytatólagos vezényeltetés keretében került a zsámboki örsre, akkor a gödöllői szolgálat a 3 hónapba beszámít. Felemelt napibetétet különben csak ideiglenes vezényeltetés esetén kell fizetnie, mert a Cs. 20. utasítás ezt így rendeli.

Nyugdíj. 1. Csak akkor illetékes, ha „rokkant” határozattal helyezték nyugdíjba. 2. A csendőrségi pótdíjat a nyugdíjba beszámították.

K. Gy. őrm., Dombrád. Ny. alezredes, címe: Budapest, IV., Molnár-utca 51. sz.

Hóvirág, Rigács. Vitéz Olle-Kunos Jenő főelőadó a m. kir. „Klapka György” 2. honvéd tüzérsztyálynál, Hajmáskéren teljesít szolgálatot.

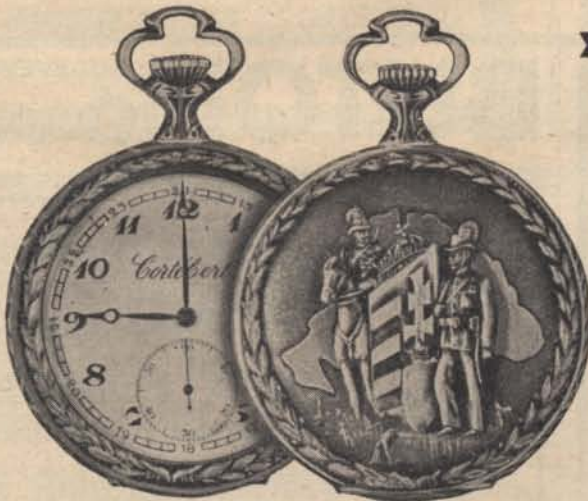
Vitakozó 5870. 1. A helyszíni közvetítés az ott felállított mikrofon segítségével történik. A mikrofonfelvétel a hanghullámokat elektromos áramlűktetéssé alakítja s ezek az áramlűktetések vezetéken (rendes telefonvezeték) lesznek a budapesti stúdióba, illetve az adóállomás adólámpájára vezetve, ahonnan rádióhullámok alakjában sugároznak ki az éterbe. 2. 1930 december 31-én.

Sz. Gy. Budapest, IV., Váci-utca 86., V., 2.

Válasz. Nem találjuk.

Dorog. A vonatkozó törvény életbeléptetése előtt nyugállományba vonultakra a törvény nem vonatkozik.

Csendőr-esküvő. Egyelőre mi sem tudunk róla bizonyosat. Megvannak nélküle. Feltétlenül szabálytalanság volna.

CSENDŐRSÉGI SZOLGÁLATI ÓRÁK

»KRONOSZ«

R
O
N
O
S
Z

ÓRA- ÉS ÉKSZERKERESKEDELMI R.-T.

BUDAPEST, KOSSUTH LAJOS U. 4.

TELEFON: AUTOMATA 892-14

Fiók: Debrecen, Piac-utca 69.

Mindennemű arany- és ék-

szertárgyak, versenydíjak.

Ábra szerinti óra ára 42 P, havi 7 Pengő

részletfizetésre.

Kívánatra árjegyzéket küldünk!

CORTÉBERT

ÉS PHÉNIX ÓRÁK

részletfizetésre kaphatók.

LEGÉNY A GÁTON.

— Regény —

(31.)

IRTA: BARÉNYI FERENC.

64.

Virágvasárnapon esküdtek. Abban a templomban, amelybe évekkal azelőtt Gál Imre betért imádkozni, hogy szerencsés felgyógyulásáért hálát adjon a Mindenható Istennek. Ott, ahol Venyige bácsival voltak utóljára templomozni, azon az emlékezetes hús-vét vasárnapján, amikor Gál Imrere olyan kínosan hatott, hogy az emberek tapintatlan kíváncsisággal bámulták meg Jolán nyomorékságát. Pár esztendő telt el csak és mennyi történt azóta. Sok minden elmult. Eltűnt az idők végtelenségében. Elmult Jolán nyomoréksága is. Karscún, egyenesen, mint a jegénye állt daliás völgyéne balján. Minden szem gyönyörködve akadt meg rajtuk. A templomi csöndben a halk összesugdosások mind egyet mondtak, hogy még nem láttak ilyen összeillő szép párt.

Gál Imre tanuja Borbolya volt, Joláné Fürth doktor. Borbolyának már megvolt a mülába; nagyon örült, hogy már nem mankón kellett a templomba jönni. Pedig szegény még nem szokta meg a mülabát, nehezen járt vele. De azért, mikor az ifjú pár mögött állt, kihúzta magát és egyenesen állt, hogy az emberek ne lássák meg, hogy mülába van. Vitézségi éremmel feldíszített mellét büszkén kidomborította. Tagadhatatlanul büszke és boldog volt, hogy ilyen jeles embernek, ilyen remek emberpárnak a tanuja. Őszinte örömmel vette tudomásul az emberek bámulatát, ahogyan az ifjú párra néztek, boldogan olvasta ki az idegen szemekből az egybehangzó megállapítást, hogy ilyen összeillő szép párt még nem láttak. Igaz is, hogy mind a kettő nemének remekbesikerült példánya volt. Összeillő, gyönyörű két ember. Borbolya nem is állta meg, hogy kifejezést ne adjon már előbb megalkotott s most megerősödött véleményének, hogy milyen jól illik össze a daliás Gál Imre a szép Jolánnal. Feltűnés nélkül sügta megjegyzését Fürth doktornak, persze az ő szokott módján: — Házasodik a lapát, elveszi a piszkafát.

Fürth doktor elmosolyodott, aztán leszedte a szemüvegét és fehér kesztyűjével buzgón törülgette. Ezt különben az egész szertartás alatt gyakran megcselkedte, ami kétségtelenül elárulta, hogy nagyon meg volt hatva.

Jolán Venyige bácsira gondolt: — Szegény jó apus, ha

megérhette volna! — A ráemlékezés könnyet csalt szép szemébe, melyben a könnyfátyolon keresztül ragyogott a boldogság szírványa.

Gál Imre meghatottan térdepelt szépséges mátkája mellett. Tele volt a szíve, lelke boldogságos örömmel, de az arca áhitatosan komoly volt, mint az olyan férfiúé, akit teljesen áthat a házasság szentségének fenséges gondolata. Tudta, hogy a boldogság palástjával kötelességet is vesz a vállára s ezt becsületes jelleméhez méltón komolyan is fogta fel. Nemcsak ura akart lenni feleségének, hanem holtáig jó pajtása, erős támasza, búban, örömben hűséges osztályosa.

Ezüstös fejét lehajtva, szelíd kék szemében elfogódott melegséggel nézett az öreg pap az oltár lépcsőin térdelő fiatal párra. Tekintete elismerően pihent meg a Gál Imre mellett tündöklő sok kitüntetésen. Ihletett arcán meglátszott, hogy most éli lelkipásztori életének legszebb pillanatát, amikor a százszeroston megpróbált férfi erős kezét köti ennek az angyali tekintetű szép leánynak finom kis kezéhez. Sok mátkapárt kötött már egybe egy hosszú életre, amióta szent hivatásának él, de ilyen egymásnak teremtett, ennyire összeillő párt még nem adott össze. E gondolat hatása alatt meghatottan fohászzkodott a Mindenható Istenhez, hogy járja meg az ifjú párt olyan boldogsággal, amilyen csak elképzelhető. Amikor a jegygyűrűket megszentelte, a magasán ívelt ablakon tündöklő aranykévekben ömiött be a tavaszi napsugár, fényzőzönével aranyba foglalta az ifjú párt. Az öreg pap isteni jelnek vette ezt és alázatos hálával hajtotta meg fehér fejét az Úr színe előtt. Az isteni gondviselésben való boldog megnyugvás derengett szelíd mosolyában. Boldogan adta áldását az áhitatosan imádkozó mátkapárra, tudta most már, hogy Isten rendelése szerint a mapos oldalon fog vezetni életük útja. A mapos oldalon, ahol a boldog emberek járnak, akik nem látják meg a fény mögött sötétlő árnyékot. Akik mosolygó arcukat napsugártengerben fűrosztik és nem látnak mást, csak tiszta fényt, derűt, fehér ragyogást...

Mint az alvajáró, olyan bódultan lépett ki Jolán a templom kapuján és a világért sem engedte volna el délceg ura karját. Úgy is ült be a várakozó hintóba; átszellemült szemmel, érzéketlenül nézett körül, mint aki nem vesz tudomást a külvilágról, csak boldog belső lelkiéletét éli.

Mindnégyen kényelmesen elfértek a tágas hintóban. Csak Borbolya helyezkedett el nehézkesen a mülábalával. — No, most hová? — kérdezte Fürth doktorra sandítva, amikor már jól ült. A kocsi nem kérdezte, ő már tudta, hová. Egyet suhintott az ostorral és a lovak megindultak.

— Ebédelni megyünk, — válaszolt közben Gál Imre Borbolya kérdésére. Fürth doktor nem szólt semmit, de nagyon gyanusan mosolygott, amikor összenézett Borbolyával, aki két tenyerét összecsapva nevetett: — Lakodalom, ha jóllakom, úgy-e?

Fürth doktor huncutul mosolyogva bólintott. Jolán elábrándozva fogta Gál Imre kezét. Mindketten annyira el voltak telve egymástól, hogy se nem láttak, se nem hallottak.

Amikor a kocsit megállt, elsőnek Fürth doktor szállt ki belőle s kezét nyújtva lesegítette Jolánt. Gál Imre Borbolyának segédkezett és azután bosszúsan állt meg az ismeretlen ház előtt, melyen nem talált cégért. — Vissza, — szólt a kocsisnak. — Nem jól jöttünk, az „Arany Bányába” mondtam...

Újrendszerű bútorthitel!

100 P után 5 P-ös havi törlesztésre vásárolhat előleg nélkül és egy éven belüli törlesztésnél a kamatokat visszatérítjük.

KARDOS TESTVÉREK bútóráruházában VII., Wesselényi-u. 18. (Kazinczy-utca sarok)

Csendőrség tagjainak külön törlesztési kedvezmény!

„CORVIN” BUTORCSARNOK

Részletre olcsón! Dohány-utca 39.

közalkalmazottak bevásárlási forrása.

BUDAPEST VI. KER., BUTORÓ-utca 3.

RÉSZLETRE Minden csendőr kedvezményt kap!

Optima

ÓRÁK arany- és ezüstárak megbízható szállítója

PETŐ EMIL Budapest, V. kerület, Falk Miksa utca 12.

Véglegesített csendőröknek előnyös részletfizetési könnyítések.

Az „Optima” svájci órágyár magyarországi egyedüli árusítója.

A kocsis az öreg cselédek bizalmaskodó mosolyával pisantott Fürth doktor felé s aztán kerecsentollas kalapját meglepetve hirtelen elhajtott. Gál Imre tanácstalanul nézett utána; Borbolya a íhsát fogta, úgy nevetett. Fürth doktor zavartan hajlongott: — Úgy-e megbocsátják azt az ártatlan cselekedést? De ezzel kellett élnem, mert ha előre szóltam volna, akkor talán a mi mindenre kényes Gál barátunk nem fogadta volna el szerény meghívásomat...

Most Gál Imre jött zavarba: — Nem értem, főorvos úr...

— Nem érteni kell ezt — kacagott Borbolya —, hanem enni, mert lakodalmi ebédre van szó, meg kell enni...

— Drága jó főorvos úr, mit csinált megint a túlzott jószágával? — kérdezte Jolán, aki most kezdett eszmélni.

— Semmi rosszat, — mentegetőzött Fürth doktor és hirtelen elszántsággal karonfogta Jolánt: — De ne ácsorogjunk itt az utcán, majd odabent mindent megmagyarázok.

Gál Imre, noha megadta magát, még szabadkozott: — Főorvos úr kérem, én akartam az urakat megvendégelni...

— Tudom, — bölintett udvariasan Fürth doktor és bevezette vendégeit.

— Tudjuk, tudjuk — évődött Borbolya —, meg is rendelted az ebédet az Arany Bányában...

— Ne búsuljon — fordult Fürth doktor Gál Imréhez —, azért az Arany Bányán nem károsodik. Igaz, hogy utólagos hozzájárulásával lemondtam a rendelését, de viszont én meg szintén az Arany Bányától rendeltem meg a mai ünnepi ebédet, mert legényember létemre máskép nem tudtam volna kedves barátaimat megvendégelni...

Gál Imre udvariasan fejét hajtott: — Nagyon szépen köszönjük, főorvos úr, de igazán nem tudom, hogy jutunk hozzá...

Fürth doktor szeliden megcsóválta a fejét: — Ugyan, ugyan, éppen maguk...

— Igen, igen, éppen mi, — ismételte hangsúlyozottan Gál Imre, éppen mi, akik amúgy is elég hálával tartozunk már a főorvos úrnak, hogy sosem tudjuk eléggé meghálálni...

— No, nem, — intette le szeliden Fürth doktor és komolyan tette hozzá: — Tölem bizvást elfogadhatják, hiszen én vagyok a legjobb barátjuk... Nemcsak magukért és magamért, de azért is, mert ezzel tartozom Venyige bácsi emlékének. Hiszen ha élne, mint örömapa ő adná most ezt az ebédet... Vegyék úgy, mintha ő adta volna...

Könny szökött Jolán szemébe. Elérzékenyülve, meleg kézsorítással köszönte meg Fürth doktor jószágát. Aztán elmosolyodott: — Azért én még mindig nem értem...

— Mit? — csodálkozott Fürth doktor.

— Azt már megértettem, főorvos úr, hogy a maga vendégei vagyunk, — felelte Jolán —, csak azt nem tudom még, hogy hol is vagyunk tulajdonképpen?

— Nálam, — felelte Fürth doktor természetes hangon. Jolán szembefordult Fürth doktorral: — Ez az, amit nem értek. Azt tudom, hogy a főorvos úr vendégei vagyunk. Azt is látom, hogy ez szép úri lakás. Csak azt nem tudom, hogy kié, mert hiszen a főorvos úrnak a kórházban van a lakása...

— Igen, hát persze, ott lakom a kórházban, — válaszolta Fürth doktor szórakozottan és levette a szemüvegét, hogy megtakarítsa. — Ott van a rendelő mellett a szobám. Jó lakás, teljesen megfelel; nekem nem is kell több, mert hiszen csak magam vagyok...

— Nos hát? — kíváncsiskodott Jolán. — Csak nem bérelte ki erre az alkalomra?

— Nem — nyugtatta meg Fürth doktor Jolánt. — Ez a ház, úgy, amint van, az enyém. A szüleimtől örököltem. Persze, maga nem emlékezhetik, hiszen egészen kislány volt még, amikor édesanyám meghalt. Így hát nem is tudhatta, hogy kórházbeli lakásomon kívül van még más lakásom is, mert édesanyám halála után a házat a kerttel együtt kiadtam bérebe. Egy adótsízt lakott itt a családjával. A nyáron aztán áthelyezték, kiürült a lakás; rendbehoztam és azután már nem adtam ki. Mászt gondoltam... — fejezte be Fürth doktor egy mélységesen szomorú tekintettel, melyet csak Jolán vett észre. Valami bizonytalan szomorú érzés férközött ettől a tekintettől a lelkébe s annál fájdalmasabban érintette Borbolya gyanutlan megjegyzésének akaratlan tapintatlansága. — Meg kell nősnüni, főorvos úr, — mondotta Borbolya —, itt a ház, a szépen berendezett lakás, asszony után kiált. Mert hát hiábavaló minden beszéd, úgy van az kérem, hogy a háznál oszlopot tart a férfi, az igaz, de csak egyet, az asszony meg kettőt.

Fürth doktor nem szólt. Noha az előbb már ragyogóra síkálta a szemüvegét, megint levette és elkezdte buzogni törülgetni. Jolán nagyon megsajnálta, s hogy valamiképpen felderítse, karonfogta: — Jöjjön, főorvos úr, mutassa meg a lakást, nagyon szeretném látni.

— Igazán érdeklí? — kérdezte Fürth doktor felderülve s készségesen végigkalauzolta vendégeit a lakásban.

Jolán mindent meggyönyörködött és sűrű tetszésnyilvánítása nagyon jól esett Fürth doktornak. — Igazán tetszik magának ez a kis ház? — kérdezte különös melegséggel.

— Nagyon, — felelte Jolán őszintén. — Roppant kedves, barátságos lakás. És ezek a gyönyörű, ódon bútorok —

SZÖNYEG

valódi perzsa, nemesített magyar perzsa, torontáli, argaman, Bukle és minden egyéb fajta szőnyegárú, mokett takarók és minden egyéb lakberendezési cikkek legolcsóbb bevásárlási forrása

SCHILLINGER BÉLA BUDAPEST VI., TERÉZ KÖRÜT 15.

A Csendőrség tagjainak árkedvezmény. A 101. számú árjegyzék ingyen és bérmentve. — A Csendőrség állandó szállítója. — Alapítva 1906.

BUTOR HITELRE

Megcsodálják lakását, ha berendezését a 32 évóta fennálló **bútor-áruház** szállítja. Oriási választék háló-, ebédlő- és úriszobákból, Nagyon kedvező fizetési feltételek. **SÁNDOR IGNÁC** bútoráruház, Budapest, VI., Dessewly uca 18-20. (Saját házában.)

BUTORT ÖN most olcsó áron vásárolhat üzlet-áthelyezés miatt, csekély havi részletre

TOMORY és TSA bútoráruházban, IV. Veres Pálné-u. 7.

(Apponyi térnél). — A csendőrség tagjainak kivételes kedvezmény.

Csendőrtisztek, altisztek és azok családtagjai nyolchavi részletfizetésre készpénzáron a következő cikket kaphatják:

női-, férfi-, valamint a Honv. sifont, zefireket, és egyéb abroszokat, kötött és szövött és függönykelméket uj, gyár-
Miniszterium által rendszere vászonárukat, női s férfi- árut, kötött gyermekgarnitu- rilag sterilizált ágtyollat és
sített egyenruha szövete- fehérneműeket készen és rát, keztyűt, harisnyát, kész pelyheket, paplanokat, min-
kel, bélésárukat, vásznat, rendelésre, törülközőket, kötött kabátokat, függöny dennemű mosókelméket,
selymeket, valamint diszpnárnákat a

TRIBON Ruházati Részvénytársaságnál, Budapest VIII., Üllői-út 14. szám Tel. J. 312-97. és J. 392-85.

Az egyes vásárlások utáni első részletek a vásárlást követendő hó 1-ével kezdődnek. - Vásárláskor azonnal nem fizetendő semmi!

kiáltott fel Jolán elragadtatással. — No, ni, ez a bájos háló-fülke, be kedves!

— Komolyan mondja, tetszik magának? — kérdezte Fürth doktor Jolántól felcsillanó szemmel.

— Komolyan mondom, hogy nagyon tetszik, — felelte Jolán lelkesen.

Fürth doktornak valami titkos belső örömtől felragyogott a szeme, melynek hatása alatt az egész ebéd folyamán szokatlanul derült és vidám volt. Küiönben is az ebéd nagyon emelkedett hangulatban folyt le, mit természetesen Borbolya aranyos kedélyének és örökösén mókás kedvének kell tulajdonítanunk. Egyik pohárköszöntőt a másik után mondotta s talpraesett szónoklatait nevetető csattanókkal fejezte be: — Éljen az új házaspár boldogan, sokáig, míg a tenger ki nem szárad bokáig!

— Hogy még nem kapták meg tőlem a nászajándékot — fordult Jolánhoz tréfálkozva —, azért még ne gondolja, hogy nem kapnak...

Jolán zavartan mosolygott: — Igazán nem számítottunk rá, nem kell semmi, — szerénykedett Jolán és aztán komolyan figyelmeztette Borbolyát: — Nehogy ezzel gondot csináljon magának. Ajándékként értékeljük baráti szolgálatát, hogy elvállalta a tanúságot...

— Jó, jó — bölintott Borbolya nevetve —, ami késik, azért el nem marad. Csak idő kell hozzá. Míg elmúlik az a bizonyos hiba — folytatta kacagva. — Mert egy hibázik a szegényben. Kitalálja, úgy-e? A pénz. Az; az mindig a legkevesebb. Könnyű ám a szegénynek a juhait megolvasni. De annyi baj legyen, jobb egy marék szerencse, mint egy véka pénz. — Elkomolyodva folytatta: — Az; meg a jó egészség, meg a patyolat tisztesség, meg aztán az az aranyos, szintiszta boldogság, amit nem lehet pénzen venni...

— Igen, — szölt Jolán eltűnődve.

Borbolya elkomolyodása csak pillanatig tartott; poharát Jolán poharához koccintva tréfálkozott: — Azért mégse mondjon le a nászajándékról. Majd ha megütöm a főnyereményt, abból majd telik...

— Na, jól van, így aztán mégis vállalom a nászajándékot és előre is szépen megköszönöm, — nevetett Jolán a tréfát megértve.

— Tőlem se kaptak nászajándékot — restelkedett Fürth

doktor kocintva; aztán mélyet nézett a Jolán szemébe és csendesen hozzáfűzte: — De majd megkapják. Meg fogják kapni. — Valami komor árnyék suhant át az arcán egy pillanatra. Még egyszer, szinte csak magának mondotta: — Meg fogják kapni. — Aztán felkacagott és Borbolyát átölelve vígan mondotta: — Mert hogy is mondta Borbolya barátom az előbb? Csak idő kell hozzá. Igen, csak idő kell, egy kis idő. — Csillogó szemekkel vidáman koccintott és fenéki üritette poharát. — Mit nézi az órát? — kérdezte aztán, amikor észrevette, hogy Gál Imre megnézte az óráját.

— Bocsánatot kérek — felelte Gál Imre —, de ügyel-nem kell, hogy le ne maradjunk a pesti gyorsról.

Fürth doktornak elborult a homloka: — Hová sietnek? — fordult Jolánhoz. — Hát nem lenne jobb azt a pár napot itt tölteni. Rendelkezésükre bocsátanám a lakást...

Jolán meleg pillantással hálálta meg Fürth doktor jó-ságának ezt az újabb megnyilatkozását. Gál Imre fejet hajtva köszönte meg: — Köszönjük szépen, főorvos úr, de ez már kicsit sok volna. Így már visszaélnék a főorvos úr határ-talan jóságával. Így se tudjuk meghálálni azt a sok jót, amit velünk tett...

— Mégis elsietnek, — jegyezte meg Fürth doktor leple-zetlen bánkódással. — Hová?

— Pestre, — válaszolta Gál Imre. — Ott töltünk egy hetet és husvét vasárnapjára már otthon leszünk.

— Ott a rokonsága? — kérdezte Fürth doktor.

Gál Imre mosolygva rázta meg a fejét: — Ismerőseink sincsenek. Még Pestet sem ismerjük. Éppen azért határoztuk el, hogy ott töltsük el házasságunk első napjait. Meg akar-juk ismerni hazánk fővárosát. Bejárjuk a várost, megnézzük minden látnivalót. A Nemzeti Múzeumot, a Szépművészeti Múzeumot, a képtárakat. El akarunk menni a Nemzeti Szín-házba, az Operába...

Fürth doktor helyeslően bölintott. Borbolya szokatlanul komoly lett, nagyot sóhajtott: — Régi vágyam nekem is Budapestet megnézni, én se láttam még. De majd csak meg-segít a jó Isten; Eta takarékos asszony, majd erre gyű-jtünk...

— Hát a főnyeremény? — vetette közbe Jolán nevetve. (Folytatjuk.)

Megfejtés.

A folyó évi 28. számunkban közölt keresztrejtvény meg-fejtése:

Vízszintes sorok: 1. csendőrparancsnok, 18/a. sber, 19. itatós, 20. lyukas, 21. úri, 22. máj, 23. nt, 24. tik, 25. por, 26. hím, 28. ag, 29. itat, 31. lovon, 33. akarat, 35/a. idő, 36. iz, 38. rés, 40. koló, 41. előmenetel, 46. tttt, 48. oh, 49. tótá-zás, 51. póny, 52. kiró, 53. lót, 55. ttt, 56. zeke, 57. lesi, 58. vese, 59. ss, 60. izzad, 62. sí, 64. ganz, 65. szi, 66. alapít, 68. varr, 70. kabin, 72. pók, 73. el, 74. való, 75. trágár, 77. lat, 78. ebi, 79. ad, 80. karcól, 83. ketrec, 84. dér, 85. leszapul, 88. nie, 89. sei, 91. ok, 92. magas, 93. adó, 94. nnn, 95. etu, 96. mag, 97. labda, 98. de, 99. dátum.

Függőleges sorok: 1. csutakolás, 2. sír, 3. ebihal, 4. ne, 5. dráma, 7. rima, 8. öt-ág, 9. raj, 10. st, 11. ponton, 12. asta, 13. alt, 14. nyil, 15. cukor, 16. sk, 17. napos tiszt, 18. oson, 27. iron, 29. ides, 30. titokban, 32. vétkezni, 34. kohó, 35. tetten, 35/a. imád, 37. zene, 39. utó, 42. látszat csal, 43. öz, 44. epe, 45. ly, 47. tria, 50. otvar, 54. tó, 56. szibáruda, 57. Lipótrend, 59. szag, 61. delírium, 63. ivadék, 64. grók, 65. skála, 67. Apatin, 69. al, 71. ír, 73. eb, 74. vadól, 76. rózsa, 77. lenne, 78. ecset, 81. alag, 82. reg, 86. pad, 87. ló, 90. etu, 92. ma.

Beérkezett 59 megfejtés. Ezek közül helyesen fejtették meg a következők:

Papp József V. őrm. (Fonyód), Bíró István gth. (Buda-pest), Simon Albert őrm. (Kemence), Molnár János th. (Zala-egerszeg), Gyarmathy Elek th. (Budapest), Nyisztor József alhdgy (Budapest), Guborits Sándor th. (Mecsekszabolcs), Salamon János őrm. (Kiskunhalas), Kertész Mihály őrm. (Kemence), Kocsis András csendőr (Szank), Milánkovich János csendőr (Kerekegyháza), Gábor Lajos th. (Sopron), Tölgyes Ferenc csendőr (Devecser), Nagy Kálmán őrm. (Nagyigmánd), Deák Kálmán csendőr (Veszprém), Papp Titusz alhdgy (Kiskunfélegyháza), Laczkó Sándor csendőr (Biharugra), Dani József csendőr (Baglyasalja), Goldfinger Imre tórm. (Szombathely), Pálffy István csendőr (Szécsény), Zrinyi József csendőr (Gamás), Plagh Károly tórm. (Szik-szó), Adám Ferenc őrm. (Hajdusámson), Becsei Jenő tórm. (Barabás), Imrei József cs. (Baltavár), Kovács György th. (Szank).

A szép könyvet a szerkesztőségünkben megajtott sorsolás során Nagy Kálmán őrmester (Nagyigmánd) nyerte. Elküldöttük neki.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

PINCZÉS ZOLTÁN százados.

Stádium Sajtóvállalat Rt., Budapest, VI., Rózsa-utca 111. sz. Felelős üzemvezető: Gyóry Aladár.

REFORM Ruházati Rt. Budapest, VI, Vilmos császár út 5. (TELEFON: Automata 130-96, 132-96)

ÉRTESÍTÉS!

Szíves tudomásá-hozzuk, hogy **árjegyzékünket**

1930/31. évi őszi-téli nagy képes tájékoztató szétküldöttük. Amennyiben bármely oknál fogva nem kapta volna kézhez, kérje egy levelezőlapon, vagy telefonon, hogy pótlólag megküldhessük. **Rondkívül dús választékunk van:** Kész női, férfi és gyermek átmeneti és télikabátokban, szövet-, selyem-, vászón- és divatárúkból, stb., stb. **Kedvező illetékes feltételek!**

Jutányos árak!

Figyelmes kiszolgálás!

Vidékre postal szétküldés!